

AKADEMSKI LIST

ISSN 3043-7504 [TISAK]
ISSN 3044-2044 [ONLINE]

Novine Sveučilišta u Zagrebu

Srpanj 2026. | Broj 28

REMEK-DJELO IZVORNE KONSTRUKCIJE ZAGREBAČKE PRVOSTOLNICE OBNAVLJA SE NA NAČIN KOJI JE JEDINSTVEN U SVIJETU

INTERVJU

Prof. prim. dr. sc.
Igor Filipčić
dekan Fakulteta zdravstvenih studija

ZNANOST

**KOLOS za strateški
projekt mosta
kod Stare Gradiške**

VIJESTI

**Cjelovita obnova 5. i 6.
paviljona studentskoga
doma na Savi**

4

12

28

**Mladi Hrvati
iz deset
zemalja
uče jezik
svojih
predaka**

STR. **26**

**ZNANJE, DIJAGNOSTIKA,
TEHNOLOGIJA I SPORT –
OTVOREN KINNOVATE
CENTAR**

STR. **10**

**SURADNJA
GRADOVA I
SVEUČILIŠTA
KLJUČNA JE
ZA ODRŽIVU
EUROPSKU
BUDUĆNOST**

STR. **23**

GODIŠNJA SKUPŠTINA SAVEZA DRUŠTAVA BIVŠIH STUDENATA

Jačanje alumni zajednice u fokusu godišnje Skupštine ALUMNI UNIZG

Predstavljani su dosadašnji rezultati rada, novi projekti i planovi usmjereni na jačanje alumni mreže Sveučilišta u Zagrebu, a održana je i panel-rasprava
Od entuzijazma do održivosti: budućnost alumni zajednice

PIŠE: Ana Konta
FOTO: Leon Ginder

Godišnja Skupština ALUMNI UNIZG

Savez društava bivših studenata Sveučilišta u Zagrebu – ALUMNI UNIZG održao je 8. srpnja u sjedištu Sveučilišta godišnju skupštinu na kojoj su se okupili predstavnici alumni udruge. Bila je to prilika da razmijene iskustva, ideje i suradnje te promišljanja o daljnjem razvoju alumni zajednice. U ime rektora Sveučilišta u Zagrebu **prof. dr. sc. Stjepana Lakušića** nazočni su bili prorektori **prof. dr. sc. Boris Brkljačić** i **prof. dr. sc. Tomislav Bolanča** te dekan i prodekan sastavnica Sveučilišta.

„Alumni zajednica je važan dio identiteta našeg Sveučilišta. Povezuje generacije naših studenata, fakulteta i gospodarstvo te čini vrijednu mrežu suradnje koja pridonosi razvoju Sveučilišta. Zahvaljujući alumni zajednici znanje, iskustvo i povezanost nastavljaju živjeti i nakon završetka studija. Tema današnjeg panela *Od entuzijazma do održivosti: budućnost alumni zajednice* iznimno je aktualna. Znamo da je entuzijazam pojedinaca često pokretač novih inicijativa. No, izazov je kako taj entuzijazam pretvoriti u trajnu i održivu zajednicu koja može dugoročno ostvariti vrijednosti za svoje članove, za sve sastavnice Sveučilišta i za društvo u cjelini”, istaknuo je u uvodnom obraćanju prorektor **prof. dr. sc. Boris Brkljačić**.

PREDSTAVLJENI REZULTATI RADA I STRATEŠKI CILJEVI SAVEZA

Predsjednik Predsjedništva i Saveza društava bivših studenata Sveučilišta u Zagrebu ALUMNI UNIZG **prof. dr. sc. Ma-**

rio Šafran podnio je potom godišnje izvješće, predstavio aktivnosti koje je Savez proveo u proteklom razdoblju te najavio planove za iduću godinu. Savez je od srpnja 2025. održao četiri sjednice Predsjedništva Saveza te usvojio Plan rada Saveza za razdoblje 2025. – 2029.

„Strateški ciljevi u idućem razdoblju su jačanje i širenje alumni mreže i baze podataka, sustavna suradnja s članovima Saveza, odnosno s alumni udrugama, sastavnicama Sveučilišta u Zagrebu i službama Rektorata. Razvoj filantropije, društvene odgovornosti i partnerstva s gospodarstvom, prepoznavanje i nagrađivanje izvrsnosti alumna, također su naši ciljevi. Želimo ojačati svoju prepoznatljivost i vidljivost te biti na raspolaganju za sve vrste pomoći u alumni aktivnostima”, rekao je predsjednik Saveza **prof. dr. sc. Mario Šafran**.

NOVI VIZUALNI IDENTITET I PROMOCIJA ALUMNA

U svom izvješću osvrnuo se i na promotivne aktivnosti u sklopu kojih su napravljeni novi vizualni identitet Saveza i *Glasnika ALUMNI UNIZG*, serijal *Alumni priča* na YouTube kanalu Sveučilišta u Zagrebu te projekt *Poruke istaknutih alumna*. Uz to, autorica novog vizualnog identiteta Saveza, **izv. prof. art Inja Kavurić Kireta** sa Studija dizajna Arhitektonskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, dizajnirala je i **ALUMNI UNIZG znak kvalitete** za isticanje u tiskanom i digitalnim izdanjima sveučilišnih publikacija i u tekstovima o projek-

Novi vizualni identitet Glasnika

Panel-rasprava *Od entuzijazma do održivosti – budućnost alumni zajednice*

tima i karijernim uspjesima istaknutih alumna te kao znak isticanja trajne povezanosti alumna i Sveučilišta.

Savez ALUMNI UNIZG ima 24 redovita člana, odnosno udruge alumna sa sastavnica Sveučilišta te četiri pridružena člana iz Njemačke, Francuske te dva iz Kanade: jedna udruga iz Toronta, a druga iz Quebeca. Cilj je Saveza kontinuirano širiti mrežu članstva uključivanjem novih alumni udruge i njihovih članova te jačati povezanost između sadašnjih i bivših studenata, potičući razmjenu iskustava, suradnju i međusobno umreživanje.

PANEL O ODRŽIVOJ BUDUĆNOSTI ALUMNI ZAJEDNICE

Nakon godišnjeg izvješća uslijedila je panel-rasprava pod nazivom *Od entuzijazma do održivosti: budućnost alumni zajednice*, na kojoj su panelisti **dr. sc. Zoran Čogelja**, predsjednik AMAC-RGNF-a, **doc. dr. sc. Tomislav Marković**, dopredsjednik AMAC-Alumni FER-a, i **izv. prof. dr. sc. Igor Pihir**, predsjednik AMAC-FOI-ja, razmijenili iskustva, podijelili primjere dobre prakse i pro-

Predsjednik Saveza prof. dr. sc. Mario Šafran

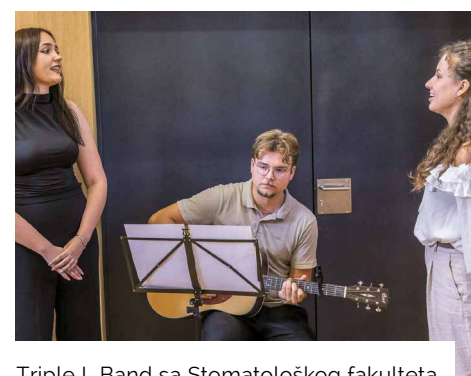
Prorektor prof. dr. sc. Boris Brkljačić

Profesori i studenti Stomatološkog fakulteta

mišljanja o daljnjem razvoju alumni zajednice Sveučilišta u Zagrebu. Moderator panela bio je **prof. dr. sc. Mario Šafran**. Svi su se složili kako treba ustrajno raditi na privlačenju novih članova u alumni udruge, organizirati više događanja za alumne, povezati sastavnice s uspješnim alumnama iz gospodarstva, znanosti i umjetnosti te prenijeti dobre primjere iz inozemstva za jačanje alumni zajednice Sveučilišta u Zagrebu.

Program skupštine svojim je dojmljivim nastupom uvećao **Triple L Band**, čiji su članovi studenti **Stomatološkoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu**. Izveli su studentsku himnu *Gaudeamus igitur* te skladbe *Stand by Me* (Ben. E King) i *Tvoja zemlja* (Vice Vukov, Alf Kabiljo). ///

Triple L Band sa Stomatološkog fakulteta

U Galeriji Studija dizajna od 25. lipnja do 1. srpnja održavala se izložba **TANDEM – Sustav namještaja za međuprostore FER-a**, nastala kao rezultat uspješne suradnje **Fakulteta elektrotehnike i računarstva i Studija dizajna Arhitektonskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu**. Izložba predstavlja promišljena dizajnerska rješenja koja studentskim prostorima na FER-u daju novu funkcionalnost, potiču interakciju te odgovaraju na suvremene potrebe akademske zajednice. Autori sustava **TANDEM** su studenti **Marta Pinjušić i Lovro Petrović**. Razvili su ga pod mentorstvom voditeljice projekta doc. art. **Nike Pavlinek** i **Nataše Njegovanović**, asist., a za izradu prototipa bio je zadužen **Dujam Ivanišević**, dipl. ing. arh.

Začetnik ideje i inicijator suradnje između FER-a i Studija dizajna Arhitektonskoga fakulteta bio je dekan Fakulteta elektrotehnike i računarstva prof. dr. sc. **Vedran Bilas**.

„Čestitam studentskom timu, njihovim mentoricama koje su ih na tom putu vodile i pratile te svim kolegicama i kolegama koji su sudjelovali u izradi cjelokupnog projekta. Danas sam zaista sretan i zadovoljan jer je pred nama prvi izrađeni prototip namještaja koji planiramo koristiti u prostorima Fakulteta elektrotehnike i računarstva. Izgleda izvrsno i vjerujem da će se lijepo uklopiti u naše prostore. Najviše me veseli činjenica da smo dobili priliku za suradnju te da smo tijekom ove dvije godine uspjeli zadržati fokus i dovesti projekt do kraja. Bilo je to iznimno vrijedno i ugodno zajedničko iskustvo. Nadam se da će biti dovoljno snage i volje za nove slične inicijative”, istaknuo je na svečanom otvaranju izložbe dekan FER-a **prof. dr. sc. Vedran Bilas**.

USPJEŠNA SURADNJA

Suradnju i zajednički projekt zdušno je podupro i dekan Arhitektonskoga fakulteta prof. art. **Siniša Justić**.

„Zahvaljujem dekanu FER-a Vedranu Bilasu na inicijativi i prilici da naši studenti kroz rad na konkretnom i stvarnom problemu istražuju mogućnosti unaprjeđenja radnih prostora FER-a. Čestitam nastavnicima i studentima Studija dizajna koji su ovom zadatku pristupili iznimno profesionalno te proveli kvalitetno i temeljito istraživanje. Uzimajući u obzir uvjete i opremu kojom raspolažemo, nastala su promišljena i kvalitetno razrađena rješenja koja zaslužuju svaku pohvalu. Preostaje nam samo poželjeti da ovaj sustav zaživi u prostoru i pronade svoju primjenu u svakodnevnom životu studenata”, rekao je dekan Arhitektonskoga fakulteta **prof. art. Siniša Justić**.

U izložbenom prostoru Galerije predstavljeni su stolovi za individualni i grupni rad, visoke stolice prilagođene povišenim površinama, modularne fotelje i taburei za odmor te pregrade koje omogućuju fleksibilnu organizaciju dugih hodnika. Posebnu vrijednost među ovim rješenjima, ističu voditeljica projekta i autori, donosi hibridni element pregrade koji objedinjuje prostor za odlaganje osobnih stvari i ploču za pisanje, a stanica za napajanje elektroničkih uređaja studentima osigurava pristup električnoj energiji bez dodatnih infrastrukturnih zahvata.

Na svečanom otvaranju izložbe

Sustav namještaja **TANDEM**

Marta Pinjušić i Lovro Petrović

STJECIŠTE IDEJA

Suradnja FER-a i Studija dizajna rezultirala inovativnim sustavom namještaja **TANDEM**

U izložbenom prostoru Galerije Studija dizajna predstavljeni su stolovi za individualni i grupni rad, visoke stolice prilagođene povišenim površinama, stanica za napajanje elektroničkih uređaja, modularne fotelje i taburei za odmor te hibridni element pregrade koji objedinjuje prostor za odlaganje osobnih stvari i ploču za pisanje

PIŠE: **Ana Konta**
SNIMILA: **Zrinka Zagorec**

„Zahvalni smo na prilici da na ovakav način učimo zajedno sa studentima. Važno je da studenti rade unutar stvarnih prostornih okvira, raspoloživih resursa i dostupnih materijala jer se upravo tako akademski rad i praksa mogu najbolje povezati. Među pet vrlo zanimljivih studentskih rješenja odabrali smo sustav **TANDEM** zbog njegova velikog potencijala za realizaciju, ali i iznimne predanosti studenata **Marte Pinjušić i Lovre Petrovića**. Oni su za ovaj rad dobili **Rektorovu nagradu**, što dodatno govori o kvaliteti njihova rješenja. Zahvaljujem i kolegici **Nataši Njegovanović** na izvrsnoj suradnji te kolegi **Dujmu Ivaniševiću**, čije su znanje i iskustvo bili od neprocjenjive važnosti. Bez njegova doprinosa ovo ne bi bilo moguće”, istaknula je voditeljica projekta **doc. art. Nika Pavlinek**.

SUSTAV OD OSAM ELEMENATA

Sustav **TANDEM** osmišljen je kako bi unaprijedio uvjete za rad, odmor i druženje studenata FER-a. Njegov naziv prati oblikovnu logiku svih elemenata koji su konstruirani iz dviju linija spojenih u jednoj točki, stvarajući prepoznatljiv i dosljedan vizualni identitet. Sustav se sastoji od osam elemenata kojima se odgovara na uočene nedostatke prostora, ali i aktiviraju dosad neiskorišteni potencijali zgrade.

Projekt je nastao u sklopu istraživačko-oblikovnog programa **Međuprostor kao svakodnevica**, razvijenoga tijekom

nastave na kolegiju Projektiranje Industrijski dizajn 6 u akademskoj godini 2024./2025. Polazište projekta bilo je istraživanje interijera FER-ove zgrade D, koju je 1980-ih projektirao arhitekt **Marijan Hrčić**. Analizirajući kako se prostor koristi danas, prepoznate su četiri mikrolokacije s potencijalom za intervenciju te su razvijeni koncepti namještaja koji suvremenim dizajnerskim jezikom odgovaraju na potrebe studenata.

PROVEDENO OPSEŽNO ISTRAŽIVANJE

„Prije početka projektiranja proveli smo opsežno istraživanje među studentima FER-a. Kroz ankete i intervju prikupljali smo informacije o njihovoj svakodnevici u tim međuprostorima, koje su njihove navike i potrebe te kako na njih odgovoriti”, objašnjava student **Lovro Petrović**.

Projekt je pokazao kako prostori, izvorno zamišljeni kao komunikacijske i tranzitne zone, mogu postati živahna mjesta susreta, suradnje i učenja. Takva transformacija nadilazi estetsku razinu te prostoru daje veću fleksibilnost i prilagodljivost budućim načinima korištenja.

„Naše istraživanje je pokazalo da međuprostori FER-a nisu samo hodnici kojima studenti prolaze. Ondje se odvijaju brojne aktivnosti – studenti se druže, uče, jedu, odmaraju, a neki čak i spavaju. Upravo smo njihove navike i potrebe uzeli kao po-

lazište za razvoj našeg sustava namještaja”, dodaje studentica **Marta Pinjušić**.

Studenti su osobito istaknuli potrebu za mjestom na kojem bi mogli sigurno odložiti te istodobno puniti mobitele i prijenosna računala. Na temelju svih prikupljenih podataka, **Marta i Lovro** razvijali su rješenja koja odgovaraju stvarnim potrebama korisnika. Rezultat je modularni sustav namještaja koji najbolje funkcionira upravo u prostorima FER-a, gdje se zbog velikog broja korisnika i stalnog protoka ljudi lako može prilagođavati različitim aktivnostima i potrebama studenata.

„Zaista smo počašćeni što je namještaj predstavljen na izložbi za javnost. Želim zahvaliti svima na izvrsnoj suradnji i lijepom druženju”, zahvalila je **Marta** svima koji su zaslužni za realizaciju projekta.

Marta i Lovro studenti su Studija dizajna na usmjerenju Industrijski dizajn. Nakon 6. semestra oboje su odlučili pauzirati godinu. U ovoj su akademskoj godini pristupili selekcijskim postupcima za upis na diplomski studij u inozemstvu i ostvarili sjajan uspjeh. **Lovro** je u Danskoj na Sveučilištu Južne Danske (**University of Southern Denmark – SDU**), smjer Dizajn IT proizvoda (*IT Product Design*), a **Marta** u Švicarskoj na umjetničkoj akademiji **ECAL (The École cantonale d’art de Lausanne)**, smjer Dizajn proizvoda (*Product Design*). Njihova izvrsnost i posvećenost svemu što rade vode ih k novim izazovima. Na tom putu želimo im puno sreće i uspjeha. ///

Prof. prim. dr. sc.

Igor FILIPČIĆ

dekan Fakulteta zdravstvenih studija
Sveučilišta u Zagrebu„Humanost je srce svake zdravstvene profesije
– ona se ne uči samo iz knjiga, nego iz primjera,
odnosa i svakodnevnog rada s ljudima.”RAZGOVARALA: Katarina Tkalčić
SNIMIO: Leon Ginder

Transformacija iz veleučilišta u fakultet nije promjena identiteta nego njegovo prirodno sazrijevanje. Povijesna uloga ustanove sada je nadograđena sveučilišnim statusom, jačim znanstvenim kapacitetima i većom međunarodnom vidljivošću.

Vizija dekana Filipčića je Fakultet kao institucija koja spaja znanje, praksu, znanost i humanost te koja svojim radom doprinosi zdravlju i dobrobiti društva

Nova etapa Zdravstvenoga veleučilišta Zagreb, koje je 1. lipnja postalo 35. sastavnica Sveučilišta u Zagrebu kao Fakultet zdravstvenih studija, donosi važnu prekretnicu koja spaja obrazovanje, tradiciju, humanost, znanstveno istraživanje s novom vizijom akademskoga djelovanja, inovacijama, interdisciplinarnošću i međunarodnom suradnjom.

O novoj etapi razvoja, izazovima, identitetu važnosti koju Fakultet ima u budućnosti hrvatskoga zdravstvenog sustava razgovarali smo s dekanom prof. prim. dr. sc. Igorom Filipčićem, jednim od vodećih hrvatskih psihijataru i predstojnikom Klinike za psihijatriju Sveti Ivan u Zagrebu. U svojoj bogatoj karijeri objavio je velik broj znanstvenih radova i istraživanja te predaje kao redoviti profesor na Fakultetu za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku. S dekanom Filipčićem razgovaramo o budućnosti studija na Sveučilištu u Zagrebu, novoj perspektivi, izazovima i budućnosti zdravstvenoga sustava.

ZDRAVSTVENO VELEUČILIŠTE ZAGREB OVE JE GODINE, OSIM ŠTO JE POSTALO FAKULTET ZDRAVSTVENIH STUDIJA, PROSLAVILO 60. OBLJETNICU, ŠTO GA ČINI NAJSTARIJIM UČILIŠTEM U REPUBLICI HRVATSKOJ KOJE ŠKOLUJE ZDRAVSTVENE DJELATNIKE.

KAKO SE POVEZUJE TA BOGATA TRADICIJA SA ZAHTJEVIMA MODERNOG OBRAZOVANJA?

Šezdeset godina postojanja nije samo broj, to je priča o generacijama mladih ljudi koji su na Zdravstvenom veleučilištu Zagreb započeli svoj profesionalni i životni put. To je priča o profesorima koji su predavali s predanošću, o mentorima koji su strpljivo vodili studente kroz prve korake u struci, o zdravstvenim djelatnicima koji su danas dio sustava i svakodnevno se brinu o ljudima diljem Hrvatske. Upravo zato ova obljetnica nosi posebnu težinu: ona potvrđuje da je riječ o najstarijoj ustanovi u Hrvatskoj koja je šest desetljeća posvećena obrazovanju zdravstvenih profesionalaca. Ta tradicija nije teret nego temelj. Ustanova je kroz godine izgradila stabilnost, prepoznatljivost i povjerenje, ali istodobno je uvijek bila među prvimima koje su imale hrabrosti uvoditi novine. Još 1999. godine, dok se ostatak sustava tek pripremao na promjene, ZVU je uveo trogodišnje studije. Godine 2005. pokrenuti su prvi specijalistički diplomski stručni studiji u reguliranim profesijama, čime je otvoren put modernom, kompetencijskom obrazovanju kakvo danas smatramo standardom. Danas, kao Fakultet zdravstvenih studija,

ta se tradicija prirodno nastavlja u sveučilišnom okružju. Ustanova je ušla u novu fazu – onu u kojoj se bogato iskustvo spaja s najvišim europskim standardima kvalitete, akreditacije i međunarodne usklađenosti. Moderno obrazovanje traži jasne ishode učenja, snažnu praktičnu komponentu, znanstvenu utemeljenost i otvorenost prema svijetu. Sve su to elementi koji se u ovoj ustanovi ne uvode tek sada, nego se njeguju desetljećima. Zahvaljujući tom iskustvu, Fakultet zdravstvenih studija danas bez poteškoća odgovara na zahtjeve suvremenih reguliranih profesija, od sestrinstva, radiološke tehnologije i fizioterapije, do javnog zdravstva i drugih područja. Šezdeset godina tradicije i današnja sveučilišna snaga nisu dvije odvojene priče – one su jedno. Zajedno čine temelj na kojem gradimo obrazovanje zdravstvenih djelatnika budućnosti.

KOJA JE ULOGA FAKULTETA ZDRAVSTVENIH STUDIJA U BUDUĆNOSTI HRVATSKOGA ZDRAVSTVENOG SUSTAVA?

Zdravstveno veleučilište Zagreb, danas Fakultet zdravstvenih studija, tijekom svoje povijesti obrazovalo je više od 27 tisuća zdravstvenih djelatnika koji danas čine temelj hrvatskoga zdravstvenog sustava. Njihova prisutnost u primarnoj zaštiti, kliničkim bolnicama, jav-

nom zdravstvu i rehabilitaciji pokazuje stvarni opseg utjecaja ove ustanove. Uloga Fakulteta u budućnosti hrvatskoga zdravstva je strateška. Hrvatska se suočava s kroničnim nedostatkom medicinskih sestara, fizioterapeuta, radioloških tehnologa, radnih terapeuta, laboratorijskih stručnjaka i sanitarnih inženjera. ZVU je desetljećima bio najveći izvor kadra u tim profesijama, a sveučilišni status Fakulteta dodatno jača njegovu sposobnost da osigura stabilnost i održivost sustava. Moderni zdravstveni sustavi zahtijevaju stručnjake koji razumiju nove tehnologije, digitalizaciju, kvalitetu skrbi i upravljanje ljudskim potencijalima. Fakultet zdravstvenih studija razvija upravo takve kompetencije: kroz suvremene programe, jasne ishode učenja i snažnu praktičnu komponentu. Kao sveučilišna ustanova, Fakultet ima ključnu ulogu u usklađivanju hrvatskoga obrazovanja s europskim standardima reguliranih profesija. Time osigurava da budući zdravstveni djelatnici budu kompetentni, mobilni i spremni za izazove suvremenog zdravstva. Na kraju, ali najvažnije, kvaliteta obrazovanja izravno se odražava na kvalitetu skrbi. Fakultet zdravstvenih studija oblikuje stručnjake koji će sutra biti uz pacijente, a time i povjerenje građana u zdravstveni sustav.

ŠTO ŽELITE ISTAKNUTI KAO PREPOZNATLJIVOSTI I GLAVNE ODLIKE ZDRAVSTVENOGA VELEUČILIŠTA ZAGREB ODNOSNO FAKULTETA ZDRAVSTVENIH STUDIJA?

Fakultet zdravstvenih studija, nekadašnje Zdravstveno veleučilište Zagreb, tijekom šest desetljeća izgradio je identitet koji ga jasno izdvaja u hrvatskom visokom obrazovanju. Njegova prepoznatljivost temelji se na trima ključnim elementima: tradiciji, kvaliteti i snažnoj povezanosti s praksom. Kao najstarija ustanova koja sustavno obrazuje zdravstvene djelatnike različitih profila, Fakultet donosi stabilnost i iskustvo, ali i dokazanu sposobnost ino-

Fakultet je i najveći izvor kadrova u reguliranim zdravstvenim profesijama, a kvaliteta obrazovanja izravno se odražava na kvalitetu zdravstvene skrbi u cijeloj zemlji. Njegova otvorenost prema suvremenim trendovima, digitalizaciji, međunarodnoj mobilnosti, znanstvenim istraživanjima i razvoju novih profesija dodatno je ojačana sveučilišnim statusom.

vacije. Bio je pionir u uvođenju trogodišnjih studija, prvih specijalističkih diplomskih stručnih studija te modernih kompetencijskih modela obrazovanja, što pokazuje dugogodišnju usmjerenost prema razvoju struke. Posebna snaga Fakulteta je njegova praktična orijentacija. Više od polovice studijskih programa čine praktični oblici nastave, a studenti uče u širokoj mreži nastavnih radilišta, od kliničkih bolnica do zavoda za javno zdravstvo i rehabilitacijskih centara. Time se osigurava da su budući stručnjaci već tijekom studija pripremljeni za stvarne radne uvjete. Na kraju, ono što ovu ustanovu čini jedinstvenom jest njezina kultura profesionalnosti, etičnosti i humanosti. Te vrijednosti prenose se generacijama i vidljive su u svakodnevnoj skrbi za pacijente. Zbog svega navedenog, Fakultet zdravstvenih studija prepoznat će se kao institucija koja uspješno spaja tradiciju i suvremenost, teoriju i praksu, akademsku izvrsnost i ljudskost, a upravo to ga čini posebnim u hrvatskom visokom obrazovanju.

POČETAK JE BIO 1966. GODINE KAO VISOKA ŠKOLA ZA MEDICINSKE SESTRE I ZDRAVSTVENE TEHNIČARE, ZATIM VIŠA ŠKOLA MEDICINSKOGA FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU, ZATIM VISOKA ZDRAVSTVENA ŠKOLA, OD 2005. GODINE ZDRAVSTVENO VELEUČILIŠTE, A OD OVE GODINE FAKULTET ZDRAVSTVENIH STUDIJA. KAKO GLEDATE NASTAVAK TRADICIJE PRIPOJENJEM SVEUČILIŠTU U ZAGREBU? KOJE SU NOVE MOGUĆNOSTI I KAKVU BUDUĆNOST OČEKUJETE?

Razvoj ustanove od 1966. godine do danas, od Visoke škole za medicinske sestre i zdravstvene tehničare, preko Više škole Medicinskoga fakulteta, Visoke zdravstvene škole i Zdravstvenoga veleučilišta, do Fakulteta zdravstvenih studija, rijedak je primjer **šezdesetogodišnjega kontinuiteta** u obrazovanju zdravstvenih djelatnika u Hrvatskoj. Svaka faza bila je odgovor na potrebe vremena i korak naprijed u profesionalizaciji zdravstvenih struka. Pripojenje Sveučilištu u Zagrebu prirodan je nastavak te tradicije. Time je potvrđena povijesna uloga ustanove, ali i otvoren put prema novim mogućnostima koje donosi sveučilišni okvir: jača institucionalna stabilnost, veća akademska autonomija i snažniji utjecaj na razvoj reguliranih profesija. Sveučilišni status omogućuje intenzivniji razvoj **znanstvenoistraživačkih aktivnosti**, sudjelovanje u međunarodnim projektima, otvaranje novih studijskih programa i jačanje interdisciplinarne suradnje unutar biomedicinskoga područja. Time se stvaraju uvjeti za obrazovanje stručnjaka koji će biti spremni na izazove modernog zdravstva: od digitalizacije i tehnoloških inovacija do upravljanja kvalitetom i ljudskim potencijalima. Drugim riječima, pripojenje Sveučilištu u Zagrebu nije završetak jednog razdoblja nego početak novog poglavlja u kojem se šezdeset godina iskustva pretvara u platformu za budući rast, izvrsnost i međunarodnu prepoznatljivost. Budućnost Fakulteta zdravstvenih stu-

dija vidim kao spoj tradicije i inovacije. Tradicija daje identitet i povjerenje, a sveučilišni status omogućuje da se to iskustvo pretvori u novu snagu: u razvoj profesija koje su ključne za funkcioniranje zdravstvenoga sustava i u aktivno sudjelovanje u oblikovanju zdravstvenih politika i standarda.

STATUSNA PROMJENA JEDNA JE VELIKA VRIJEDNOST ZA NASTAVNIKE, STUDENTE I ZDRAVSTVENI SUSTAV. ŠTO SMATRATE NAJVEĆOM PROMJENOM, ALI I PRILIKOM ZA STUDENTE I NASTAVNIKE?

Statusna promjena Zdravstvenoga veleučilišta u Fakultet zdravstvenih studija važna je prekretnica za cijelu akademsku zajednicu. Ona povezuje šezdeset godina tradicije s najvišim sveučilišnim standardima i otvara prostor za jači razvoj profesija koje čine temelj zdravstvenog sustava. Najveća promjena je ulazak u sveučilišni sustav. Time zdravstvene struke dobivaju jasniji akademski identitet, ravnopravnu poziciju unutar biomedicinskoga područja i snažniju vidljivost u znanstvenoj i profesionalnoj zajednici.

Za **studente**, sveučilišni status donosi konkretne prednosti:

- studiranje u okružju koje povezuje teoriju, praksu i znanost
- veće mogućnosti međunarodne mobilnosti i razmjena
- sudjelovanje u istraživanjima i inovacijama
- diplome s većom konkurentnošću na domaćem i međunarodnom tržištu rada

Za **nastavnike i profesore**, pripojenje Sveučilištu otvara nove profesionalne i znanstvene mogućnosti:

- napredovanje na sveučilišna znanstveno-nastavna radna mjesta
- sudjelovanje u interdisciplinarnim projektima i međunarodnim suradnjama
- jača integracija u biomedicinsko područje Sveučilišta u Zagrebu
- veći akademski utjecaj u razvoju reguliranih profesija i zdravstvenih politika

Za **zdravstveni sustav**, statusna promjena znači stabilan izvor visokoobrazovanog kadra, jačanje kvalitete obrazovanja i razvoj kompetencija potrebnih u modernom zdravstvu – od digitalizacije do upravljanja kvalitetom. U konačnici, najveća je vrijednost ove promjene što omogućuje da se bogata tradicija pretvori u novu snagu. Fakultet zdravstvenih studija sada ima priliku ne samo obrazovati zdravstvene djelatnike, nego i aktivno oblikovati budućnost hrvatskoga zdravstva kroz znanost, inovacije i međunarodnu suradnju.

SVJETSKA ZDRAVSTVENA ORGANIZACIJA (WHO) UPOZORAVA NA NEDOSTATAK ZDRAVSTVENIH DJELATNIKA TE OČEKUJE DA ĆE U EU-U DO 2030. GODINE NEDOSTAJATI 4,1

Fakultet zdravstvenih studija donosi važnu prekretnicu koja spaja obrazovanje, tradiciju, humanost, znanstveno istraživanje s novom vizijom

MILIJUN ZDRAVSTVENIH DJELATNIKA. KAKO SE KAO FAKULTET MOŽETE NOSITI S TIM IZAZOVIMA I NA NJIH ODGOVORITI PRILAGODBOM STUDIJSKIH PROGRAMA?

Procjena Svjetske zdravstvene organizacije da će Europi do 2030. nedostajati više od **četiri milijuna zdravstvenih djelatnika** je upozorenje koje pokazuje koliko se brzo mijenja zdravstveni sustav i koliko je važno imati snažne, moderne i pouzdane obrazovne institucije. Hrvatska se suočava s istim izazovima: odlazak stručnjaka u inozemstvo, sve starije stanovništvo i rast kroničnih bolesti stvaraju pritisak na sustav kakav dosad nismo poznavali.

U takvom okružju, uloga **Fakulteta zdravstvenih studija** postaje strateška. Mi smo najveći izvor kadrova u reguliranim zdravstvenim profesijama u Hrvatskoj: od sestrinstva i fizioterapije do radiološke tehnologije, laboratorijske dijagnostike, javnog zdravstva, sanitarnog inženjerstva i radne terapije. To znači da izravno utječemo na stabilnost sustava i njegovu sposobnost da odgovori na rastuće potrebe. Naši studijski programi oblikovani su tako da pripreme stručnjake za zdravstvo koje se ubrzano digitalizira, tehnološki napreduje i sve više se oslanja na interdisciplinarni rad. Razvijamo kompetencije koje su danas ključne: digitalne vještine, rad s naprednom medicinskom opremom, upravljanje kvalitetom, komunikaciju, timski rad i javnozdravstvene intervencije. Posebno smo ponosni na našu široku mrežu nastavnih radilišta. Ona studentima omogućuje da od prvog dana uče u stvarnim kliničkim i javnozdravstvenim okružjima. To ubrzava njihovu profesionalnu zrelost, povećava zapošljivost i daje im sigurnost da su spremni za izazove koji ih čekaju. Sveučilišni status dodatno nas osnažuje. Omogućuje nam snažnije uključivanje u znanstvena istraživanja, međunarodne projekte i inovacije, što je presudno za profesije koje se mijenjaju iz godine u godinu. Istodobno, otvara studentima i nastavnicima vrata prema mobilnosti, suradnji i razmjeni znanja unutar biomedicinskoga područja Sveučilišta u Zagrebu. Vjerujemo da možemo biti jedan od ključnih aktera u rješavanju hrvatskoga manjka zdravstvenih djelatnika, ne samo obrazovanjem većeg broja stručnjaka, nego i stvaranjem uvjeta da oni ostanu, napreduju i grade budućnost našega zdravstvenog sustava.

S OBZIROM NA BOGATO ISKUSTVO I TRADICIJU U OBRAZOVANJU ZDRAVSTVENIH DJELATNIKA, ŠTO MISLITE DA HRVATSKA I FAKULTET ZDRAVSTVENIH STUDIJA MOGU PONUDITI U PODRUČJU OBRAZOVANJA, PRAĆENJA TRENDOVA, ISTRAŽIVANJA I INOVACIJA?

Hrvatska ima dugu i snažnu tradiciju obrazovanja zdravstvenih djelatnika, a naš Fakultet, koji je izrastao iz najstarije ustanove u ovom području, danas može ponuditi više nego ikada prije. Spoj šezdesetogodišnjeg iskustva, sveučilišnoga statusa i suvremenih studijskih programa stvara okružje koje je konkurentno ne samo u Hrvatskoj nego i u cijeloj Europi. Možemo ponuditi **vrhunsko obrazovanje u reguliranim profesijama**, potpuno usklađeno s europskim direktivama i standardima. Upravo dugogodišnje iskustvo daje nam jedinstvenu sposobnost praćenja trendova u modernom zdravstvu: od digitalizacije i telemedici-

Uz stručnost, Fakultet nudi i nešto jednako važno – **kulturu humanosti, etičnosti i profesionalnosti**. To je vrijednost koja se ne može propisati, nego se gradi desetljećima.

ne do naprednih dijagnostičkih tehnologija, javnozdravstvenih intervencija i interdisciplinarnoga pristupa skrbi. Naši se studijski programi stalno prilagođavaju novim potrebama, što znači da studenti stječu kompetencije koje su relevantne danas, ali i one koje će biti ključne sutra. Sveučilišni status otvara nam prostor za snažniji razvoj **znanstvenih istraživanja i inovacija**. Fakultet se može uključivati u međunarodne projekte, razvijati istraživačke centre, surađivati s kliničkim bolnicama i drugim sastavnicama Sveučilišta u Zagrebu te stvarati nove modele skrbi i edukacije. To je osobito važno u profesijama koje se brzo mijenjaju, poput radiološke tehnologije, medicinsko-laboratorijske dijagnostike, fizioterapije i javnog zdravstva.

Profesionalnost i etičnost čuvaju povjerenje u zdravstveni sustav, a izvrsnost nas potiče da stalno unaprjeđujemo studijske programe, nastavne metode i znanstveni rad. Odgovornost prema društvu znači da obrazujemo stručnjake koji ne samo da znaju raditi svoj posao, nego ga rade s integritetom i sviješću o njegovoj važnosti.

Dekan Filipčić je rekao kako osjeća snažnu odgovornost prema ustanovi koja već šest desetljeća obrazuje zdravstvene djelatnike i oblikuje hrvatski zdravstveni sustav

Ona čini razliku u svakodnevnom radu zdravstvenih djelatnika i temelj je povjerenja pacijenata. Naši studenti od prvog dana uče u stvarnim kliničkim okružjima, što ubrzava njihovu profesionalnu zrelost i povećava kvalitetu skrbi koju će pružati. Zbog svega navedenoga, vjerujemo da će Fakultet zdravstvenih studija biti važan europski akter u obrazovanju zdravstvenih profesionalaca, razvoju inovacija i stvaranju kadrova koji će biti spremni na izazove modernog zdravstva.

SMATRATE LI DA NOVA ETAPA I TRANSFORMACIJA U FAKULTET ZDRAVSTVENIH STUDIJA STVARA BOLJU KONKURENTNOST S OBZIROM NA EUROPSKE I SVJETSKJE INSTITUCIJE?

Transformacija Zdravstvenoga veleučilišta u Fakultet zdravstvenih studija donijela je iskorak koji nadilazi formalnu promjenu naziva. To je strateški korak koji nas postavlja uz bok europskim i svjetskim institucijama koje obrazuju zdravstvene djelatnike. Sveučilišni status otvara vrata standardima, mogućnostima i vidljivosti koje su ključne u međunarodnom akademskom okružju. Pripojenje Sveučilištu u Zagrebu, jednoj od najstarijih i najuglednijih sveučilišnih institucija u ovom dijelu Europe, daje našim studijskim programima dodatnu težinu i prepoznatljivost. To povećava povjerenje partnera, poslodavaca i regulatornih tijela, što je u području reguliranih profesija iznimno važno. Studenti sada studiraju u okružju koje nosi sveučilišni kredibilitet, a njihove diplome imaju veću vrijednost na europskom tržištu rada. Mobilnost, međunarodne razmjene i sudjelovanje u globalnim programima postaju jednostavniji i dostupniji. Sveučilišni status omogućuje snažniji razvoj znanstvenoistraživačkih aktivnosti, međunarodnih projekata i

inovacija. U profesijama koje se mijenjaju iznimno brzo, poput radiološke tehnologije, laboratorijske dijagnostike, fizioterapije i javnog zdravstva, upravo je istraživačka komponenta ono što razlikuje prosječne od vrhunskih institucija. Fakultet sada može intenzivnije surađivati s kliničkim bolnicama, laboratorijima, međunarodnim organizacijama i drugim sastavnicama Sveučilišta u Zagrebu, stvarajući nove modele skrbi, edukacije i profesionalnog razvoja.

Ono što nas dodatno izdvaja jest kultura humanosti, etičnosti i profesionalnosti koja se gradila desetljećima. To je vrijednost koju ne može zamijeniti nijedna tehnologija ni reforma. Ona oblikuje zdravstvene djelatnike koji ne samo da znaju raditi svoj posao, nego ga rade s empatijom, odgovornošću i poštovanjem prema pacijentu. Zbog svega navedenoga, Fakultet zdravstvenih studija postaje institucija koja spaja tradiciju, suvremenost i sveučilišnu izvrsnost i time se pozicionira kao konkurentan, prepoznat i relevantan akter u europskom i globalnom prostoru obrazovanja zdravstvenih profesionalaca.

Zdravstveno veleučilište Zagreb, danas Fakultet zdravstvenih studija, tijekom svoje povijesti obrazovalo je više od 27 tisuća zdravstvenih djelatnika

ZDRAVSTVENO VELEUČILIŠTE ZAGREB JE KAO FAKULTET ZDRAVSTVENIH STUDIJA POSTAO 35. SASTAVNICA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU, KAO SVOJEVRSTAN SPOJ TRADICIJA, DUGOVJEČNOSTI I ISKUSTVA. ŠTO STUDENTI I NASTAVNICI DOBIVAJU PRIPAJANJEM? POSTOJE LI VEĆ PLANOVI ZA MEĐUNARODNU SURADNJU I VEĆU MOBILNOST?

Ulaskom Zdravstvenoga veleučilišta Zagreb u sastav Sveučilišta u Zagrebu kao njegove 35. sastavnice, Fakultet zdravstvenih studija dobio je novu dimenziju identiteta – spoj šezdesetogodišnje tradicije i sveučilišne izvrsnosti. To je važan trenutak za ustanovu, ali još važniji za studente, nastavnike i cijeli zdravstveni sustav. Za studente, sveučilišni status donosi konkretne i opipljive prednosti. Studiraju u okružju koje im otvara vrata većoj mobilnosti, međunarodnim programima, razmjenama i stručnim praksama. Dobivaju pristup sveučilišnim laboratorijima, resursima i znanstvenim projektima, što im omogućuje da se već tijekom studija uključe u istraživački rad. Diplome koje nose sveučilišni naziv imaju veću težinu na europskom tržištu rada, a integracija u sveučilišni sustav čini nastavak studija u inozemstvu jednostavnijim i dostupnijim. Za nastavnike, transformacija znači jaču akademsku poziciju i mogućnost napredovanja na znanstveno-nastavna radna mjesta. Otvara se prostor za interdisciplinarna istraživanja, suradnju s kliničkim bolnicama, laboratorijima i drugim sastavnicama Sveučilišta u Zagrebu. Time se podiže kvaliteta nastave, jača znanstvena aktivnost i povećava međunarodna vidljivost nastavnika.

Što se tiče međunarodne suradnje, planovi već postoje i dio su strateškog razvoja Fakulteta. U tijeku je širenje partnerstava

unutar europskih sveučilišnih mreža, jačanje Erasmus+ programa, sudjelovanje u međunarodnim istraživačkim projektima te razvoj zajedničkih studijskih modula s inozemnim institucijama. Sveučilišni status omogućuje lakše sklapanje bilateralnih sporazuma, uključivanje u europske konzorcije i stvaranje novih oblika suradnje koji su ranije bili ograničeni. Pripajanjem Sveučilištu u Zagrebu, Fakultet zdravstvenih studija dobiva ono što je ključno za budućnost: **stabilnost, vidljivost, međunarodnu prepoznatljivost i mogućnost daljnjeg rasta.** Studenti i nastavnici time ulaze u širi akademski prostor koji im omogućuje da tradiciju pretvore u novu snagu – u obrazovanje, istraživanje i inovacije koje će oblikovati zdravstveni sustav sutrašnjice.

KAO DEKAN FAKULTETA ZDRAVSTVENIH STUDIJA, KOJE SU TEMELJNE VRIJEDNOSTI I NAČELA KOJA BISTE ISTAKNULI U NADOLAZEĆEM MANDATU? KAKO BISTE DEFINIRALI VIZIJU FAKULTETA?

Kao obnašatelj dužnosti dekana Fakulteta zdravstvenih studija, osjećam snažnu odgovornost prema ustanovi koja već šest desetljeća obrazuje zdravstvene djelatnike i oblikuje hrvatski zdravstveni sustav. Upravo zato u nadolazećem mandatu želim jasno istaknuti vrijednosti koje nas određuju – one koje proizlaze iz naše tradicije, ali nas istodobno vode prema budućnosti.

Za mene su temeljne vrijednosti **humanost, profesionalnost, izvrsnost, etičnost i odgovornost prema pacijentima i društvu.** To nisu samo riječi; to je kultura koju su gradile generacije nastavnika, studenata i zdravstvenih djelatnika. Humanost je srce svake zdravstvene profesije – ona se ne uči samo iz knjiga, nego iz primjera, odnosa i svakodnevnog rada s ljudima. Moja vizija Fakulteta temelji se na spoju **tradicije i inovacije.** Želim da budemo prepoznati kao vodeća institucija u obrazovanju zdravstvenih djelatnika u Hrvatskoj i regiji – kao sveučilišni centar koji razvija moderne kompetencije, potiče interdisciplinarnost i aktivno sudjeluje u međunarodnim akademskim i stručnim procesima. Vizija uključuje jačanje naših znanstvenoistraživačkih kapaciteta, razvoj novih studijskih programa, snažniju suradnju s kliničkim bolnicama i zdravstvenim ustanovama te stvaranje okružja u kojem studenti i nastavnici mogu napredovati, istraživati i inovirati. Transformacija u Fakultet zdravstvenih studija omogućila nam je da tu viziju ostvarujemo u sveučilišnom okružju, uz najviše akademske standarde i međunarodnu prepoznatljivost. U nadolazećem razdoblju želim dodatno ojačati našu ulogu u razvoju reguliranih profesija, unaprijediti kvalitetu studija i osigurati da naši diplomanti budu spremni na izazove modernoga zdravstva – u Hrvatskoj, Europi i svijetu.

Moja vizija je jasna: **Fakultet zdravstvenih studija kao institucija koja spaja znanje, praksu, znanost i humanost te koja svojim radom doprinosi zdravlju i dobrobiti društva.** To je put kojim želim voditi naš Fakultet – odgovorno, predano i s dubokim poštovanjem prema tradiciji koju baštinimo i budućnosti koju stvaramo. ///

Gotovo 200 učitelja informatike i računalstva iz cijele Hrvatske u Varaždinu na FOI-ju

Otvoren jubilarni 15. stručni skup
Info@Edu.2026 – učitelj informatike u doba Tik Tok generacije

PIŠE: Fakultet organizacije i informatike

Na Sveučilištu u Zagrebu na Fakultetu organizacije i informatike u Varaždinu 2. i 3. srpnja 2026. održavao se jubilarni 15. stručni skup *Info@Edu.2026*, koji su zajednički organizirali FOI i Agencija za odgoj i obrazovanje. Ovogodišnje izdanje održavalo se pod nazivom Umjetna inteligencija i digitalna ravnoteža u obrazovanju: učitelj informatike u doba TikTok generacije, a središnje teme bile su izazovi i mogućnosti koje umjetna inteligencija, digitalne tehnologije i društvene mreže donose suvremenom obrazovanju.

Na dvodnevnom skupu okupilo se gotovo 200 učitelja informatike i računalstva iz cijele Hrvatske, pri čemu je posebno značajno da je velik dio sudionika svoje visokoškolsko obrazovanje stekao upravo na FOI-ju. Time je još jednom potvrđena dugogodišnja uloga Fakulteta kao jednog od ključnih nositelja obrazovanja nastavnika informatike i računalstva te razvoja stručnih kompetencija u području digitalnog obrazovanja za cijelu Hrvatsku.

Otvorenje skupa, čiji su voditelji **Nadica Kunštek, prof.**, i **Mario Cvek, prof.**, obilježio je i zanimljiv trenutak kada je okupljene sudionike pozdravio humanoidni **NAO robot**. Ovaj simboličan uvod dodatno je istaknuo temu ovogodišnjeg skupa i povezanost suvremenih tehnologija s obrazovanjem.

Tijekom otvorenja istaknuta je važnost kontinuiranog stručnog usavršavanja učitelja u vremenu ubrzanog razvoja umjetne inteligencije te snažne suradnje akademске zajednice, obrazovnih institucija i lokalne samouprave. Potporu održavanju skupa dali su i pročelnica Upravnog odjela za društvene djelatnosti Grada Varaždina **Danijela Vusić** te pročelnik Upravnog odjela za prosvjetu, kulturu i sport Varaždinske županije **dr. sc. Miroslav Huđek**, naglasivši važnost ne samo ulaganja u razvoj digitalnih kompetencija nastavnika i učenika nego i odgovorne primjene umjetne inteligencije u obrazovanju.

Dekanica FOI-ja prof. dr. sc. Marina Klačmer Čalopa

istaknula je kako je upravo FOI već desetljećima mjesto na kojem se obrazuju stručnjaci i nastavnici koji oblikuju hrvatski obrazovni sustav. „Fakultet organizacije i informatike dugi niz godina aktivno doprinosi razvoju obrazovanja u području informatike i digitalnih tehnologija, ne samo kroz znanstvenoistraživački rad, već i kroz obrazovanje budućih nastavnika te kontinuirano stručno usavršavanje onih koji svakodnevno rade s učenicima. Posebno nas veseli što na Info@Edu ponovno okupljamo gotovo 200 učitelja iz cijele Hrvatske, među kojima su mnogi upravo naši alumni. To potvrđuje da je FOI prepoznat kao mjesto izvrsnosti, znanja i ino-

vacija u obrazovanju te pouzdan partner u razvoju kompetencija potrebnih za izazove koje ubrzano donosi razvoj umjetne inteligencije i digitalna transformacija.”

Program skupa potvrđuje snažnu ekspertizu FOI-ja u području umjetne inteligencije i obrazovnih tehnologija. Svoja znanja i iskustva kroz predavanja i radionice dijele brojni stručnjaci Fakulteta, među kojima su **prof. dr. sc. Igor Balaban**, voditelj Laboratorija za napredne tehnologije u obrazovanju i suorganizator skupa, **prof. dr. sc. Markus Schatten**, voditelj Laboratorija za umjetnu inteligenciju, **prof. dr. sc. Bla-**

ženka Divjak, voditeljica Laboratorija za analitiku učenja i akademsku analitiku, te **izv. prof. dr. sc. Goran Hajdin**, voditelj programa Pedagoško-psihološko-didaktičko-metodičkog obrazovanja.

Tijekom dvodnevnoga programa sudionici su kroz predavanja, radionice i primjere dobre prakse raspravljali o primjeni umjetne inteligencije u nastavi, digitalnim kompetencijama učenika i nastavnika, analitici učenja, e-Dnevniku, digitalnoj inteligenciji, tehnologiji dubokih varka/krivotvorina (eng. *deepfake*), algoritamskoj i medijskoj pismenosti te inovativnim metodama poučavanja.

U sklopu stručnog skupa predstavljeni su i studijski programi FOI-ja koji obrazuju sadašnje i buduće stručnjake za obrazovanje i digitalne tehnologije: **diplomski studij Informatika u obrazovanju**, **specijalistički studij E-učenje u poslovanju i obrazovanju** te **doktorski studij Informacijske znanosti**.

Info@Edu već je petnaest godina jedno od najvažnijih mjesta stručnog usavršavanja učitelja informatike i računalstva u Hrvatskoj, a ovogodišnje izdanje još je jednom potvrdilo važnost povezivanja obrazovanja, znanosti i tehnologije u razvoju kvalitetnog i suvremenog obrazovnog sustava. Kao suorganizator skupa, FOI nastavlja razvijati i dijeliti ekspertizu u području umjetne inteligencije, digitalnog obrazovanja i obrazovnih inovacija, potvrđujući svoju vodeću ulogu u razvoju digitalnih kompetencija nastavnika i budućih naraštaja stručnjaka. ///

prof. dr. sc. Igor Balaban

NAO

Otvorenje

Voditelji Nadica Kunštek, prof., i Mario Cvek, prof.

Skup

Professor emeritus dr. art.

Zrinko Ogresta

(1958. – 2026.)

FOTO: Privatna arhiva, Sveučilište u Zagrebu

S dubokom tugom, poštovanjem i još uvijek nevjericom opraštamo se od našega dragog kolege, prijatelja i iznimnog pedagoga, profesora emeritusa dr. art. Zrinka Ogreste, koji nas je iznenada napustio u 68. godini života. Njegov prerani odlazak velik je gubitak za Akademiju dramske umjetnosti, Sveučilište u Zagrebu i cjelokupnu hrvatsku kulturu.

Životni, umjetnički i profesionalni put Zrinka Ogreste neraskidivo je vezan uz našu Akademiju. Rođen 5. listopada 1958. u Virovitici, svoju je filmsku strast počeo živjeti još kao desetogodišnji dječak, snimajući prve kratke filmove. Diplomirao je u siječnju 1982. na Odsjeku filmske i televizijske režije srednjometražnim igranim filmom *Izlaz za nuždu*, pod mentorskom paskom profesora Kreše Golika, a već 1990. godine započinje svoj bogati nastavni rad na Akademiji, na kojoj je djelovao kao redoviti profesor u trajnom izboru do umirovljenja. Doktorat umjetnosti stekao je 2017. godine na Sveučilištu u

Zagrebu, a kao krunu njegova pedagoškog i umjetničkog rada, Sveučilište u Zagrebu dodijelilo mu je 2025. godine počasno zvanje *professor emeritus*.

Kao profesor filmske režije igranog filma, u nastavu je uveo specifične igrano-filmske vježbe *Rastanak* i *Zločin i kazna*, a od 2008. godine s predanošću je vodio diplomski studij filmske režije igranog filma. U svom pedagoškom radu studentima je nastojao prenijeti ne samo osobna znanja nego i dragocjeno naslijeđe svojih slavnih pedagoga i uzora: Golika, Babaje, Berkovića, Vukotića i Tanhofera. Profesor Ogresta nije bio samo predavač; odlikovao ga je izra-

zito prisan, odgovoran i posvećen odnos prema studentima, koje je redovito angažirao kao asistente na vlastitim profesionalnim projektima, tako im nesebično pomažući pri ulasku u profesionalni svijet i ostvarenju prvih samostalnih filmskih poslova.

Naše je poznanstvo započelo u mojim studentskim danima i na najljepši mogući način ocrta ono tko je Zrinko doista bio. Kao student montaže, za svoj sam diplomski rad odabrao montirati film koristeći sirovi materijal njegova filma *Isprani*. Pregledavajući te sate i sate filmske vrpce, zatekla me nevjerojatna minucioznost u njegovu režijskom promišljanju. To nije bilo samo slaganje

priče u širem kontekstu; svaki je kadar bio precizno osmišljen u svakom detalju – prvom, drugom i trećem planu, s detaljima koji su mizanscenom, poetiziranim filmskim jezikom u strukturi strpljivo i slojevito gradili cjelovitu sliku likova i društvenog konteksta. Bila je to mala priča, o malim ljudima, koje je Zrinko oslikavao s pažnjom, topline i poštovanjem, zrcaleći tako kroz njih sudbinu svih nas.

U to smo se vrijeme redovito susretali u hodnicima montaže u podrumu Akademije. Razgovarajući o mojem diplomskom radu i zajedničkom analizom njegova filmskog materijala, imao sam priliku bolje ga upoznati. Tada i tako upoznao sam i prepoznao ključnu istinu o njegovoj osobnosti i stvaralaštvu; njegovi filmovi bili su ogledalo njegove osobe i njegova snažna karaktera, dok je on u tome bio do kraja autentičan i iskren. On se ogledao u svojim filmovima, kao i njegovi filmovi u njemu.

Kao redatelj, scenarist i član Europske filmske akademije, profesor Ogresta stvorio je opus koji je uistinu izniman – ne samo zbog sadržajnih i estetskih kvaliteta te stalnog, hrabrog isprobavanja različitih pristupa i formi u svakom novom projektu, nego i zbog same količine ostvarenih djela. U povijesti hrvatske kine-

Sa suprugom Ozanom

matografije iznimno je rijetka povlastica i pothvat da autor tijekom svoje karijere uspije snimiti čak osam cjelovečernih igranih filmova. Za svoj doprinos filmskoj umjetnosti zaslužen je nagrađen i državnim Nagradom Vladimir Nazor za životno djelo.

Karakteristike njegove snažne osobnosti – iskrenost, principijelnost i izravnost – ogledale su se u njegovu akademskom i profesionalnom integritetu. Zrinko nikada nije pristajao na kompromise na štetu struke ili umjetničke autonomije. U javnom je i akademskom djelovanju beskompromisno i glasno branio slobodu stvaralaštva te dostojanstvo filmske profesije pred bilo kakvim

Proslavljeni hrvatski filmski redatelj, scenarist i redoviti dobio je počasnu titulu profesor emeritus Sveučilišta u Zagrebu 2025. godine

pritislima. Taj isti beskompromisni integritet ugrađivao je u rad naših tijela i u obranu najviših kriterija unutar same Akademije, zbog čega je uživao duboko poštovanje akademске zajednice.

Neizmjerno će nam na Akademiji nedostajati njegova jedinstvena osobnost, posebice u mentoriranju i usmjeravanju studenata kroz njihove prve projekte i autorska traženja. Njegov doprinos i stan-

dardi koje je postavio nastaviti će trajno živjeti u samoj kulturi i identitetu Akademije, kao akademski i umjetnički putokaz nastavnicima i budućim studentima.

U ime Akademije dramske umjetnosti, svih njezinih zaposlenika i studenata, izražavam najdublju sućut njegovoj obitelji, suradnicima, kolegama i prijateljima.

prof. art. Davor Švaić,

dekan Akademije dramske umjetnosti

PISMO SUĆUTI

ZAGREB, 7. SRPNJA 2026.

Poštovana obitelji, prijatelji i kolege,

s dubokom tugom primili smo vijest o iznenadnom odlasku profesora emeritusa Zrinka Ogreste, filmskoga redatelja i sveučilišnog nastavnika Akademije dramske umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu.

Kao jedan od najistaknutijih hrvatskih redatelja te osoba izuzetnoga osobnoga i profesionalnoga integriteta, Zrinko Ogresta trajno je zadužio hrvatsku kulturu i filmsku umjetnost svojim umjetničkim stvaralaštvom, predanim pedagoškim radom i neumornim zalaganjem za razvoj hrvatske audiovizualne umjetnosti.

Profesor Ogresta ostavio je neizbrisiv trag u hrvatskoj filmskoj i akademskoj zajednici te odgojio generacije mladih umjetnika, čiji je rad prepoznat u domaćem i međunarodnom kontekstu. Njegovi visoki umjetnički i akademski standardi, kao i iskrena posvećenost studentima, ostavili su neizbrisiv trag u razvoju Akademije dramske umjetnosti i Sveučilišta u Zagrebu.

Redateljski opus Zrinka Ogreste, obilježen umjetničkom dosljednošću, snažnim autorским izrazom i dubokim razumijevanjem čovjeka, obuhvaća neka od najvažnijih filmskih djela hrvatske kinematografije. Njegova djela ostat će trajna vrijednost hrvatske kulturne baštine i nadahnuće budućim naraštajima filmskih autora. Sve ovo prepoznalo je i Sveučilište u Zagrebu kada mu je 2025. godine do-

dijelilo počasni naslov *professor emeritus*.

Odlaskom profesora emeritusa Zrinka Ogreste hrvatska kultura, Sveučilište u Zagrebu i Akademija dramske umjetnosti izgubili su istaknutoga umjetnika, cijenjenoga profesora i plemenitoga čovjeka čije će stvaralaštvo, predanost i ljudskost trajno živjeti u sjećanju njegovih studenata, kolega, suradnika te svih poštovatelja njegova djela.

U ime Sveučilišta u Zagrebu i cijele akademске zajednice izražavam iskrenu sućut članovima obitelji te svim kolegama, prijateljima i suradnicima profesora Ogreste.

prof. dr. sc. Stjepan Lakušić,

rektor Sveučilišta u Zagrebu

Nakon dugogodišnjeg rada na Akademiji dramske umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu, svoje je bogato umjetničko i pedagoško iskustvo nastavio prenositi studentima Sveučilišta VERN', koje se oprostilo sa svojim dragim profesorom kroz nekoliko toplih riječi prof. dr. sc. Vedrana Mornara koje prenosimo u ovom broju.

Prof. emer. dr. art. Zrinko Ogresta ostavio je dubok i prepoznatljiv trag u hrvatskoj kinematografiji, ali i u obrazovanju novih naraštaja filmskih autora. Njegov umjetnički opus obilježili su snažni autorski filmovi, izražena osjetljivost za ljudske odnose i dosljednost

vlastitom stvaralačkom rukopisu. Jednako je predano pristupao i pedagoškom radu, svjestan koliko su znanje, iskustvo i osobni primjer važni u oblikovanju mladih umjetnika.

U našu je akademsku zajednicu donio iznimno znanje, profesionalnu ozbiljnost i duboko razumijevanje filmske umjetnosti, ali i otvorenost prema studentima i njihovim idejama.

Bio je profesor snažna autoriteta, ali i velike neposrednosti. Studenti su ga cijenili i voljeli zbog predanosti, iskrenosti, duhovitosti i stvarnog interesa za njihov osobni i profesio-

nalni razvoj. Nije ih učio samo filmskom jeziku i redateljskom zanatu nego i odgovornosti prema umjetnosti, vlastitom radu, suradnicima i publici. Znao je potaknuti, ohrabriti i zahtijevati više, uvijek s uvjerenjem da svaki student može pronaći vlastiti autorski izričaj. Njegov je doprinos Sveučilištu VERN' ostao trajno utkan u naša sjećanja i u iskustva studenata kojima je bio profesor i mentor. S ponosom i zahvalnošću pamtimo Zrinka Ogrestu, njegovu umjetničku i ljudsku osobnost te trag koji je ostavio u hrvatskoj kulturi i našoj akademskoj zajednici.

Znanje, dijagnostika, tehnologija i sport – otvoren KINNOVATE centar

Na Kineziološkom fakultetu otvoren je jedan od tehnološki najopremljenijih centara za sportsku dijagnostiku. Projekt KINNOVATE najveće je ulaganje na KIF-u, vrijedan 2,35 milijuna eura

PIŠE: Katarina Tkalčić
FOTO: Leon Ginder

Svečano je otvoren jedan od najznačajnijih infrastrukturnih projekata u novijoj povijesti hrvatskoga visokog obrazovanja i sportske znanosti – KINNOVATE centar.

Centar je nastao u okviru Nacionalnog plana oporavka i otpornosti, uz bespovratna sredstva Europske unije putem poziva Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih *Ulaganje u opremanje i adaptaciju istraživačko-inovacijske infrastrukture*, u ukupnom iznosu od 2.355.388,59 eura.

Otvaranje ovoga centra potvrda je da Republika Hrvatska europska sredstva ulaže svrhovito u institucije i infrastrukturu, čime se ostvaruje dugoročna vrijednost za znanost, sport i društvo.

SUVREMENA TEHNOLOGIJA I DIJAGNOSTIKA UZ BOK VODEĆIM CENTRIMA

Svojom tehnološkom opremljenošću i integracijom najsuvremenijih dijagnostičkih sustava, KINNOVATE centar svrstava se uz bok vodećih europskih centara sportske znanosti i istraživanja ljudske izvedbe.

Oprema instalirana na Fakultetu koristi se u pripremi olimpijskih sportaša i vrhunskih profesionalnih klubova diljem Europe, a njezina dostupnost hrvatskim istraživačima, sportašima i stručnjacima otvara mogućnosti za međunarodna istraživačka partnerstva i transfer znanja kakvih do sada u Hrvatskoj nije bilo. Time se dodatno jača pozicija Sveučilišta u Zagrebu Kineziološkoga fakulteta na europskoj znanstvenoj karti te stvaraju preduvjeti za uključivanje u vodeće međunarodne istraživačke inicijative u području sporta, zdravstva i digitalnih tehnologija.

NOVE MOGUĆNOSTI KINEZILOGIJE – POVEZIVANJE LJUDI, ZNANJA I ZNANSTVENOG ISTRAŽIVANJA

Predstavljajući projekt, dekan Kineziološkoga fakulteta izv. prof. Tomislav Rupčić istaknuo je kako novi korak u dijagnostici nije samo fiziološka i biomehanička analiza, nego prostor koji spaja znanost, nastavu, zdravstvo, gospodarstvo i rehabilitaciju. Time centar postaje

Predstavljanje KINNOVATE projekta na KIF-u

KINNOVATE centar svrstava se uz bok vodećih europskih centara sportske znanosti i istraživanja ljudske izvedbe

Tijekom 5 mjeseci izvedbe, adaptiran je prostor i postavljena laboratorijska oprema od 29 novih sustava

Dekan Kineziološkoga fakulteta izv. prof. dr. sc. Tomislav Rupčić

Rektor Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. sc. Stjepan Lakušić

Ministar znanosti, obrazovanja i mladih prof. dr. sc. Radovan Fuchs

je jedna platforma koja povezuje ljude i ideje te spaja ljude, znanje i znanstveno istraživanje.

Upravo je i znanstvena produktivnost i izvrsnost jedna od snaga Kineziološkoga fakulteta, a plod je 1175 znanstvenih radova objavljenih od 2021. do 2025. godine. Prema riječima dekana Rupčića, razvojni potencijal leži upravo u interdisciplinarnosti te u povezivanju kineziologije sa STEM i ICT područjem. Ovim projektom napravljen je jedan od najvažnijih infrastrukturnih projekata Kineziološkoga fakulteta, a novom opremom i adaptacijom istraživačko-inovacijske infrastrukture premostio se jaz znanstvene izvrsnosti i adekvatne opreme.

Projektom KINNOVATE stavljen je fokus na temeljnu jedinicu – opremanje dijagnostičkog centra koji je sada uz bok najboljima u Europi. Tijekom petomjesečne provedbe preuređen je prostor te je nabavljena laboratorijska oprema koja se sastoji od 29 novih sustava.

„Ovaj projekt ujedno je i potvrda da Fakultet ima ljude, energiju i znanje koji mogu nositi ovakve projekte. KINNOVATE nije stvorio izvrsnost, jer Kineziološki fakultet od početka ima ljude i znanje, nego je infrastruktura koja prati taj potencijal”, poručio je dekan Rupčić.

Predstavljen je i najavljen sljedeći iskorak projekta KINNEXT HUB, koji bi uz daljnji razvoj infrastrukture i jačanje istraživačkih kapaciteta bio nastavak razvoja prema međunarodnom centru izvrsnosti.

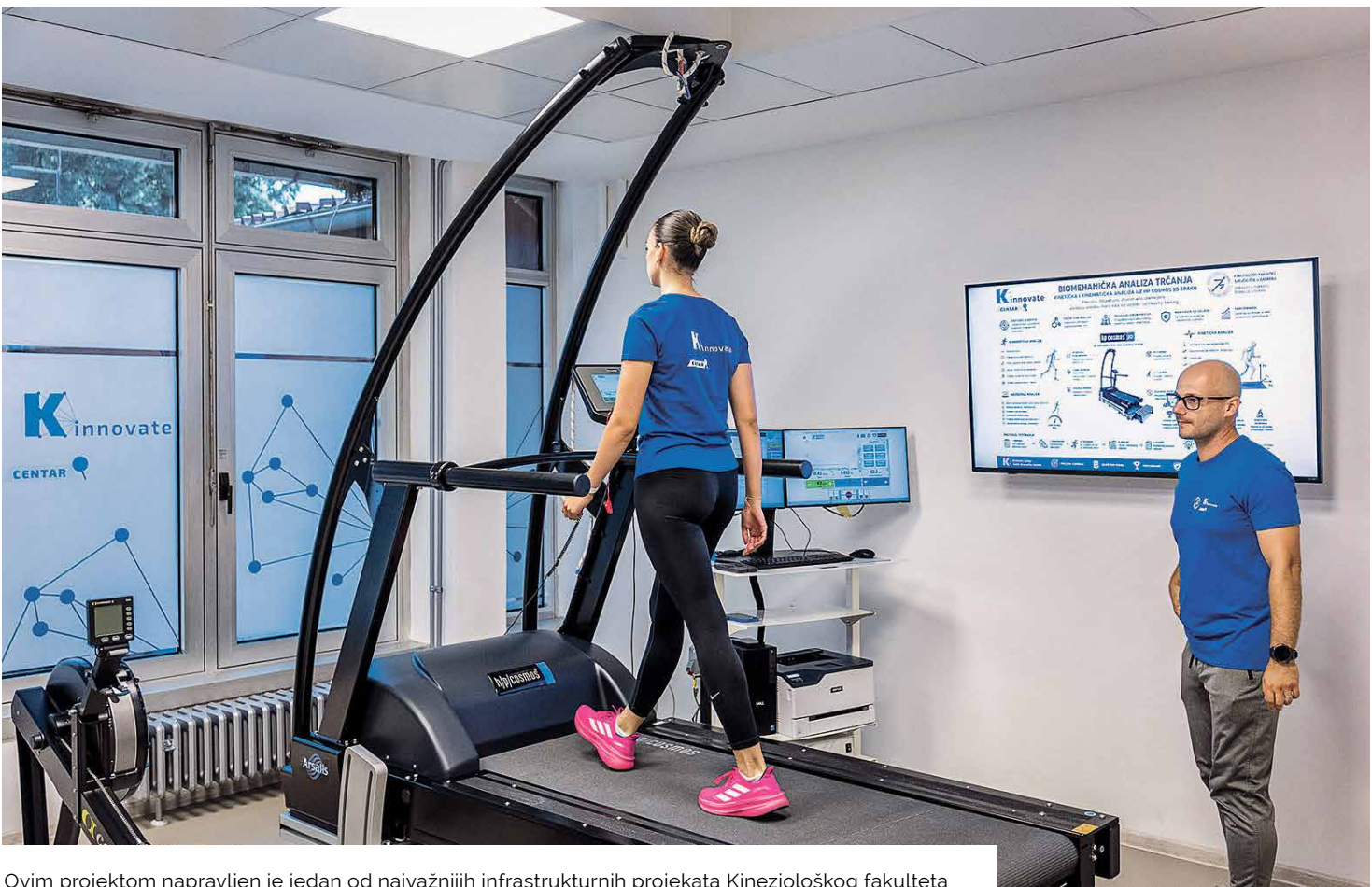
Predsjednik Kineziološkoga saveza prof. dr. sc. Goran Leko osvrnuo se na povijest i na razvoj dijagnostičkoga centra te rekao kako je dijagnostički centar u uzlaznoj putanji od svojega osnutka 1990-ih, kojega se rado prisjetio, „ali iako ovaj iskorak ima dodirnih točaka, to je jedna nova etapa koju ćemo tek vidjeti”.

Krešimir Šamija, ravnatelj Uprave za sport Ministarstva turizma i sporta Republike Hrvatske, rekao je kako je ovo nastavak uspješne priče pozicioniranja Kineziološkoga fakulteta tamo gdje mu je mjesto, na korist svih segmenata društva – od vrtića do vrhunskoga sporta.

Snažnu potporu Fakultetu iskazao je i rektor Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. sc. Stjepan Lakušić, koji je istaknuo lijepu suradnju i veliko ulaganje koje je Fakultet dobro, kvalitetno, korisno i ciljano ostvario. Današnji je dan prikazao kao

Oprema koja se koristi u pripremi olimpijskih sportaša i vrhunskih profesionalnih klubova diljem Europe postaje dostupna hrvatskim istraživačima, sportašima i stručnjacima

Ovim projektom napravljen je jedan od najvažnijih infrastrukturnih projekata Kineziološkoga fakulteta

Centar je jedna platforma koja povezuje ljude i ideje te spaja ljude, znanje i znanstveno istraživanje

ljaju, strateški djeluju i vizionarski razmišljaju. Istaknuo je Sveučilište u Zagrebu Kineziološki fakultet kao nositelja ne samo akademske i znanstvene izvrsnosti nego i europske sportske prepoznatljivosti i izvornosti.

„Sveučilište u Zagrebu će 23. srpnja po četvrti put biti najbolje sveučilište u Europi po sportu. Upravo su ovakvi centri ono što može biti lijepa podrška studentima koji su najbolji u svojim disciplinama. Biti jednom najbolji može biti sreća ili slučajnost, ali kada ste najbolji četiri puta zaredom, to je pokazatelj upornosti, strpljivog rada, marljivosti i discipline. Zato je ovaj centar izvrsno ulaganje u znanstveno-nastavnu infrastrukturu.”

U svojem je obraćanju rektor Lakušić istaknuo kako je važna i ambicija sastavnice, što je Ministarstvo znanosti i obrazovanja prepoznalo i podržalo, pogotovo kada se ostvaruje tako da se promišlja

strateški, kontinuirano unaprjeđuje i dijeli znanje. Upravo tako Fakultet ne priprema sve to na znanstvenoj i inovacijskoj razini, nego se promišlja izvan toga u obliku suradnje s ljudima, vrhunskim sportašima, i to je jedno dodatno davanje akademske zajednice jer jedino tako može biti otvorena društvu.

Ministar znanosti, obrazovanja i mladih prof. dr. sc. Radovan Fuchs u svojem je obraćanju rekao kako je „laboratorij posložen od vrtića do staračkog doma. Od inicijalnog traženja i prepoznavanja talenta do vrhunskih sportaša, pa i do treće dobi. Tako laboratorij nema samo znanstvenu svrhu, nego je koristan za cijelo društvo”. ///

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU KINEZIOLOŠKI FAKULTET

Kineziološki fakultet u Zagrebu najstarija je visokoškolska ustanova u području kineziologije u Republici Hrvatskoj, osnovana 1959. godine. Tijekom svoje povijesti Fakultet je izrastao u vodeću nacionalnu ustanovu za obrazovanje, znanstvena istraživanja i stručni rad u području sporta, zdravlja i tjelesne aktivnosti te njeguje dugogodišnju tradiciju dijagnostičke i istraživačke suradnje s hrvatskim sportskim savezima, klubovima i zdravstvenim ustanovama.

TROJICA PROFESORA S GRAĐEVINSKOGA FAKULTETA DOBILA
NAGRADU KOLOS ZA INFRASTRUKTURNI PROJEKT MOSTA KOD STARE GRADIŠKE

Priznanje kao ultimativna potvrda struke

Za projekt novoga graničnog mosta preko Save, ključnoga dijela prometnoga koridora Okučani – granica Bosne i Hercegovine, Hrvatska komora inženjera građevinarstva nagradila je mr. sc. **Nijaza Mujkanovića**, doc. dr. sc. **Mladena Srbića** i prof. dr. sc. **Anđelka Vlašića** s Građevinskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu nagradom Kolos za iznimna inženjerska dostignuća primijenjena u izgradnji objekata konstrukcije. Taj most jedno je od najvažnijih infrastrukturnih ostvarenja u Hrvatskoj jer značajno unaprjeđuje prometnu povezanost Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine

RAZGOVARALA: Ana Konta

FOTO: Građevinski fakultet, Leon Ginder i Matija Djanješić

Novi granični most preko Save kod Nove Gradiške

Koliko je bilo izazovno projektirati most koji mora zadovoljiti današnje prometne potrebe, a istodobno odgovoriti i na očekivani razvoj prometa u nadolazećim desetljećima?

mr. sc. Nijaz Mujkanović

NIJAZ MUJKANOVIĆ: Posebnost ovog projekta, koji predstavlja ključni dio novog cestovnog koridora na dionici brze ceste Okučani – granica Bosne i Hercegovine, bila je činjenica da smo već u fazi planiranja morali uskladiti velik broj prostornih i okolišnih ograničenja. Iako se mostovi u pravilu nastoje pozicionirati izvan središta riječnih krivina zbog povoljnijih tehničkih uvjeta, u ovom slučaju ostali prostorni i prometni zahtjevi značajno su ograničili mogućnost odabira lokacije. Kao rezultat toga, most je projektiran i izgrađen na lokaciji koja nije bila idealna s konstruktivnog stajališta. Dodatni izazov predstavljali su strogi uvjeti zaštite okoliša. Bilo je nužno osigurati da se svi građevinski radovi izvode izvan zaštićenog područja *Natura 2000* te da ne zadiru u korito rijeke Mali Strug. To

je zahtijevalo pažljivo planiranje i koordinaciju svih sudionika projekta kako bi se zadovoljili i tehnički i ekološki zahtjevi. Konačni rezultat je moderan most koji omogućuje prometovanje brzom cestom s dva odvojena kolnika i po dva prometna traka u svakom smjeru. Projekt predstavlja dugoročno infrastrukturno rješenje koje će značajno unaprijediti prometnu povezanost ovog dijela Hrvatske s Bosnom i Hercegovinom.

ANĐELKO VLAŠIĆ: Kod projektiranja svakog prometnog objekta težnja je projektanta da takav objekt odgovori na sve sadašnje i buduće prometne zahtjeve. Veliki mostovi u tom se pogledu često promatraju pod najstrožim kriterijima

jer određuju život i razvoj nekog područja tijekom sljedećih 50 do 100 godina. Ovaj je most posebno važan jer je riječ o graničnom mostu između dviju država koje su povijesno, nacionalno i gospodarski snažno povezane, pa je odgovornost stvaranja pouzdane i dugoročno održive prometne veze bila tim veća. Nedavno oštećenje starog mosta, zbog kojeg je on

prof. dr. sc. Anđelko Vlašić

iznenada stavljen izvan funkcije, i uslijed čega su se pojavile velike prometne poteškoće, pokazalo je koliko je upravo ovaj prometni pravac važan i nezamjenjiv. Nama projektantima bilo je iznimno zadovoljstvo vidjeti kako je naš most u tom trenutku u potpunosti riješio nastalu kriznu situaciju i uspješno odgovorio na sve izazove.

MLADEN SRBIĆ: Projekt svakog novog mosta ili ocjena postojećeg za mene je iznimno velik izazov; potvrđivanje dosad stečenog znanja, ali vrlo često i otkrivanje novih spoznaja. Kao profesoru na Građevinskom fakultetu, ovakvi kapitalni projekti neprocjenjiv su resurs. Sve spoznaje, inženjerske dileme i inovativna rješenja do kojih smo dolazili pri projektiranju mosta, često implementiram u svoju nastavu. Moji studenti ne uče samo iz teorije; oni se obrazuju na stvarnim, kompleksnim problemima iz prakse. Često problemima s kojima se susrećemo pri projektiranju služe kao izravan poticaj i stvarna baza za daljnja znanstvena istraživanja, čime kontinuirano pomičemo granice naše struke. Uskladiti današnje potrebe s vizijom sutrašnjice uvijek je zahtjevno. Ipak,

Dobitnici nagrade KOLOS: doc. dr. sc. Mladen Srbić, prof. dr. sc. Anđelko Vlašić i mr. sc. Nijaz Mujkanović s dr. sc. Dankom Holjevićem, koji im je u ime Hrvatske komore inženjera građevinarstva uručio nagradu

doc. dr. sc. Mladen Srbić

vjerujem da upravo ovakav pristup, gdje se isprepleću praktično projektiranje, znanost i edukacija novih generacija inženjera, jamči da mostovi koje danas gradimo mogu sigurno podnijeti razvoj prometa u nadolazećim desetljećima.

SUVREMEN I ELEGANTAN IZGLED MOSTA

Koje su ključne posebnosti ovoga mosta, jednog od najznačajnijih infrastrukturnih projekata u Hrvatskoj?

NIJAZ MUJKANOVIC: Kod ovog projekta jedan od ključnih izazova bio je pronaći konstrukcijsko rješenje koje će biti tehnički učinkovito, ekonomski opravdano i istovremeno vizualno kvalitetno uklopljeno u prostor. Nakon analize različitih mogućnosti, odlučili smo se za gredni most, što je danas u sličnim uvjetima često najracionalnije rješenje. U početnoj fazi razmatrali smo uobičajeni raspored raspona kakav se često primjenjuje na mostovima preko Save, gdje središnji raspon iznosi oko 120 metara. Međutim, takvo bi rješenje zahtijevalo izgradnju jednog od stupova u dijelu vodotoka dubokom više od 12 metara, što bi značajno zakompliciralo izvedbu i povećalo troškove gradnje. Zbog toga smo odlučili povećati središnji raspon na 170 metara i stup smjestiti na rub osnovnog korita rijeke. Time smo izbjegli gradnju u najzahtjevnijem dijelu vodotoka, a istovremeno zadržali konstrukciju koja je sigurna i učinkovita. Konačno rješenje sastoji se od tri raspona 128+170+128 metara, i ukupne duljine mosta s upornjacima od 462 metra. Posebnu pažnju posvetili smo oblikovanju konstrukcije. Greda je projektirana s promjenjivom visinom – viša je iznad stupova gdje su unutarnje sile najveće, a niža u središnjem dijelu raspona. Takav pristup omogućuje racionalniju raspodjelu materijala i elegantniji izgled mosta. Osim same statike, bilo nam je važno postići što vitkiji i skladniji vizualni dojam. Zato smo donji rub konstrukcije oblikovali kombinacijom klotoide i lukova velikog radijusa, čime smo postigli mekše i prirodnije linije. Također smo se odlučili za nagnute hrptove umjesto vertikalnih, koji su češći u domaćoj praksi. To je mostu dalo suvremeniji i elegantniji izgled te značajno poboljšalo njegovu vizuru u prostoru.

BILI STE SUOČENI I S DODATNIM IZAZOVIMA. KAKO STE ODGOVORILI NA NJIH?

ANĐELKO VLAŠIĆ: Ranije spomenuti uvjeti lokacije su zbog potrebe izbjegavanja temeljenja u vodotoku zahtijevali veliki raspon od 170 metara. Dodatni izazov predstavljala je činjenica da se most nalazi na lokaciji visoke seizmičnosti. Zbog toga je bilo posebno važno smanjiti težinu gornjeg ustroja, jer manja težina izravno smanjuje seizmička opterećenja koja djeluju na temelje. Uvjete velikog raspona i što manje reakcije rasponske konstrukcije na elemente donjeg ustroja je ponekad teško uskladiti jer u pravilu daju različita rješenja. Kako bismo odgovorili na taj izazov, na-

kon analize različitih varijanti, odlučili smo se za čelični sandučasti nosač kao osnovno rješenje rasponske konstrukcije. Takvim pristupom uspjeli smo ne samo optimizirati konstrukciju, nego i omogućiti jednostavnije i ekonomičnije rješenje temeljenja.

Profesore Vlašiću, koja je bila Vaša uloga u projektu?

ANĐELKO VLAŠIĆ: Moja uloga na ovom projektu bila je izrada numeričkih modela mosta kojima smo analizirali ponašanje konstrukcije pod svim relevantnim prometnim i okolišnim opterećenjima. Na temelju tih modela provodile su se statičke i dinamičke analize te dimenzioniranje pojedinih elemenata konstrukcije. Posebno sam bio uključen u oblikovanje i optimizaciju čeličnog sandučastog nosača rasponskog sklopa. Veliki je izazov bio odrediti geometriju i dimenzije pojedinih elemenata sanduka kako bismo postigli što bolji odnos između težine konstrukcije, njezine nosivosti i krutosti. Kod mostova s ovako velikim rasponom to je iznimno važno jer definiranje elemenata glavnog nosača značajno utječe na unutarnje sile, količinu potrebnog materijala i složenost same izvedbe.

STATIČKE ANALIZE I DIMENZIONIRANJE

Docente Srbiću, Vi ste bili zaduženi za oblikovanje i dimenzioniranje upornjaka u pogledu stabilnosti i nosivosti. Možete li nam nešto više reći o tome?

MLADEN SRBIĆ: Na ovom projektu bio sam zadužen za oblikovanje i dimenzioniranje elemenata donjeg ustroja, a moj je osnovni cilj bio osigurati njihovu stabilnost i nosivost. Posebnost ovog mosta bila je u tome što su stupovi, zbog primjene elastomernih ležajeva, preuzimali vrlo male horizontalne sile. To je značilo da je najveći dio tih reakcija trebalo sigurno prenijeti upravo na upornjake. Zbog toga smo na njima predvidjeli horizontalno nepomične graničnike koji omogućuju učinkovito preuzimanje tih sila. Dodatni izazov predstavljala je velika visina konstrukcije. Zbog uvjeta lokacije, visine inundacijskog područja i same rasponske konstrukcije, upornjaci su bili visoki čak 14 metara. Takva konstrukcija morala je sigurno prenijeti sva opterećenja od mosta i okolnog nasipa na temeljno tlo. Situaciju je dodatno komplicirala činjenica da se radilo o relativno mekanom temeljnom tlu. Zato je bilo potrebno osmisliti temelje dovoljno velikih tlocrtnih dimenzija kako bi se opterećenja raspodijelila na što veću površinu i time smanjila naprezanja u tlu. Kako bismo uspješno odgovorili na sve te zahtjeve, odlučili smo se za rješenje sandučastih upornjaka. Do konačnog oblika došli smo kroz niz iteracija, analizirajući različite rasporede zidova i greda unutar konstrukcije te tražeći optimalan odnos između nosivosti, krutosti i količine ugrađenog materijala. Nakon što je definirano konačno rješenje, provedene su detaljne statičke analize i dimenzioniranje svih ključnih elemenata te je potvrđeno da konstrukcija zadovoljava sve zahtjeve nosivosti i uporabivosti.

Nagrađeni inženjeri s Građevinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

S kojim ste se najvećim tehničkim izazovima susreli tijekom projektiranja konstrukcije?

NIJAZ MUJKANOVIC: Jedan od najvećih izazova na ovom projektu bili su geotehnički uvjeti lokacije. Most se proteže preko aluvijalnih nanosa rijeke, a geotehnička istraživanja pokazala su da na dubinama pogodnima za temeljenje nema slojeva tla visoke nosivosti. To je značilo da smo morali projektirati konstrukciju koja će svoja opterećenja prenositi na relativno slabo nosivo tlo. U takvim okolnostima nije dovoljno promatrati samo pojedini element mosta. Potrebno je uskladiti cjelokupni sustav – od rasponske konstrukcije i rasporeda stupova do veličine opterećenja koja se prenose na temelje te samog načina temeljenja. Cilj je pronaći rješenje koje je istovremeno sigurno, izvedivo i ekonomski opravdano. Upravo nas je to usmjerilo prema čeličnom rasponskom sklopu, koji je u odnosu na alternativna rješenja znatno lakši. Time smo smanjili opterećenja koja se prenose na tlo, omogućili racionalnije temeljenje i postigli ekonomičnije ukupno rješenje mosta.

USKLAĐIVANJE S PROPISIMA I NORMAMA

S obzirom na klimatske promjene i učestalije ekstremne vremenske događaje, razlikuje li se danas projektiranje velikih mostova u odnosu na razdoblje prije nekoliko desetljeća?

ANĐELKO VLAŠIĆ: Pri projektiranju mostova obvezni smo pridržavati se važećih propisa i normi. U Hrvatskoj se već više od petnaestak godina primjenjuju europske norme za projektiranje konstrukcija odnosno Eurokodovi, koji vrijede na području cijele Europske unije, pa i šire. Kada govorimo o temeljnim zahtjevima projektiranja, situacija se u tom razdoblju nije bitno promijenila. To se odnosi i na propisana opterećenja koja proizlaze iz prometnih, ali i klimatskih i lokacijskih utjecaja, poput temperature, vjetera i potresa, a koja smo obvezni uzeti u obzir pri projektiranju. Međutim, norme nam propisuju minimum u pogledu ostvarivanja svojstava nosivosti i uporabljivosti koje građevina mora zadovoljiti. Odgovornost projektanta je sagledati specifične okolnosti lokacije i važnost objekta, i procijeniti jesu li osnovni zahtjevi do-

voljni ili je potrebno predvidjeti višu razinu sigurnosti. U određenim situacijama moguće je projektirati konstrukciju koja će bolje podnijeti ekstremna djelovanja, i rizik od oštećenja bit će manji. U struci to mjerimo pojmom indeksa pouzdanosti, koji predstavlja vjerojatnost preživljavanja odnosno otkazivanja građevine ili nekog njenog svojstva. Današnja filozofija projektiranja polazi od činjenice da apsolutna sigurnost ne postoji. Umjesto toga, cilj je postići razinu pouzdanosti koja odgovara važnosti građevine i posljedicama njezina mogućeg otkazivanja. Zato je važno procijeniti potrebu za podizanjem razine pouzdanosti na koju ćemo projektirati pojedini objekt (most), kako bi on ekstremna djelovanja preživio uz određena veća ili manja oštećenja, ili prošao bez oštećenja. Pojava i razina tih oštećenja važno je pitanje o kojem projektant, ali i investitor, svojim odlukama odlučuju, uzimajući u obzir važnost objekta, posljedice njegove nemogućnosti naknadnog korištenja, ali i ekonomske faktore cijene izvedbe i ukupne trajnosti, uključivo s troškovima obnove ili zamjene.

Dodatni izazov predstavlja činjenica da je danas prostor znatno izgrađeniji nego prije nekoliko desetljeća. Nekada su postojale veće mogućnosti izbora lokacije i konstrukcijskog rješenja, dok su danas položaji mostova često unaprijed određeni brojnim prostornim, prometnim i okolišnim ograničenjima. Zbog toga su zahtjevi koji se postavljaju pred projektante sve složeniji, a uspješno projektiranje zahtijeva sagledavanje konstrukcije u puno širem kontekstu od samih tehničkih proračuna.

Budući da je riječ o prekograničnom projektu, sigurno je bilo izazovno uskladiti propise i zahtjeve Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Kako je to utjecalo na njegovu realizaciju?

NIJAZ MUJKANOVIC: Posebna ograničenja nastala su zbog različitih razina

Iskop temelja

Mlazno injektiranje

Visoki vodostaj – potopljeni zagati

prioriteta pri realizaciji prometnica: brze ceste Okučani – granica BiH u Republici Hrvatskoj i autoceste Gradiška – Banja Luka u Bosni i Hercegovini. Kada je 2009. godine započela izrada glavnog projekta, na bosanskohercegovačkoj strani već je bila izgrađena autocesta u punom profilu sve do obrambenog nasipa uz Savu. To je značajno ograničilo mogućnosti projektiranja jer smo morali prilagoditi geometriju mosta postojećem stanju na terenu. U idealnim uvjetima bilo bi poželjno spustiti niveletu mosta u području inundacije na desnoj obali, no zbog već izgrađene infrastrukture to više nije bilo moguće. Zbog toga smo morali prihvatiti rješenje koje nije bilo optimalno s projektantskog stajališta, ali je bilo jedino izvedivo.

Nadalje, ugovorni odnosi dvaju investitora onemogućili su da se u inundaciji na desnoj obali izvede most, nego se je morao projektirati i izgraditi visoki nasip. Taj nasip doseže visinu od oko 14 metara, a zbog slabo nosivog tla i zahtjeva vezanih uz stabilnost pokosa (nagib 1:2,5) njegova širina pri dnu iznosi približno

90 metara. Iz današnje perspektive može se raspravljati bi li pristupni vijadukt bio povoljnije rješenje, no projekt je morao biti prilagođen tadašnjim organizacijskim i ugovornim okolnostima.

S druge strane, u pogledu primjene tehničkih rješenja nije bilo značajnih razlika između dviju država. Projekt je izrađen prema suvremenim europskim normama odnosno Eurokodovima, koje obje države prihvaćaju. Revizije mehaničke otpornosti i stabilnosti provodile su nadležne institucije svake države zasebno, ali nije bilo zahtjeva koji bi doveli do bitnih izmjena tehničkog koncepta mosta.

Za projekt je provedena i revizija cestovne sigurnosti, a sve preporuke revidenata ugrađene su u konačnu verziju glavnog projekta. Nakon toga obje su strane ishodile potrebne građevinske dozvole.

Posebnost projekta bila je i financijska organizacija. Troškovi izgradnje samog mosta podijeljeni su ravnopravno između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine, dok je svaka država samostalno financirala svoje pristupne prometnice. Zbog toga su i izrađena tri zasebna troškovnika za izgradnju.

Koliko Vam je u projektiranju pomogla primjena suvremenih računalnih programa i digitalnih alata?

ANDELKO VLAŠIĆ: Rekao bih da su današnji inženjeri privilegirani što na raspolaganju imaju iznimno snažna računala i specijalizirane programske alate kojima se svakodnevno služe u radu. Međutim, uvijek volim naglasiti da računalni programi ne mogu zamijeniti inženjersko razmišljanje. Rezultate koje dobivamo potrebno je kritički analizirati i razumjeti. Računalo je alat koji nam olakšava i ubrzava posao, ali odgovornost za donesene odluke i dalje ostaje na inženjeru.

Velika je prednost što nam digitalni alati omogućuju da u relativno kratkom vremenu analiziramo velik broj varijanti i scenarija, što značajno doprinosi kvaliteti konačnog projektnog rješenja. Upravo zahvaljujući razvoju digitalnih tehnologija danas se možemo upustiti i u projektiranje nekonvencionalnih i inovativnih konstrukcija koje bi prije nekoliko desetljeća bilo vrlo teško ili gotovo nemoguće detaljno analizirati. To je jedan od razloga zbog kojega danas diljem svijeta svjedočimo izgradnji sve smjelijih i tehnički impresivnijih građevina koje pomiču granice onoga što je moguće ostvariti.

POVEZANOST ZNANOSTI, STRUKE I NASTAVNOG PROCESA

Zašto je važna povezanost znanstvenog istraživanja, nastavnog procesa i stručnog rada na Građevinskom fakultetu?

ANDELKO VLAŠIĆ: Znanstveni rad, stručni rad i nastavni procesi u građevinskoj struci su neraskidivo povezani. Građevinarstvo je prije svega primijenjena znanost, pa je ta povezanost možda još izraženija nego u nekim drugim područjima. Bez znanstvenih istraživanja teško je očekivati nove spoznaje, tehnološke isko-

rake i inovacije koji kasnije pronalaze svoju primjenu u svakodnevnoj inženjerskoj praksi. Ponekad je riječ o velikim napretcima, a ponekad o naizgled malim poboljšanjima koja mogu značajno unaprijediti postupke građenja, smanjiti potrošnju materijala ili povećati kvalitetu i trajnost konstrukcija.

S druge strane, upravo rad na stvarnim projektima često otvara nova pitanja na koja ne postoje gotovi odgovori. Tada struka postaje pokretač znanstvenih istraživanja. Osobno sam uvijek nastojao da teme kojima se bavim u znanstvenom radu proizlaze iz konkretnih problema na koje sam naišao u praksi. Smatram da se upravo na taj način najbolje povezuju znanstveni resursi i potrebe struke te da takva istraživanja mogu donijeti najveću korist društvu.

Jednako je važno da se znanja stečena istraživanjima i stručnim radom prenose novim generacijama inženjera kroz nastavne procese na fakultetima. Zato nastojim studentima ne prenositi samo teorijska znanja, nego ih povezati sa stvarnim primjerima iz prakse. Posebno volim organizirati posjete gradilištima velikih mostova jer studenti tada imaju priliku vidjeti kako se teorijski koncepti koje su učili na predavanjima primjenjuju u stvarnim projektima. Uvijek mi je zadovoljstvo vidjeti njihov entuzijazam kada na gradilištu prepoznaju elemente i rješenja o kojima smo razgovarali u učionici. Upravo se u takvim trenucima najjasnije vidi koliko su znanost, struka i nastava u građevini međusobno povezane i koliko jedna drugu nadopunjuju. Tijekom obilaska na ovom projektu studenti su imali priliku upoznati se sa svim važnim aspektima izvedbe mosta i vidjeti dijelove konstrukcije koji nakon završetka radova više nisu dostupni javnosti. Posebno mi je bilo drago vidjeti njihovu znatiželju i čuti velik broj pitanja koja postavljaju tijekom obilaska. Upravo takvom interakcijom, u kojoj na pitanja odgovaraju i izvođači radova i mi nastavnici, studenti dobivaju puno širu sliku o projektiranju i izgradnji mostova nego što je moguće prenijeti samo kroz predavanja.

Studenti na gradilištu u sklopu terenske nastave

KLJUČNA POVEZNICA PREMA GRANIČNOM PRIJELAZU

Kakav utjecaj ima novi most na prometnu povezanost Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine te na razvoj pograničnog područja?

NIJAZ MUJKANOVIĆ: Most je projektiran kao ključna poveznica prema novom graničnom prijelazu Stara Gradiška, koji je zamišljen kao granični prijelaz najviše kategorije i sposoban prihvatiti sve vrste putničkog i teretnog prometa, uključujući i promet

koji zahtijeva cjelovitu veterinarsku kontrolu. U odnosu na postojeća rješenja, novi granični prijelaz raspolaže većim prilaznim površinama i većim brojem kontrolnih i prometnih traka, što omogućuje znatno veću protočnost prometa. Time se smanjuje mogućnost stvaranja prometnih zastoja i dugotrajnih čekanja koja su u prošlosti često predstavljala problem na ovom pravcu.

Važnost ovog koridora posebno dolazi do izražaja zbog njegova geografskog položaja. Ovom prijelazu gravitira velik dio Bosne i Hercegovine jer preko Okučana omogućuje najkraći pristup autocesti A3, koja predstavlja jednu od glavnih prometnih veza

prema Hrvatskoj te zapadnoj i središnjoj Europi. Zbog toga ne govorimo samo o mostu koji povezuje dvije obale rijeke Save, već o infrastrukturnom projektu koji unaprijeđuje povezanost više država. Njegovi učinci osjetit će se u gospodarstvu, trgovini i prometu, ali i u svakodnevnom životu stanovnika s obje strane granice. Učinkovitiji prijelaz granice olakšat će dnevne migracije, pristup radnim mjestima, obrazovnim ustanovama i različitim uslugama te dodatno ojačati gospodarske i društvene veze između lokalnih zajednica.

ZASLUŽNI BROJNI
STRUČNJACI I
SPECIJALISTI

Iza svakog velikog
infrastrukturnog projekta stoji
tim stručnjaka različitih profila.
Tko je sve sudjelovao u razvoju
ovoga projekta i koliko je
interdisciplinarna suradnja bila
važna za njegov uspjeh?

NIJAZ MUJKANOVIĆ: Veliki infrastrukturalni projekti poput mosta Sava kod Gradiške rezultat su dugogodišnjeg rada velikog broja stručnjaka različitih profila. Takvi se projekti ne događaju preko noći. Njihova realizacija zahtijeva dugoročno planiranje, očuvanje prostornih koridora, provedbu brojnih istraživanja, izradu studija i projekata te koordinaciju velikog broja sudionika tijekom više godina, a ponekad i desetljeća. Zbog toga je iznimno važno da su svi postupci jasno definirani i dokumentirani. Svaka sljedeća generacija stručnjaka na-dovezuje se na rad svojih prethodnika, pa je kvalitetan kontinuitet u radu jedan od ključnih preduvjeta uspješne realizacije ovakvih projekata. Dokumentacija nastala tijekom istraživanja, planiranja i projektiranja mora biti transparentna i dostupna svim sudionicima kako bi se odluke donosile na temelju prethodno stečenih spoznaja.

U slučaju mosta Sava kod Gradiške velik dio pripremnih aktivnosti i stručnog rada obavljen je mnogo prije početka izrade glavnog projekta. Kada je 2009. godine Građevinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu preuzeo projekt i započeo izradu glavnog projekta za ishodenje građevinske dozvole, iza projekta je već stajao značajan doprinos brojnih stručnjaka i specijalista.

U postupku provedbe pripremnih i istražnih radova te projektiranja mosta, osim dobitnika nagrade Kolos, treba istaknuti i doprinos specijalista za pojedina područja: dr. sc. Zlatko Šavor, za ukupno vođenje pri projektiranju; Gordana Hrelja Kovačević, koja je imala ključnu ulogu u sveukupnoj pripremi i projektiranju; Pero Šiša, na području geotehničkih istraživanja; prof. Tomislav Ivšić i prof. Antun Szavits-Nossan na području temeljenja, te Željko Stepan na projektiranju trase prometnice. Naravno, uz njih je sudjelovao i velik broj drugih stručnjaka zaduženih za pojedina specijalistička područja. Ukupnu organizaciju izrade glavnog projekta i izgradnje (od 2009. do 2022. godine) provodile su stručne ekipe investitora iz Hrvatskih cesta d. o. o. i nadležnih službi iz Bosne i Hercegovine.

U kojoj su mjeri tijekom
projektiranja uzeti u obzir
zahtjevi zaštite okoliša i očuvanja
riječnog ekosustava Save?

NIJAZ MUJKANOVIĆ: Zaštita okoliša bila je jedan od važnih aspekata ovog projekta od samog početka, posebno zato što je most smješten neposredno uz zaštićeno područje *Natura 2000*. U takvim okolnostima nije dovoljno zadovoljiti samo tehničke i prometne zahtjeve, nego je potrebno pronaći rješenje koje će imati što manji utjecaj na postojeći ekosustav. Osnovni cilj bio je očuvati prirodne vrijednosti prostora i svesti građevinske zahvate na najmanju moguću mjeru. Zbog toga je primijenjen zatvoreni sustav

odvodnje kojim se sve oborinske vode s mosta prikupljaju i odvođe u separatore prije ispuštanja u okoliš. Time se sprječava izravno onečišćenje tla i vodotoka. Posebna pažnja posvećena je i očuvanju riječnih obala. Građevinski zahvati uz Savu svedeni su na minimum kako bi se sačuvala postojeća staništa i prirodna obilježja prostora. Također, tijekom gradnje nisu izvođeni radovi u samom koritu rijeke, čime je izbjegnuto narušavanje staništa koja su posebno osjetljiva tijekom razdoblja niskih vodostaja. Na dijelovima gdje je bilo potrebno urediti obalu i stabilizirati pokose, primijenjeni su ekološki prihvatljivi materijali. Gdje god su uvjeti to dopuštali, obaloutvrde i pokosi obrađeni su prirodnim kamenom kako bi se zahvati što bolje uklopili u postojeći krajobraz. Nakon završetka radova posebna je pažnja posvećena i obnovi prostora. Površine tla oblikovane su tako da omoguće prirodan razvoj niskog raslinja i postupnu revitalizaciju okoliša. Istovremeno se vodilo računa da se u neposrednoj blizini stupova mosta ne razvija visoko raslinje koje bi moglo otežavati pregled i održavanje konstrukcije.

Što za Vas, osobno i profesionalno,
znači nagrada KOLOS za projekt
mosta na Savi kod Stare Gradiške?

NIJAZ MUJKANOVIĆ: Nagrada je trenutak da se sagleda ukupno ponašanje i ostvarenje pojedinca kroz razdoblje na koje se nagrada odnosi. Projektiranje mostova je proces dugotrajnog učenja i treninga, a rezultat je građevina izložena svima na uporabu i doživljaj u prostoru. Ako selekcijsko povjerenstvo za dodjelu nagrade prepozna ostvarenje značajnim i to iskaže dodjelom priznanja, tada dobitnik postaje sentimentaln i zahvalan svima u svom okružju, koji su na bilo koji način doprinijeli da se projekt realizira na razini nagrađenih radova.

ANDELKO VLAŠIĆ: Prije svega, najveće zadovoljstvo za svakog projektanta je vidjeti da je građevina na kojoj je radio uspješno izgrađena i da ispunjava svoju svrhu. To posebno vrijedi za mostove jer oni često imaju vrlo vidljiv i dugoročan utjecaj na razvoj nekog područja i kvalitetu života svih ljudi koji ih svakodnevno koriste. Most Sava kod Stare Gradiške svakako je jedan od takvih projekata. Riječ je o građevini koja ne predstavlja samo novu prometnu vezu, nego i važan infrastrukturni iskorak za cijelu regiju. Upravo zato mi je bilo veliko zadovoljstvo sudjelovati u njegovoj realizaciji i kasnije vidjeti kako most uspješno preuzima svoju funkciju u prometnom sustavu. Nagrada Kolos toj činjenici daje dodatnu vrijednost. Posebno mi znači jer dolazi od struke kojoj i sam pripadam i unutar koje djelujem cijelu svoju profesionalnu karijeru. Kada priznanje za svoj rad dobijete od kolega koji razumiju složenost i odgovornost takvih projekata, ono ima posebnu težinu. Međutim, ovu nagradu ne doživljavam kao osobno priznanje, nego kao priznanje cijelom timu koji je sudjelovao u projektu. Zato prije svega zahvaljujem svojim kolegama s Građevinskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, gdje radim više od dvadeset godina. U tom sam okružju imao priliku učiti od vrhunskih stručnjaka, razvijati se kao inženjer i sudjelovati u brojnim zahtjevnim projektima. Upravo zahvaljujući takvom timu i atmosferi suradnje, moguće je ostvariti projekte poput ovoga. Naravno, zahvalan sam i Hrvatskoj komori inženjera građevinarstva na dodijeljenoj nagradi. Ona predstavlja veliko pri-

DEKAN GRAĐEVINSKOGA FAKULTETA
SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

prof. dr. sc.
Domagoj Damjanović

Građevinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu ima bogatu tradiciju stručnog rada tijekom cijele svoje povijesti, duge više od 100 godina. Nastavnici našega Fakulteta od samih početaka sudjelovali su u najzahtjevnijim građevinskim projektima na ovim prostorima.

Građevinarstvo je primijenjena znanost, a sudjelovanje naših nastavnika u stručnim projektima ključan je preduvjet za kontinuirano podizanje kvalitete znanja koje prenose studentima. Upravo kroz povezanost nastavnog i znanstvenog rada te inženjerske prakse stvaramo stručnjake koji su sposobni projektirati, graditi, nadzirati i upravljati projektima od nacionalnog i međunarodnog značaja.

Ponosan sam na svaki uspjeh naših djelatnika, a nagrada KOLOS predstavlja posebno vrijedno priznanje jer dolazi od kolega iz struke. Takva priznanja potvrđuju izvrsnost pojedinaca, ali istodobno svjedoče i o kvaliteti institucije iz koje dolaze.

Za ugled Fakulteta to je iznimno važno jer potvrđuje da naši nastavnici aktivno sudjeluju u projektiranju, izgradnji i realizaciji velikih građevinskih projekata te da je Građevinski fakultet vodeća visokoškolska ustanova za obrazovanje građevinskih stručnjaka u Hrvatskoj i regiji. Takva postignuća dodatno jačaju povjerenje studenata, partnera iz gospodarstva, domaće i međunarodne akademske zajednice te pridonose prepoznatljivosti Fakulteta i izvan granica Republike Hrvatske.

STRUČNJACI ZA NAJZAHTJEVNIJE
INŽENJERSKE IZAZOVE

Nagrada kolegama Mujkanoviću, Vlašiću i Srbiću za projekt konstrukcije mosta na Savi kod Stare Gradiške potvrđuje da Građevinski fakultet okuplja stručnjake koji svojim znanjem i iskustvom mogu odgovoriti na najzahtjevnije inženjerske izazove.

Jednako je značajna i prošlogodišnja nagrada KOLOS, dodijeljena kolegi Davoru Skejiću za projekt konstrukcijskoga sustava skela zagrebačke katedrale. Riječ je o iznimno zahtjevnom projektu koji se zbog svoje složenosti može smatrati jedinstvenim ne samo u Hrvatskoj nego i u široj regiji.

Takvi projekti potvrđuju visoku razinu stručnosti hrvatskih građevinskih inženjera. Oni pokazuju da naši stručnjaci ne samo da uspješno prate najviše međunarodne standarde, nego ih u pojedinim područjima svojim rješenjima i postavljaju. Posebno nas veseli što su u središtu tih uspjeha upravo naši kolege, čiji rad doprinosi razvoju struke, jačanju ugleda Fakulteta te promicanju hrvatskoga inženjerstva na međunarodnoj razini.

Zanimljivo je da je skela zagrebačke katedrale postala i nova, privremena, ali vrlo prepoznatljiva vizura grada Zagreba.

U protekle tri godine, osim spomenutih nagrada, nagradu KOLOS za životno djelo dobili su naši bivši nastavnici prof. dr. sc. Darko Dujmović, prof. dr. sc. Josip Marušić i prof. dr. sc. Boris Androić.

ZNANSTVENA ISTRAŽIVANJA I STRUČNI RAD

Znanstvena istraživanja omogućuju razvoj novih metoda, materijala i tehnoloških rješenja te unaprjeđenje postojećih inženjerskih postupaka, a stručni rad pruža priliku da se ta znanja provjere i primijene na stvarnim projektima. Istodobno, iskustva stečena u praksi vraćaju se u nastavni proces, gdje studentima možemo prenijeti ne samo teorijska znanja nego i konkretna iskustva iz prakse.

Građevinski fakultet upravo na povezanosti znanstvenog istraživanja, nastavnog procesa i stručnog rada gradi svoju prepoznatljivost i kvalitetu. Zato smatram da svako značajno stručno priznanje koje dobivaju naši nastavnici i suradnici istodobno potvrđuje kvalitetu našeg znanstvenog rada i nastavnog procesa. Ono pokazuje da znanja koja razvijamo i prenosimo studentima imaju konkretnu vrijednost i primjenu u rješavanju najzahtjevnijih inženjerskih izazova.

znanje za naš rad, ali i dodatnu motivaciju da i dalje nastavimo doprinositi razvoju struke kroz projektiranje, znanstveni rad i obrazovanje novih generacija inženjera.

Mladen Srbić: Nagrada Kolos za mene predstavlja iznimnu čast i svojevrsnu krunu dosadašnjeg inženjerskog i akademskog rada. Dobiti najviše priznanje naše struke za sudjelovanje na projektu mosta preko

Save kod Gradiške uistinu je poseban osjećaj koji ujedinjuje profesionalnu satisfakciju i osobno ispunjenje. Ovo je ultimativna potvrda struke da je trud uložen u svladavanje iznimno složenih izazova prepoznat i cijenjen. Na kraju, ovo priznanje dijelim s cijelim timom vrhunskih stručnjaka s kojima imam privilegij surađivati, jer ovako monumentalni infrastrukturni projekti nikada nisu djelo samo jednog čovjeka. ///

Terenska nastava studenata FSB-a sa smjera Energetika i okoliš

Studenti su posjetili energetska postrojenja INA Rafineriju nafte Rijeka, gdje su se upoznali s procesima prerade nafte i organizacijom rada, potom su obišli cementaru Calucem u Puli, Županijski centar za gospodarenje otpadom Kaštijun i na kraju Crpnu hidroelektranu Fužine

PRIREDILA: Ana Konta
FOTO: FSB

Studenti smjera Energetika i okoliš Fakulteta strojarstva i brodogradnje Sveučilišta u Zagrebu sudjelovali su početkom lipnja na dvodnevnoj terenskoj nastavi u organizaciji fakultetskoga Zavoda za energetska postrojenja, energetiku i okoliš. Za njih četrdesetak bilo je to dragocjeno iskustvo jer su na licu mjesta mogli vidjeti kako izgledaju tehnološki procesi i kako se u skladu s hrvatskim i europskim propisima upravlja i gospodari otpadom.

Terenska nastava studenata FSB-a

POSJET INI RAFINERIJU NAFTE I CALUCEMU

Prvoga dana studenti su posjetili INA Rafineriju nafte Rijeka, gdje su se upoznali s procesima prerade nafte i organizacijom rada jednog od najvažnijih energetske postrojenja u zemlji.

Nakon toga uslijedio je obilazak cementare Calucem u Puli. Calucem je vodeći proizvođač kalcijske aluminatnog cementa posljednjih stotinu godina. Tijekom posjeta studenti su stekli uvid u tehnološke procese proizvodnje specijalnog cementa te izazove dekarbonizacije energetske intenzivne industrije.

Posjet cementari Calucem u Puli

Studenti su s velikim zanimanjem pratili obilazak postrojenja

Doznali su kako se gospodari otpadom

INA Rafinerija nafte Rijeka

MODERNI SUSTAVI GOSPODARENJA OTPADOM

Drugoga dana terenske nastave studenti su išli u obilazak Županijskoga centra za gospodarenje otpadom Kaštijun. Ondje su se upoznali s modernim sustavima gospodarenja otpadom i njihovom ulogom u kružnom gospodarstvu. Uz stručno vodstvo, doznali su kako izgledaju procesi mehaničko-biološke obrade miješanog komunalnog otpada i infrastruktura ZCGO-a Kaštijun.

Program je zaključen obilaskom Crpne hidroelektrane Fužine, jednog od važnih objekata hrvatskoga elektroenergetskog sustava. CHE se sastoji od akumulacije i brane Lokvarka, tunela Lokvarka-Ličanka, vodne i zasunske komore, strojarnice s trojnim agregatom te reguliranog vodotoka Ličanke do akumulacije Bajer. Studenti FSB-a u Crpnoj hidroelektrani Fužine imali su priliku upoznati principe rada i naučiti koliko su hidroakumulacijski sustavi

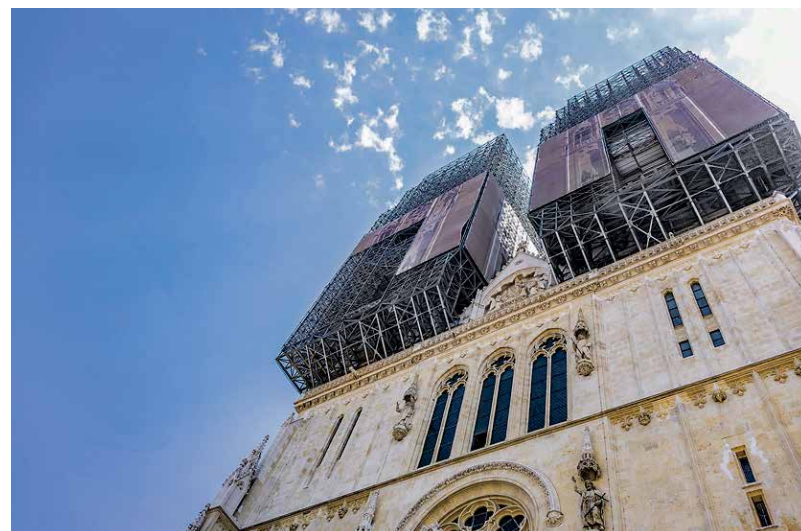
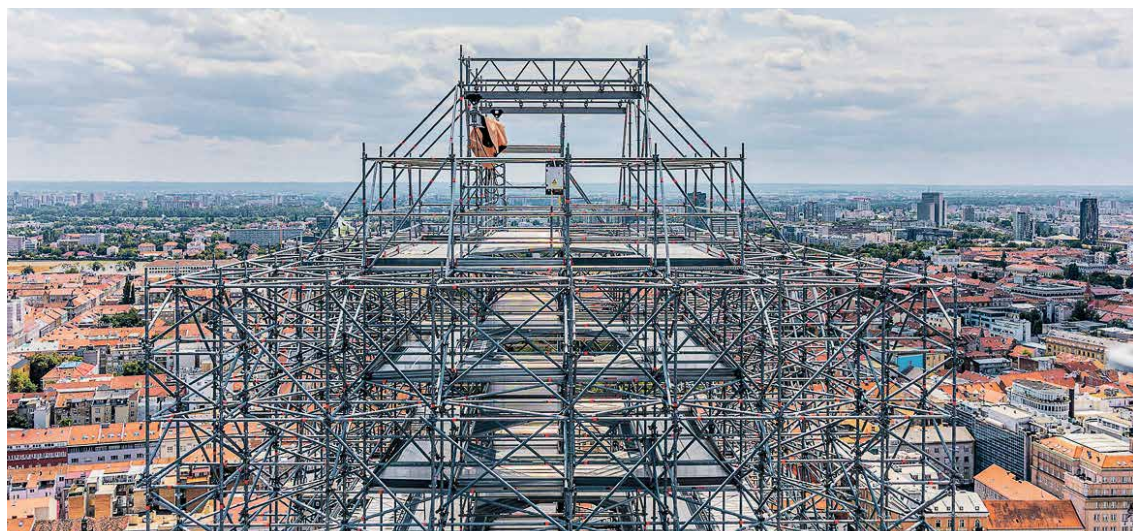
važni za osiguravanje fleksibilnosti elektroenergetske mreže.

VRIJEDNOST TERENSKE NASTAVE

Zavod za energetska postrojenja, energetiku i okoliš FSB-a kontinuirano potiče ovakve oblike nastave, koji studentima omogućuju neposredan kontakt s industrijom i energetske sektora. Posjeti velikim postrojenjima, tvornicama i hi-

droelektranama pridonose i boljem razumijevanju izazova i prilika povezanih s održivim razvojem i energetske tranzicijom. Osim novih spoznaja i uvida u rad složenih energetske i industrijske sustava, studenti su vrijeme provedeno na terenu iskoristili za druženje, razmjenu iskustava i stvaranje novih poznanstava, potvrđujući da su upravo takvi trenuci važan i nezamjenjiv dio studentskoga života. ///

REKTOR, PROREKTORI, DEKANI I PREDSJEDNICI VIJEĆA PODRUČJA SVEUČILIŠTA
U ZAGREBU U OBILASKU RADOVA NA OBNOVI ZAGREBAČKE KATEDRALE

Remek-djelo izvorne konstrukcije zagrebačke prvostolnice obnavlja se na način koji je jedinstven u svijetu

Projekt ne obuhvaća samo sanaciju potresom prouzročene štete nego i trajno povećanje otpornosti jednoga od najvažnijih kulturnih dobara i simbola grada Zagreba

PIŠE: Katarina Tkalčić
FOTO: Leon Ginder

Projekt obnove zagrebačke katedrale jedinstven je u svijetu. Kao spoj znanja, intuicije, inovativnosti i iskustva, primjer je jedinstvene vrijednosti akademske zajednice koja odgovara na društvene izazove i kreira nova rješenja koja potpuno odgovaraju ljudskim potrebama. Obnova je pokrenuta nakon razornog potresa 22. ožujka 2020., kada je zagrebačka katedrala pretrpjela najteža konstrukcijska oštećenja u svojoj novijoj povijesti. Projekt ne obuhvaća samo sanaciju potresom prouzročene štete nego i trajno povećanje otpornosti jednoga od najvažnijih kulturnih dobara i simbola grada Zagreba. Upravo su napredak obnove katedrale došli vidjeti rektor, prorektori, dekani i predsjednici vijeća područja Sveučilišta u Zagrebu. Obilazak je bio prilika da se predstave dosadašnji rezultati obnove, ali i najzahtjevnije faze i metode koje se razvijaju upravo na ovom projektu.

Kako je zagrebačka katedrala Uznesenja Blažene Djevice Marije i svetih Stjepana i Ladislava najveća hrvatska sakralna građevina i jedan od najvrjednijih spomenika hrvatske kulturne baštine te simbol grada Zagreba, inženjeri brojnih područja ujedinili su svoje znanje i dali najbolje kako bi taj projekt pokazao iznimno pozivanje znanosti i struke.

Oкупljene dekane, predsjednike područja, prorektore i rektora primio je mons. Marko Kovač, pomoćni biskup zagrebački, koji je rekao kako je to jedna institucija koja odgaja nove naraštaje svećenika, mjesto gdje se događaju razni susreti da se unaprijedi pastoral Zagrebačke nadbiskupije, ali i mjesto doticaja teologije i kulture.

Mario Todorić, dipl. ing. građ., objasnio je rekonstrukciju i zahvate na svodu

Prof. dr. sc. Stjepan Lakušić (rektor Sveučilišta u Zagrebu), mons. Marko Kovač (pomoćni biskup zagrebački) i mons. Zlatko Koren (kanonik Prvostolnog kaptola zagrebačkog i rektor zagrebačke katedrale)

Prof. dr. sc. Damir Lazarević okupljenima je objasnio faze i rješenja koja se primjenjuju u obnovi zagrebačke prvostolnice

Rektor, prorektori, dekani i predsjednici vijeća područja Sveučilišta u Zagrebu s rektorom zagrebačke katedrale i pomoćnim biskupom zagrebačkim

FOTO - TISKOVNI URED ZAGREBAČKE NADBISKUPIJE

Mons. Kovač istaknuo je da „trebamo zajedničkim naporima otkrivati što je istinito, dobro i lijepo, što i vi radite na svojim fakultetima i što vodi čovjeka na višu razinu”.

Okupljeni su se zatim uputili u obilazak katedrale, o čijoj je obnovi okupljenima govorio i rektor Lakušić, koji je kao tadašnji dekan Građevinskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, zajedno sa svojim suradnicima, preuzeo odgovornost za taj iznimno složen zadatak.

Zbog iznimne složenosti i opsežnosti projektnoga zadatka, sastavljen je konzorcij vrhunskih tvrtki pod vodstvom

Građevinskoga fakulteta. Članovi konzorcija bili su Toding d. o. o., Studio Arhing d. o. o. te Foretić i sinovi d. o. o. Ovaj je projekt vrhunski spoj konstrukcijske analize, kreativnosti i poštovanja prema kulturnoj baštini.

SINERGIJA ZNANOSTI I STRUKE U NAJSLOŽENIJOJ OBNOVI

U složenoj obnovi katedrale inženjeri nisu tražili samo sigurnosne faktore, konstrukcijska i materijalna rješenja, nego su njegovali i posebnu povezanost katedrale i hrvatskoga naroda, te je tako

katedrala otvorena za posjetitelje i bogoslužja, a njezina vizualna prepoznatljivost zadržana.

„Odlučili smo se na sanaciju koja je iznimno vizualno prihvatljiva. Tako se vizualni identitet ne ugrožava povećavanjem sigurnosnih faktora. Čini mi se da smo na tragu toga da minimalno invazivnim načinima značajno poboljšamo seizmičku sigurnost”, rekao je prof. dr. sc. Damir Lazarević.

Predstavljajući izazove obnove katedrale s nekadašnjom vizurom i otpornošću na moderne potrese, profesor Lazarević rekao je kako je dodano više zaprega, nego što je izvorno bilo, a jedinstven dio

„Uzora nemamo, to su prvi takvi iskoraci u svijetu kako bismo očuvali vizualni identitet i prepoznatljivost građevine”, rekao je prof. dr. sc. Lazarević.

obnove je jedna nevidljiva kraljeznica u zidovima. Na taj se način drastično povećava sigurnost katedrale minimalno invazivnom metodom. Tako se odgovara na izazov osiguravanja katedrale na potresno djelovanje, bez uništavanja njezine kulturne vrijednosti. Za razliku od brojnih suvremenih sanacija u kojima se povijesne građevine ojačavaju vidljivim armiranobetonskim ili čeličnim elementima, ovdje su intervencije gotovo potpuno skrivene.

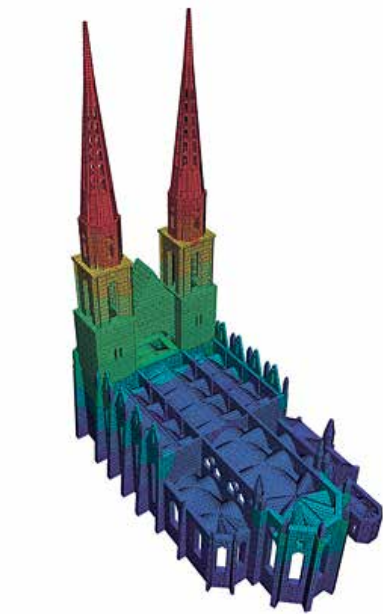
U zapisima Hermanna Bolléa može se pronaći informacija da je kamen za katedralu autohtonoga podrijetla i lomljen je u kamenolomima u Vrapču (Vrapče potoku) i Podsusedu (Bizeku) te u Vinici nedaleko od Varaždina. Taj materijal nije se pokazao otpornim na vremenske uvjete te je erodirao. Tako su već dvadesetak godina nakon obnove Hermana Bolléa (potaknute potresom 1880. godine) krenule prve sanacije i postavljanja skela zbog odlamanja kamena. Prema naputku konzervatora, na tornjevima će se u obnovi koristiti kamen travertin iz okolice Rima, a na lađama se mora koristiti autohtoni kamen iz Podsuseda (Bizek). Problem je i nedostatak sirovina jer od 2013. godine, kada je Kamenolom Bizek zatvoren, nemamo aktivnih iskopa.

Važan dio obnove je i usidranje svih kamenih elemenata kako bi bili potpuno sigurni od urušavanja. Svaki komad koji je skinut (njih oko 6500) skeniran je 3D tehnikom i digitalno pohranjen, može se digitalno ponovno obraditi ili spojati, pa se danas može izraditi s CNC strojem. Digitalni bliznac odnosno otisak katedrale zapravo je nešto što trajno ostaje nadbiskupiji. Važan dio obnove svakako je i obnova stotine ornamenata kako bi se pojačao i ornamentalni dio katedrale. Takav način omogućuje da se svaki budući zahvat planira virtualno prije izvođenja na samoj građevini.

”To je jedina katedrala u svijetu koja je bila toliko blizu epicentru potresa. Jedinstven je projekt jer ga u cijelosti vodi i koordinira sastavnica Sveučilišta u Zagrebu sa svojim partnerima iz gospodarstva, što predstavlja izniman spoj znanosti i gospodarstva. Ako netko treba obnavljati katedralu i raditi to baš na način kao što to radi za svoju obitelj, to je Građevinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.”

O obnovi je okupljenima govorio i rektor Lakušić, koji je kao tadašnji dekan Građevinskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, sa svojim suradnicima, preuzeo taj iznimno složen zadatak

Model konstrukcije obnove zagrebačke katedrale

Stručnjaci Građevinskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu nagrađeni su 2025. godine na međunarodnom natjecanju, vezanom za napredne proračune građevinskih konstrukcija, za proračunski model konstrukcije obnove zagrebačke prvostolnice koji je svojom složenošću jedinstven u svijetu, što zbog blizine epicentra potresa, što zbog izbora materijala, konstrukcije i drugih izazova. Tim na čelu s **prof. dr. sc. Damirom Lazarevićem** natjecao se s vrlo složenim i kompleksnim proračunskim modelom kojim je proračunana konstrukcija zagrebačke katedrale. Upotrijebili su složene proračune na računalu, ali su sve kritički provjeravali i unaprjeđivali svoj model analize konstrukcije, koji je postao najbolji na svijetu.

Za projekt obnove zagrebačke prvostolnice **prof. dr. sc. Davor Skejić** osmislio je konstrukcijski sustav skela koji se svojom kompleksnošću, visinom i sigurnosnim zahtjevima ubraja među najzahtjevnije u Europi. Posebice se ističu toranjske skele visine 70 metara, izvedene kao konzolne konstrukcije koje se oslanjaju na ranjive dijelove spomenika. Projekt je vrhunski spoj statičke analize, kreativnosti i poštovanja prema kulturnoj baštini te je dobio nagradu KOLOS za projektiranje u području konstrukcija 2025. godine.

Svodište zagrebačke katedrale radili su najbolji tesari Austro-Ugarske Monarhije

ZADRŽAVANJE REMEK-DJELA IZVORNE KONSTRUKCIJE

S obzirom na seizmičke parametre i konstrukciju, u obnovi se vizurom nastojalo držati referentne 1906. godine. Budući da postoje dva ili tri slična projekta u svijetu, ne postoji primjer ili uzorak prema kojem se obnova može planirati, nema gotičkih građevina čija visina prelazi 100 metara, sa zvonikom bez armature na udaljenosti 10 kilometara od epicentra potresa.

Zidovi zvonika, koji su zadebljani tri metra, bit će ojačani nevidljivim sidrom koje će stisnuti postojeće pukotine zbog slijeganja. Čelična kapa, stisnuta sajlama, potpuno osigurava zvonike.

Kako bi bila na čvrstim temeljima, postaviti će se jedan veliki temeljni prsten. Taj dio obnove bit će u suradnji s arheolozima, jer će prvi put imati priliku vidjeti dublji arheološki iskop na toj lokaciji.

Prema dostupnoj arhivskoj građi, krovnište zagrebačke katedrale radili su najbolji tesari Austro-Ugarske Monarhije.

Drveno krovnište katedrale nije doživjelo značajna oštećenja, stoga je prioritet u obnovi zadržati to remek-djelo izvorne konstrukcije. Tako su napravljeni samo lokalni zahvati na potrebnim mjestima zbog vlage. Svodovi katedrale bili su pred kolapsom. U obnovi zatečenog stanja zadržana je izvorna opeka, ali je ojačana karbonskim vlaknima.

Cijeli je izazov obnove kako gotičku katedralu osigurati, a ujedno zadržati njezinu kulturnu i društvenu vrijednost.

Projekt obnove zagrebačke katedrale pokazuje kako akademska zajednica može ponuditi odgovor u društvenim izazovima, preuzeti inicijativu i dati inovativna rješenja. Taj projekt nije samo materijalni zahvat nego očuvanje duhovne i kulturne tradicije u simbolu grada Zagreba. Katedrala je otvorenošću nastavila biti živo tkivo samoga grada i u procesu velikih građevinskih zahvata. Iskustvo, znanje, metode i inovacije razvijene u ovom projektu daju okvir i nacrt za obnovu kulturnih dobara stradalih u potresu te mogu biti idejna rješenja u raznim projektima diljem Europe i svijeta. ///

Prvo međunarodno pjevačko natjecanje „Milka Trnina”

uspješno povezalo mlade operne umjetnike i hrvatsku glazbenu baštinu

PIŠE: **prof. art. Martina Zadro**

SNIMILI: **Matija Kasačić Drakšić i Magda Galić**

Muzička akademija Sveučilišta u Zagrebu od 15. do 19. lipnja 2026. organizirala je prvo Međunarodno pjevačko natjecanje „Milka Trnina”. Novi trijenalni umjetnički projekt već je svojim prvim izdanjem pokazao potencijal da postane jedno od značajnijih međunarodnih opernih natjecanja u regiji. Natjecanje se održavalo u Koncertnoj dvorani Blagoje Bersa Muzičke akademije, a svečana završnica i proglašenje laureata u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu.

Uz predstavljanje i revitaliziranje bogate umjetničke ostavštine jedne od najvećih hrvatskih opernih umjetnica – Milke Trnine, koju je Giacomo Puccini nazivao „savršenom Toscom”, glavni cilj projekta bio je mladim pjevačima otvoriti vrata profesionalnog opernog svijeta. Natjecanje je privuklo iznimno međunarodno zanimanje. Prestiglo je čak 157 prijava iz 36 država svijeta, od Južne Koreje do Brazila. Nakon preliminacijskoga kruga odabrano je 86 natjecatelja koji su nastupili u Zagrebu u dvjema dobnim kategorijama: kategorija Mladi pjevači do 24 godine te Opera kategorija za pjevačice do 30 i pjevače do 32 godine.

Natjecatelji su tijekom nekoliko natjecateljskih etapa predstavili svoje glasovne mogućnosti, muzikalnost, tehničku spremnost i scensku izražajnost pred međunarodnim prosudbenim povjerenstvom, kojim je predsjedao nacionalni operni prvak Giorgio Surian. Uz njega, u žiriju su sudjelovali

istaknuti domaći i međunarodni operni stručnjaci, profesori, umjetnički ravnatelji i predstavnici vodećih europskih umjetničkih agencija i opernih kuća: Martina Gojčeta Silić, Ljubomir Puškarić, Iva Hraste Sočo, Christian Carlstedt, Mattia Campetti, Alex Grigorev i Pal Christian Moe. Upravo sastav prosudbenoga povjerenstva natjecanju je dao snažnu međunarodnu dimenziju, a mladim umjetnicima pružio mogućnost ostvarivanja vrijednih profesionalnih kontakata. Organizacijski tim natjecanja činili su profesori Muzičke akademije u Zagrebu: Alexei Tanovitski, Lidija Horvat Dunjko, Lana Bradić i Miljenka Grdan, predvodila je profesorica Martina Zadro kao umjetnička ravnateljica, a produkcijski ured koordinirala je Nika Bobić sa suradnicima.

U realizaciji projekta sudjelovali su brojni umjetnički suradnici, od kojih se osobito ističu korepetitori: Lana Bradić, Kayoko Ikeda i Darijan Ivezić te orkestar Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu i dirigent završnoga koncerta Jan Chaluppecky. Poseban doprinos uspješnoj provedbi projekta dali su partner Hrvatsko narodno kazalište u Zagrebu te sponzori i pokrovitelji: Grad Zagreb, Nacionalni park Plitvička jezera, Privredna banka Zagreb (PBZ), Turistička zajednica grada Zagreba, VX Associates i Družba „Braća Hrvatskoga Zmaja”.

U kategoriji Mladi pjevači prvu nagradu osvojila je Marija Žalac iz Hrvatske, drugu Lovre Gujinović, također iz Hr-

vatske, a treće mjesto pripalo je Niko-lozu Tsanavi iz Gruzije. Posebne nagrade osvojili su Viktorija Boron iz Poljske za najbolju izvedbu djela hrvatskoga autora te Mia Raguž kao najperspektivniji sopran.

U Opernoj kategoriji prvu nagradu osvojila je Cashlin Leona Oostindie iz Nizozemske, drugu Vlada Koieva iz Bugarske, a treću hrvatski tenor Josip Švagelj. Posebne nagrade uključivale su i konkretne profesionalne angažmane u uglednim ustanovama. Vlada Koieva ostvarit će suradnju sa Slovenskim narodnim gledalištem u Ljubljani, Cashlin Leona Oostindie dobila je angažmane u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu i Zagrebačkoj filharmoniji, Josip Švagelj u Slovenskom narodnom gledalištu u Mariboru, Jakov Kalajžić nagradu HRBA ansambla te priznanje za najbolju izvedbu Wagnerove arije, a Samuel Wallace Barbosa de Souza osvojio je kotizaciju za međunarodni seminar *Oper oder Spree*.

Natjecanje nije bilo zamišljeno isključivo kao umjetničko odmjeravanje snaga, nego i kao platforma za upoznavanje bogate hrvatske kulturne baštine. U suradnji s Muzejom grada Zagreba organizirana su predavanja posvećena Milki Trnini. Dr. sc. Zdenka Weber održala je predavanje o životu i umjetničkom putu velike sopranistice, a viša kustosica Marina Perica Krapljanov predstavila je vrijedne muzejske artefakte – kazališne programe, kostime, nakit, pisma i druge predmete povezane s njezinim životom i karijerom. Brojni strani sudionici prvi su put imali priliku upoznati činjenice o Milki Trnini, njezinoj impresivnoj međunarodnoj karijeri s više od 1200 opernih izvedaba, humanitarnom radu, ulozi prve pročelnice Pjevačkoga odsjeka zagrebačke Muzičke akademije te okolnostima koje su prerano prekinule njezinu umjetničku karijeru.

Poseban uspjeh natjecanja bilo je povezivanje obrazovnog sustava s profesionalnom opernom scenom. Završna večer održana u Hrvatskom narodnom kazalištu omogućila je finalistima nastup uz profesionalni operni orkestar, čime su stekli dragocjeno koncertno iskustvo. Suradnja Muzičke akademije Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatskoga narodnog kazališta i Muzeja grada Zagreba pokazala je kako zajednički pro-

jekti obrazovnih i kulturnih institucija mogu stvarati novu vrijednost za mlade umjetnike, publiku i hrvatsku kulturnu scenu.

Projekt je ostvario i značajnu medijsku vidljivost. Informacije o natjecanju objavljivane su na domaćim i međunarodnim specijaliziranim platformama već od veljače, a tijekom lipnja natjecanje su pratili hrvatski mediji, radijske emisije posvećene kulturi te Hrvatska radiotelevizija u svojim emisijama *Dobro jutro, Hrvatska* i *Vijesti iz kulture*. Sve natjecateljske etape iz Koncertne dvorane Blagoje Bersa prenosile su se putem interneta, čime je događaj bio dostupan publici iz cijeloga svijeta, a osobito veliko zanimanje izazvale su poluzavršnica Operne kategorije i završnica kategorije Mladi pjevači. Snimka završnog koncerta, kao i dodjela nagrada, bit će dostupna na YouTube kanalu natjecanja, a planirano je i njezino emitiranje u programu Hrvatske radiotelevizije.

Prvo izdanje Međunarodnoga pjevačkoga natjecanja „Milka Trnina” ispunilo je oba svoja temeljna cilja: uspješno je promoviralo život i umjetničko nasljeđe jedne od najvećih hrvatskih opernih umjetnica te uspostavilo međunarodnu platformu za razvoj mladih opernih umjetnika. Istodobno je Zagreb, napose Muzičku akademiju Sveučilišta u Zagrebu, dodatno pozicioniralo kao važno europsko središte glazbenog obrazovanja, operne umjetnosti i kulturne suradnje. Već prvo izdanje pokazalo je da natjecanje ima potencijal prerasti u tradicionalnu manifestaciju koja će svake treće godine okupljati najbolje mlade operne glasove iz cijeloga svijeta te doprinositi međunarodnoj afirmaciji hrvatske glazbene kulture. ///

Nobelovac John M. Martinis održao predavanje na PMF-u

Profesor emeritus John M. Martinis, američki fizičar hrvatskoga podrijetla, poručio je studentima i mladim istraživačima da su za uspjeh mladih znanstvenika ključni znatiželja, ustrajnost i otvorenost prema novim idejama. Istaknuo je i kako je za budućnost važno da država potiče poduzetništvo, isprobavanje novih ideja i stvaranje inovacija jer su svijetu potrebni inventivnost i konkretna rješenja

PIŠE: Akademski list
FOTO: PMF

Profesor emeritus John M. Martinis, dobitnik Nobelove nagrade za fiziku 2025. godine i jedan od najutjecajnijih svjetskih znanstvenika u području kvantnoga računarstva, posjetio je 7. srpnja Prirodoslovno-matematički fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Ondje se susreo s brojnim znanstvenicima, studentima i zaljubljenicima u fiziku te održao predavanje o razvoju kvantne tehnologije koja bi mogla bitno promijeniti budućnost računarstva.

Na početku svojega predavanja podsjetio je na temeljna načela kvantne mehanike te objasnio poznati misaoni eksperiment Schrödingrove mačke. Potom je, na primjeru kvantnoga tuneliranja, pokazao kako se kvantna mehanika primjenjuje u supravodljivim vodičima, osvrnuvši se i na istraživanja koja su mu donijela Nobelovu nagradu za fiziku.

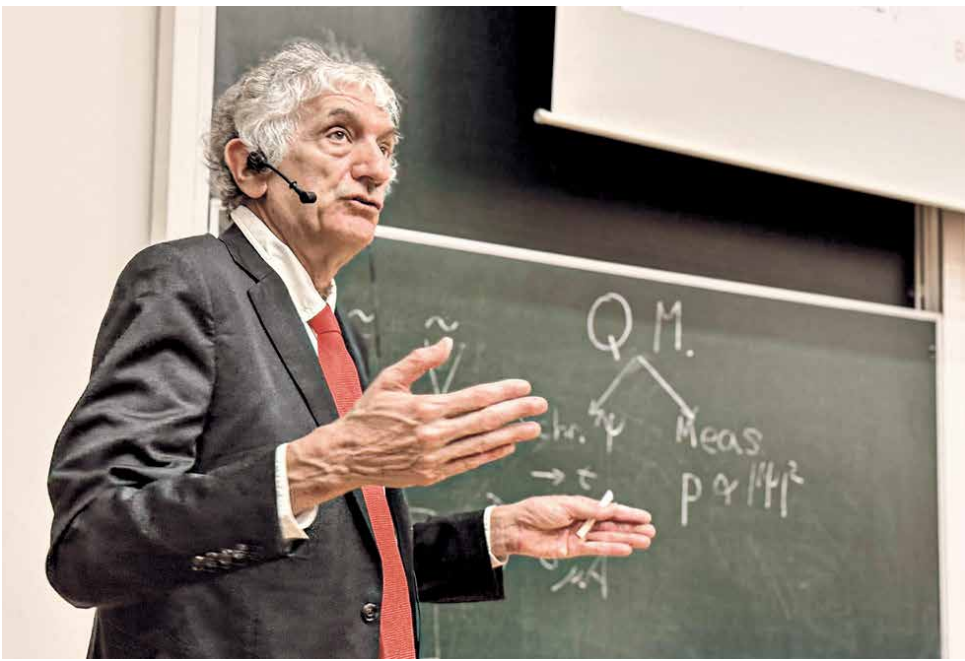
Tijekom predavanja na PMF-u, nobelovac Martinis istaknuo je kako mu je, uz znanstveni rad, posebice važno svoje znanje i iskustvo prenositi studentima i mladim istraživačima, potičući ih pritom na znatiželju, ustrajnost i otvorenost prema novim idejama.

„Želim studentima objasniti stvari na način koji će im biti koristan i pomoći im da postanu bolji znanstvenici”, poručio je nobelovac dalmatinskih korijena, koji je u Hrvatskoj boravio prvi put nakon 48 godina.

„Iznimno smo ponosni što smo na PMF-u ugostili profesora Johna Martinisa, dobitnika Nobelove nagrade za fiziku i jednoga od vodećih svjetskih stručnjaka u području kvantnog računarstva. Ovakva gostovanja našim studentima pružaju jedinstvenu priliku da iz prve ruke čuju iskustva vrhunskih znanstvenika i dodatno ih motiviraju za vlastiti istraživački rad. U ovoj akademskoj godini imali smo čast ugostiti i dobitnika Nobelove nagrade za kemiju, profesora Mortena Meldala, što potvrđuje našu predanost povezivanju studenata s najistaknutijim imenima svjetske znanosti. Reakcije naših studenata na ova predavanja iznimno su pozitivne i pokazuju koliko im ovakvi susreti znače”, istaknula je dekanica PMF-a prof. dr. sc. Ivančica Ternjej.

OD TEMELJNE FIZIKE DO KVANTNIH PROCESORA

Dobitnici Nobelove nagrade za fiziku za 2025. godinu su John Clarke, Michel H. Devoret i John M. Martinis za otkriće „makroskopskoga kvantnomehaničkog tuneliranja i kvantizaciju energije u električnom strujnom krugu». Neobični kvantni fenomeni koje su otkrili 1984. 1985. važni

su i za razvoj kvantnih računala. Nobelovac John M. Martinis profesor je emeritus Sveučilišta Kalifornija u Santa Barbari. Jedan je od pionira supravodljivoga kvantnog računarstva, a njegov znanstveni rad obuhvaća temeljna istraživanja makroskopskih kvantnih fenomena, razvoj supravodljivih kubita i izgradnju naprednih kvantnih procesora. Od 2014. do 2020. godine radio je u Google Quantum AI-ju, gdje je vodio hardverski tim koji je razvio supravodljivi procesor Sycamore s 53 funkcionalna kubita i proveo jedan od najpoznatijih eksperimenata u povijesti kvantnoga računarstva. Danas je suosnivač i glavni tehnološki direktor tvrtke Qolab, razvojne tvrtke koja je usmjerena na razvoj skalabilnoga supravodljivog kvantnog hardvera i primjenu naprednih metoda proizvodnje poluvodiča u izgradnji nove generacije kvantnih računala. U sklopu službenoga posjeta Hrvatskoj održao je niz predavanja i susreta sa znanstveno-akademskom zajednicom u Zagrebu i Splitu te je sudjelovao u službenim i kulturnim programima u Komizi i Dubrovniku.

DOBRE IDEJE I INOVACIJE MIJENJAJU SVIJET

U Zagrebu je nobelovac Martinis posjetio i Institut Ruđer Bošković (IRB), gdje se susreo s brojnim znanstvenicima te održao predavanje o razvoju kvantne tehnologije. Tijekom posjeta IRB-u, istaknuo je da svoju ulogu nobelovca ne vidi samo u predstavljanju vlastitih znanstvenih postignuća, nego i u poticanju studenata i mladih istraživača. Na Institutu je zato govorio o svojem doktorskom radu i istraživanjima za koja je nagrađen Nobelovom nagradom.

šenja. Vjerujem da je upravo takav način razmišljanja jedan od razloga uspjeha SAD-a te da bi snažnije poticanje poduzetništva i novih ideja moglo uvelike koristiti i Hrvatskoj. Vaša povijest pokazuje da takav potencijal ovdje već postoji”, rekao je nobelovac John M. Martinis.

PROGLAŠEN POČASNIM ČLANOM MATICE HRVATSKE

Nobelovac i profesor emeritus John M. Martinis proglašen je i počasnim članom Matice hrvatske. Povelju o počasnom članstvu, koje mu je dodijeljeno za izniman doprinos promicanju Republike Hrvatske u svijetu, uručio mu je predsjednik MH Damir Zorić.

Odluku o dodjeli počasnoga članstva donijela je Glavna skupština Matice hrvatske na sjednici održanoj 9. svibnja u Zagrebu, na prijedlog Odjela za prirodoslovje i matematiku MH.

Ravnatelj Matice hrvatske Damir Zorić zahvalio mu je na njegovu iznimnom doprinosu razvoju znanosti i suvremenim znanstvenim otkrićima te ga upoznao s bogatom poviješću i današnjim djelovanjem Matice hrvatske. Izdvojio je zanimljiv podatak iz Matičine arhivske ostavštine, u kojoj se među njezinim povjerenicima iz 19. stoljeća na Visu spominju Ivo Nikin Martinis i Jozo Nikin Martinis.

Nobelovac John M. Martinis zahvalio je na srdačnom prijemu izrazivši zadovoljstvo boravkom u Hrvatskoj te je rekao kako mu je velika čast boraviti u Hrvatskoj jer za njega to predstavlja njegovo kulturno naslijeđe. Dodao je kako je dolaskom želio iskazati zahvalnost jer ga je njegovo obiteljsko okružje u kojem je odrastao oblikovalo i kao znanstvenika.

Nobelovac hrvatskog porijekla John Martinis u Dubrovniku s rektorima hrvatskih javnih sveučilišta na otvorenju 77. Dubrovačkih ljetnih igara

Novo poglavlje u dugoj tradiciji izučavanja sanskrta u Hrvatskoj

Na rektoratu Sveučilišta u Zagrebu potpisan je Sporazum o razumijevanju između Sveučilišta u Zagrebu, Filozofskoga fakulteta i Indijskoga vijeća za kulturne odnose (ICCR), što je plod dugogodišnje tradicije izučavanja indijske kulture, filozofije i jezika u Zagrebu

PIŠE: Akademski list

SNIMIO: Branko Nad

Sporazum su svečano potpisali prof. dr. sc. Stjepan Lakušić, rektor Sveučilišta u Zagrebu, izv. prof. dr. sc. Domagoj Tončinić, dekan Filozofskoga fakulteta, i Nj. E. Arun Goel, veleposlanik Republike Indije u Republici Hrvatskoj.

Potpisan Sporazum o razumijevanju donosi nove mogućnosti za akademsku zajednicu i suradnje na raznim znanstvenim, istraživačkim, gospodarskim i infrastrukturnim projektima. Rektor Lakušić rekao je kako postoji veliko područje proširivanja buduće suradnje Indije i Sveučilišta u Zagrebu.

Sporazum kao nastavak već uspješne suradnje

Cilj je sporazuma ponovno uspostavljanje lektorata za sanskrit na Filozofskom fakultetu uz potporu ICCR-a. Dolazak nastavnika iz Indije pridonijet će daljnjem razvoju studija indologije te jačanju akademske i kulturne suradnje između Hrvatske i Indije.

„Upravo je područje inovacija i gospodarstva veliko područje za proširivanje buduće suradnje Indije i Sveučilišta u Zagrebu kao najvećeg i najstarijeg sveučilišta u Hrvatskoj. Trudimo se pronaći najbolje oblike suradnje za naše nastavnike, studente i međunarodne studente. Trenutačno oko 70 posto suradnje akademske zajednice i gospodarstva dolazi iz Sveučilišta u Zagrebu koje svojim ekspertizama i znanjem pomaže u brojnim energetske i strukturnim projektima”, istaknuo je prof. dr. sc. Stjepan Lakušić, rektor Sveučilišta u Zagrebu.

Sporazum predstavlja nastavak i jačanje suradnje u području visokoga obrazovanja, znanosti i kulture, s naglaskom na razvoj i promicanje indologije, na razmjenu studenata i nastavnoga osoblja, kao i na provedbu zajedničkih projekata i istraživanja. Sporazum je zapravo nastavak uspješne suradnje jer je prije gotovo godinu dana potpisan Sporazum o razumijevanju o uspostavi lektora za hindski jezik između Sveučilišta u Zagrebu, Filozofskoga fakulteta i Indijskoga vijeća za kulturne odnose.

Sanskrt se na Sveučilištu u Zagrebu poučava od 1876. godine, čime zagrebačka indologija baštini jednu od najdužih tradicija proučavanja indijske kulture

Nj. E. Arun Goel, veleposlanik Indije u Republici Hrvatskoj, prof. dr. sc. Stjepan Lakušić, rektor Sveučilišta u Zagrebu, i izv. prof. dr. sc. Domagoj Tončinić, dekan Filozofskoga fakulteta

u ovom dijelu Europe. Studij indologije danas obuhvaća učenje hindskoga jezika i sanskrta te proučavanje drevne indijske kulture, religija, filozofije, književnosti i likovnih umjetnosti. U programu je zastupljena i suvremena Indija, s naglaskom na njezinu povijest, društvo i kulturu.

Duga povijest Hrvata i sanskrta

Svi se novoiindijski jezici (osim urdskoga) u izgradnji leksika oslanjaju na sanskrit, kao što se europski oslanjaju na latinski i grčki. Sanskrit zauzima središnje mjesto u razvoju indologije jer je najvažniji klasični jezik Indije i jedan od ključnih izvora za proučavanje indoeuropskih jezika. Upravo je zanimanje za sanskrit potaknulo razvoj indologije kao znanstvene discipline, budući da su njegova gramatika, književnost i jezična struktura omogućile usporedbu s europskim jezicima te pridonijele razvoju poredbenoga jezikoslovlja.

„Nekada je to bio najpopularniji studij na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, ali i dalje je izrazito popularan među studentima humanističkih studija. Ovaj je sporazum izvrstan novi korak u stvaranju

novih prilika za studente i profesore”, rekao je dekan FFZG-a izv. prof. dr. sc. Domagoj Tončinić.

Nj. E. Arun Goel, veleposlanik Indije u Republici Hrvatskoj, izrazio je svoju zadivljenost odnosom Hrvata prema indijskoj kulturi i jeziku: „Jako je zanimljiv interes koji hrvatski narod pokazuje za indijsku kulturu, jezik i filozofiju. Kao mala zemlja imate jedno od najvećih sveučilišta. Ako se ova suradnja

nastavi, možemo imati brojne zajedničke projekte i suradnju na akademskoj i ekonomskoj razini.”

Povijest Hrvata dugo se isprepleće s ovim indoeuropskim jezikom. Tako je gradišćanski Hrvat Filip Ivan Vesdin autor prve tiskane sanskrtske gramatike u Europi (objavljena u Rimu 1790. godine), a u Zagrebu je poučavanje sanskrta započelo prije 150 godina. ///

Potpisan Sporazum o razumijevanju donosi nove mogućnosti za akademsku zajednicu i suradnje

UNIC-OV FORUM ČELNIKA EUROPSKIH POSTINDUSTRIJSKIH SVEUČILIŠNIH GRADOVA
ODRŽAN U ZAGREBU

Suradnja gradova i sveučilišta ključna je za održivu europsku budućnost

U okviru Foruma predstavljena je i usvojena zajednička deklaracija UNIC saveza kojom predstavnici gradova i sveučilišta potvrđuju svoju predanost daljnjem razvoju suradnje usmjerene na stvaranje održivih, uključivih i otpornih europskih gradova budućnosti

PIŠE: **Ana Konta**
FOTO: **Leon Ginder**

Sveučilište u Zagrebu bilo je 2. srpnja domaćin Foruma čelnika europskih postindustrijskih sveučilišnih gradova (*European Post-Industrial UNIC Cities Leaders Forum*), na kojem su se prvi put unutar UNIC saveza na najvišoj razini okupili predstavnici gradova, sveučilišta, europskih institucija, poslovnoga sektora i organizacija civilnoga društva. Među sudionicima su bili članovi Europskoga parlamenta, Europske komisije, UNIC saveza, predstavnici veleposlanstava zemalja uključenih u UNIC savez te čelnici gradova i sveučilišta iz Zagreba, Bilbao, Rotterdama, Łódźa, Bochuma, Oulua, Corka, Liègea, Malmöa i Istanbula. Forum su zajednički organizirali **Grad Zagreb i Sveučilište u Zagrebu** u okviru UNIC saveza.

Središnja tema Foruma bila je **budućnost europskih postindustrijskih gradova** te kako gradovi, sveučilišta i drugi dionici mogu zajednički odgovoriti na izazove održivoga razvoja, priuštivog stanovanja, urbane mobilnosti, klimatske otpornosti i digitalne transformacije.

Rektor Sveučilišta u Zagrebu **prof. dr. sc. Stjepan Lakušić** otvorio je Forum te u svom izlaganju istaknuo važnost suradnje između sveučilišta i gradova.

„Veliko mi je zadovoljstvo poželjeti vam dobrodošlicu na Sveučilište u Zagrebu i u grad Zagreb. Vaša prisutnost ovdje svjedoči o našem zajedničkom uvjerenju da se budućnost Europe oblikuje ondje gdje ljudi žive, uče i rade – u našim gradovima. Oblikovat će je institucije koje imaju viziju i koje međusobno surađuju. Središnja poruka ovog skupa je: Gradovi i sveučilišta moraju surađivati kako bi zajednički stvarali budućnost Europe”, istaknuo je rektor Stjepan Lakušić.

Prema njegovim riječima, danas sveučilišta nisu samo mjesta na kojima se kroz istraživanja stvaraju nova znanja i ino-

Rektor Sveučilišta u Zagrebu
prof. dr. sc. Stjepan Lakušić

Forum čelnika europskih postindustrijskih sveučilišnih gradova održan je na Sveučilištu u Zagrebu

vacije. Od modernih se sveučilišta očekuje da se aktivno uključe u društvo, da predviđaju buduće izazove te doprinose oblikovanju javnih politika i održivom razvoju.

„Sveučilište u Zagrebu ponosno pridonosi ostvarenju ove vizije kroz sudjelovanje u UNIC savezu. Misija naših sveučilišta temelji se na zajedničkim naporima u unaprjeđenju digitalnog obrazovanja, razvoju održivih gradova, urbanih inovacija, društvenog napretka i jačanju društvene kohezije”, poručio je rektor Lakušić.

SVEUČILIŠTA SU DIO URBANOG EKOSUSTAVA

Glavna koordinatorica UNIC saveza **prof. dr. sc. Semiha Denктаš s Erasmus sveučilišta u Rotterdamu** rekla je kako su zajednička okupljanja gradonačelnika i čelnika sveučilišta radi promišljanja budućnosti gradova vrlo rijetka, što ovaj skup čini jedinstvenim.

„Sveučilište je sastavni i neizostavni dio urbanog ekosustava. Kako bismo uspješno odgovorili na izazove s kojima se gra-

dovi suočavaju, sveučilišta i gradovi moraju djelovati skupa. Upravo zato UNIC ima važnu ulogu. UNIC je mnogo više od sveučilišnog saveza. On prerasta u europski ekosustav učenja i suradnje koji povezuje sveučilišta, gradove, lokalne zajednice, poduzeća i druge društvene partnere”, rekla je profesorica Semiha Denктаš.

Sveučilišta raspolažu znanjem i resursima, dodala je, te surađujući s industrijom i javnim institucijama pridonose razvoju društva i pomažu u rješavanju suvremenih globalnih izazova. S druge strane, sveučilišta trebaju gradove, jer znanje svoju najveću vrijednost ostvaruje kada je povezano sa stvarnim mjestima, ljudima i stvarnim izazovima.

Prof. dr. sc. Semiha Denктаš
s Erasmus sveučilišta u Rotterdamu

GRADOVI KAO LABORATORIJI URBANE BUDUĆNOSTI

Istaknuvši kako su gradovi laboratoriji europske urbane budućnosti, gradonačelnik Grada Zagreba **Tomislav Tomašević** rekao je da budućnost i razvoj počivaju na suradnji, inovacijama i učenju, kako na individualnoj razini tako i na razini institucija i država. To su ključni, ali u praksi istovremeno zahtjevni procesi, koji zahtijevaju kontinuirano zajedničko djelovanje, razmjenu iskustava i spremnost na prilagodbu.

„Sveučilišta su ključne institucije za razmjenu znanja, iskustava te razvoj projekata koji pridonose društvenoj transformaciji. Gradovi su mjesta u kojima se mogu testirati nova rješenja za mnoge složene društvene, ekonomske i demografske izazove, od obrazovanja do kvalitete života. Kroz suradnju sveučilišta, gradova i gospodarskih subjekata stvara se prostor za inovacije, jačanje znanja i razvoj održivih politika. Takva povezanost omogućuje da se znanja pretvore u konkretne društvene promjene i dugoročno održiv napredak”, istaknuo je gradonačelnik Tomislav Tomašević.

Zagrebački gradonačelnik
Tomislav Tomašević

ODRŽIVI I OTPORNI EUROPSKI GRADOVI BUDUĆNOSTI

Pozvana predavanja na Forumu održali su **Walter Zampieri**, voditelj Odjela za visoko obrazovanje pri **Europskoj agenciji za obrazovanje i kulturu** (*European Education and Culture Executive Agency – EACEA*) **Europske komisije**, i hrvatska zastupnica u **Europskom parlamentu** **prof. dr. sc. Nikolina Brnjac**.

„Inicijativa saveza europskih sveučilišta važan je dio strategije Europske komisije u području visokoga obrazovanja, pri čemu se poseban naglasak stavlja na ja-

Walter Zampieri

EUROPSKA AGENCIJA ZA
OBRAZOVANJE I KULTURU
(EUROPEAN EDUCATION AND
CULTURE EXECUTIVE AGENCY –
EACEA) EUROPSKE KOMISIJE

voditelj Odjela za visoko obrazovanje

„Cijela Europa danas prolazi kroz razdoblje tranzicije, a moglo bi se reći i da se cijeli svijet nalazi u procesu velikih promjena. Upravo zato, sveučilišta i gradovi predstavljaju pouzdane partnere. UNIC savez naglašava gospodarsku, društvenu, kulturnu i okolišnu dimenziju razvoja te poseban naglasak stavlja na međusobno povezivanje svih tih područja. Obrazovanje i istraživanja na sveučilištima u okviru UNIC saveza temelje se na interdisciplinarnosti i međunarodnoj suradnji. Time pridonose oblikovanju buduće Europe koja će biti uključiva, otporna i inovativna.

Uz slobodno kretanje robe, usluga, ljudi i kapitala, danas govorimo i o **petoj slobodi** koja obuhvaća istraživanje, inovacije, znanje, vještine i obrazovanje. **Europska komisija** predstavila je okvir za razvoj te pete slobode u **travnju 2024.** Uključivanje znanja, istraživanja i inovacija u jedinstveno europsko tržište predstavlja jedan od temelja europske integracije, a upravo su europski savezi sveučilišta ključni za ostvarenje te vizije.

Svjedoci smo da se naše se društvo suočava s brojnim izazovima: s digitalnom transformacijom, demografskim promjenama, geopolitičkim napetostima te društvenim, političkim i gospodarskim posljedicama brojnih kriza. U takvim okolnostima važne su javne politike i važno je upravljanje. No, jednako je važno i obrazovanje. Sveučilišta su važna jer mladim ljudima pružaju nadu i perspektivu za budućnost. **Visoka učilišta**, čija je misija obrazovanje, istraživanje, inovacije i služenje društvu, **imaju ključnu ulogu u izgradnji uključive, održive, autonomne i mirne Europe.** Ona predstavljaju temelj otvorenih, demokratskih, pravednih i održivih društava. Istodobno, ona su pokretači dugoročnoga gospodarskog rasta, poduzetništva i kvalitetnih radnih mjesta u europskim regijama. Također, sveučilišta imaju jedinstvenu sposobnost stvaranja mreže osobnih i profesionalnih veza među znanstvenicima. Ona predstavljaju našu zajedničku infrastrukturu znanja.

Ako me pitate gdje bih želio da budemo **za pet godina**, rekao bih sljedeće: želimo **omogućiti neometanu mobilnost studenata i priznavanje kvalifikacija** kako bi mladi mogli lakše pronaći posao bilo gdje u Europi, bez obzira na to što su studirali. **Želimo promicati različitosti i unaprijediti visoko obrazovanje**, čineći ga relevantnijim i bolje povezanim s potrebama društva i građana. Također **želimo osigurati izvrsna istraživanja**, izvrsnu nastavu i kvalitetno učenje kako bi studenti stekli znanja i vještine potrebne za budućnost.”

čanje međuinstitucijske suradnje, razvoj zajedničkih studijskih programa te intenzivniju povezanost s lokalnom zajednicom. Upravo zbog toga UNIC savez ima posebnu važnost jer sustavno povezuje sveučilišta i gradove u cilju zajedničkoga razvoja obrazovanja, istraživanja i inovacija. Time se dodatno osnažuje uloga sveučilišta kao aktivnih sudionika društvenoga i urbanoga razvoja”, rekao je Walter Zampieri.

Hrvatska zastupnica u EU parlamentu **Nikolina Brnjac** u svojem je izlaganju istaknula kako se danas gradovi suočavaju s velikim izazovima poput klimatskih promjena, sigurnosti koja postaje sve važnije pitanje te demografskoga pada koji pogađa mnoge zajednice diljem Europske unije.

„Kao članica Odbora za okoliš često sudjelujem u raspravama u Bruxellesu, gdje se dugo smatralo da su održivost i konkurentnost suprotstavljeni ciljevi. Danas Europska unija zauzima novi pristup. Održivost mora postati izvor konkurentnosti. Upravo zato Europska komisija pokrenula je nove inicijative, među kojima je i **Europski fond za konkurentnost** (*European Competitiveness*

Fund – ECF), koji objedinjuje sredstva iz različitih programa i usmjerava ih prema strateškim sektorima, uključujući infrastrukturu. Kombiniranjem različitih izvora financiranja želimo osigurati da Europa može ulagati i biti uspješna i održiva”, naglasila je eurozastupnica Brnjac.

PANEL-RASPRAVA O IZGRADNJI STRATEŠKIH PARTNERSTAVA

U sklopu programa održana je i panel-rasprava o izgradnji strateških partnerstava u postindustrijskim gradovima. Uz zagrebačkoga gradonačelnika **Tomislava Tomaševića**, panelisti su bili gradonačelnik Grada Bilbaa **Juan Mari Aburto**, načelnica općine Maltepe u

Gradonačelnik Grada Bilbaa
Juan Mari Aburto

Istanbulu **Esin Köymen**, bivša rektorica i aktualna predsjednica Izvršnog odbora Erasmus sveučilišta u Rotterdamu **prof. dr. sc. Annelien Bredenoord**, koja je i predsjednica Upravnoga odbora UNIC saveza, rektor Sveučilišta u Łódžu **prof. dr. sc. Rafał Matera** i predstavnica Inovacijskoga saveza iz Oulua **Maria Vuorensola**.

Sudionici panela istaknuli su kako se Europa suočava s važnim promjenama koje utječu na odnose između visokoga obrazovanja, urbanoga razvoja i regionalnih politika, pri čemu UNIC savez ima ključnu ulogu u povezivanju sveučilišta i gradova u procesu postindustrijske tranzicije zajedničkim inovacijama i razmjenom znanja.

Panelisti su naglasili važnost slobodnoga kretanja istraživanja i obrazovanja kao temeljnoga elementa europske integracije i jačanja ekonomske otpornosti. Također, tijekom rasprave govorili su o pitanjima priuštivog stanovanja, zelene energetske tranzicije i digitalne transformacije, pri čemu su sveučilišta istaknuta kao mjesta na kojima se stvaraju potencijalna nova rješenja za aktualne izazove.

Predsjednica Izvršnog odbora Erasmus
sveučilišta u Rotterdamu
prof. dr. sc. Annelien Bredenoord

Rektor Sveučilišta u Łódžu
prof. dr. sc. Rafał Matera

Predstavica Inovacijskoga saveza
iz Oulua Maria Vuorensola

Nikolina Brnjac

HRVATSKA ZASTUPNICA U
EUROPSKOM PARLAMENTU

Zastupa hrvatske interese u Odboru za promet i turizam (TRAN), Odboru za regionalni razvoj (REGI) te Posebnom odboru za stambenu krizu (HOUS), gdje obnaša i dužnost koordinatorice EPP-a

„Europa svoju budućnost gradi u gradovima. Europske politike mogu pomoći gradovima da budu konkurentniji, održiviji i kvalitetniji za život kroz ulaganja u **inovacije, prometnu povezanost, priuštivo stanovanje, obrazovanje i nova radna mjesta.** Europska komisija pokrenula je nove inicijative, među kojima je i **Europski fond za konkurentnost** (*European Competitiveness Fund – ECF*), u kojem radim kao članica Europskoga parlamenta iz redova Europske pučke stranke (EPP). Cilj je toga fonda osigurati europsku konkurentnost u inovativnim tehnologijama i strateškim sektorima, uključujući infrastrukturu, kroz kombiniranje različitih izvora financiranja. Fond je otvoren svim državama članicama, a ne samo u zemljama s većim gospodarstvima i jačim istraživačkim sustavima. Kao izvjestiteljica za Europski fond za konkurentnost smatram da europska sredstva moraju biti dostupna svim državama članicama i regijama kako bi Europa rasla ravnomjerno.

Konkurentnost nije samo pitanje industrije. Ona se odnosi i na mjesta u kojima ljudi imaju kvalitetan pristup radnim mjestima, gdje poduzeća i lokalne zajednice uspješno surađuju. Važno je da prometni sustavi dobro funkcioniraju, da javni prostori budu privlačni i da gradovi budu ugodna mjesta za život.

Jedan od najvećih izazova europskih gradova danas je stanovanje. Mladim obiteljima, a posebno mladim ljudima, sve je teže pronaći pristupačan dom. Europa se suočava s manjkom stambenih jedinica, zbog čega mladi odgađaju osnivanje obitelji i rađanje djece. Poslodavci teško pronalaze radnike, a sveučilišta i istraživačke ustanove također trebaju pristupačne mogućnosti stanovanja za studente, istraživače i zaposlenike.

Kao osoba koja aktivno radi na području turizma i stambene politike, željela bih naglasiti da su te politike međusobno povezane. Turističke destinacije ne mogu se smatrati održivima ako ne pridonose stvaranju kvalitetnih radnih mjesta, gospodarskom rastu i dobrobiti lokalnog stanovništva. Zato se kroz *Europsku strategiju za turizam do 2030.* nastoji povezati dobro upravljanje i održivost.

Sljedeći veliki izazov bit će konkretna provedba tih politika. One moraju biti više usmjerene na lokalne potrebe, fleksibilnije i prilagođene stvarnim okolnostima u pojedinim sredinama.”

prof. dr. sc.
Nino Žganec

PRAVNI FAKULTET
SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Predsjednik Vijeća UNIC
projekta

„UNIC-ov Forum predstavlja oblik suradnje gradova i sveučilišta usmjeren prema urbanoj transformaciji. Inače projekt UNIC (Europsko sveučilište gradova u postindustrijskoj tranziciji) predstavlja novi model europske suradnje koji povezuje deset europskih sveučilišta s ciljem povezivanja obrazovanja i istraživanja s potrebama gradova.

Jedna od važnih komponenata projekta odnosi se na isticanje uloge sveučilišta koja nisu izolirana od mjesta u kojima djeluju, već su aktivni partneri u rješavanju ekonomskih, društvenih i okolišnih izazova. Povezivanjem akademske zajednice i gradova, UNIC stvara prilike koje pojedinačne institucije ili gradovi ne bi mogli ostvariti sami.

Središnji dio ove inicijative je *European Post-Industrial UNIC Cities Leaders Forum*, jedinstveno okupljanje čelnika gradova, rektora sveučilišta, poslovnih lidera i zajednica iz deset UNIC gradova, sjedišta sveučilišta koje čine UNIC konzorcij. Za razliku od standardnih konferencija, Forum je platforma usmjerena na djelovanje s ciljem sukreiranja rješenja i usmjerenosti na konkretne akcije. **Glavni fokus je na izazovima postindustrijske tranzicije** koji uključuju klimatske promjene, digitalnu transformaciju, urbanu regeneraciju, socijalnu inkluziju i demografske promjene.

Forum pruža prostor u kojem gradovi mogu usporediti kako se ovi izazovi manifestiraju u različitim lokalnim kontekstima, učeći ne samo iz uspješnih inicijativa, već i iz neuspjeha te institucionalnih barijera. Razmjena omogućuje sudionicima da razumiju što su drugi već testirali i koji su uvjeti podržali provedbu određenih rješenja.

Cijeli proces temelji se na tzv. **Quadruple Helix pristupu**, u kojem vlasti, akademska zajednica, gospodarstvo i civilno društvo zajednički oblikuju inovacije i javne politike. Sveučilišta doprinose istraživanjima i vještinama, gradovi osiguravaju političko vodstvo i pristup urbanim okružjima za testiranje rješenja, a poslovni sektor donosi tehnološku ekspertizu i investicije. Dugoročna ambicija Foruma je **izgradnja trajne zajednice gradova i sveučilišta** čija će suradnja nadilaziti pojedinačne projekte i izborne cikluse, pretvarajući zajedničko znanje u praktične urbane promjene.”

Sudionici radionice razmatrali su mogućnosti jačanja suradnje između sveučilišta i gradova

U panel-raspravi sudjelovao je i gradonačelnik Tomašević

Sudionici na Sveučilištu u Zagrebu

Sudionici na interaktivnoj radionici

Sudionici panela zaključili su kako je potrebno osigurati dodatno strateško financiranje te ojačati suradnju akademske zajednice, privatnoga sektora i lokalnih vlasti radi stvaranja uključivih i održivih urbanih sustava te osnaživanja globalne europske konkurentnosti ulaganjima u ljudski potencijal. Moderator panela bili su glavna koordinatorka UNIC saveza **prof. dr. sc. Semiha Denktas** i prorektor za međunarodnu i međuinstitucijsku suradnju Sveučilišta u Zagrebu **prof. dr. sc. Jurica Pavičić**.

U nastavku programa održana je interaktivna radionica za sudionike Foruma pod nazivom **Zajedničko oblikovanje urbane budućnosti**. Sudionici su razmatrali mogućnosti jačanja suradnje između gospodarstva i istraživačke zajednice u rješavanju izazova s kojima se gradovi suočavaju, kao i modele kako lokalne inovacije mogu pridonijeti oblikovanju europskih politika.

USVOJENA ZAJEDNIČKA
DEKLARACIJA UNIC SAVEZA

U okviru Foruma usvojena je i **zajednička deklaracija UNIC saveza** kojom predstavnici gradova i sveučilišta potvrđuju svoju predanost daljnjem razvoju suradnje usmjerene na stvaranje održivih, uključivih i otpornih europskih gradova budućnosti.

UNIC je europski savez sveučilišta i gradova koji povezuje visokoobrazovne institucije radi zajedničkoga razvoja inovacija, znanja i društvenoga utjecaja. Zajedničkim projektima i mobilnošću studenata i istraživača UNIC potiče stvaranje uključivih, održivih i inovativnih urbanih okružja u Europi. **UNIC savez čini deset europskih sveučilišta iz deset europskih gradova i zemalja:** Erasmus sveučilište u Rotterdamu (Nizozemska), Sveučilište Ruhr u Bochumu (Njemačka), Sveučilište u Corku (Irska), Sveučilište Koç u Istanbulu (Turska), Sveučilište Deusto u Bilbau (Španjolska), Sveučilište u Liègeu (Belgija), Sveučilište u Oulu (Finska), Sveučilište u Łódžu (Poljska), Sveučilište u Malmöu (Švedska) i Sveučilište u Zagrebu (Hrvatska).

Panel-rasprava

Impressum

AKADEMSKI
LIST

Novine Sveučilišta
u Zagrebu

Redakcija:

Tatjana Klarić Beneta
Ana Konta
Branko Nad

Glavni urednik:

dr. sc. Petar Bilobrck

Nakladnik:

Sveučilište u Zagrebu

Za nakladnika:

prof. dr. sc. Stjepan Lakušić,
rektor

Nakladnički savjet:

prof. dr. sc. Tibor Pentek,
predsjednik,
prof. dr. sc. Dubravko Majetić,
prof. dr. sc. Tomislav Josip Mlinarić,
red. prof. art. Jasenka Ostojić

Adresa redakcije:

Trg Republike Hrvatske 14
Telefon: 01 4698 187
akademski@unizg.hr
www.akademski.hr

POVRATAK KORIJENIMA KROZ JEZIK I KULTURU

Mladi Hrvati iz deset zemalja uče jezik svojih predaka

Sveučilište u Zagrebu i Hrvatska matica iseljenika i ove godine u sklopu Sveučilišne škole hrvatskoga jezika i kulture okupljaju mlade hrvatskoga podrijetla i strane studente koji će tijekom intenzivnoga jezičnoga programa, predavanja o hrvatskoj kulturi i terenske nastave usavršavati hrvatski jezik te upoznavati hrvatsku povijest, baštinu i suvremeni život

PIŠE: Ana Konta

FOTO: Branko Nad i Hrvatska matica iseljenika

Sveučilište u Zagrebu i Hrvatska matica iseljenika i ove su godine organizirali Sveučilišnu školu hrvatskoga jezika i kulture za mlade hrvatskoga podrijetla i strane studente. U školi sudjeluju 22 polaznika iz 10 europskih i prekoceanskih zemalja. Stigli su iz susjedne Mađarske, Njemačke, Švicarske, Ujedinjenog Kraljevstva, Sjedinjenih Američkih Država, Kanade, Ekvadora, Argentine, Čilea i Australije. Kao i prethodnih godina, među polaznicima su i stipendisti s dvaju partnerskih sveučilišta – Sveučilišta u Pečuhu i Sveučilišta u Rosariju. Među polaznicima je stipendistica iz Čilea koja je, nakon provedenog natječaja, dobila stipendiju Ministarstva demografije i useljeništva.

Na svečanom otvaranju Sveučilišne škole hrvatskoga jezika i kulture, koje se održalo 23. lipnja u sjedištu Sveučilišta u Zagrebu, polaznike su pozdravili rektor Sveučilišta Zagrebu prof. dr. sc. Stjepan Lakušić, ravnatelj Hrvatske matice iseljenika mr. sc. Zdeslav Milas i voditelj Škole doc. dr. sc. Igor Marko Gligorić.

REKTOROVA DOBRODOŠLICA POLAZNICIMA

„Sveučilište u Zagrebu najveće je i najstarije sveučilište u Republici Hrvatskoj. Ove godine slavimo tristo pedeset sedmu obljetnicu. Jedno smo od deset najvećih sveučilišta u Europi. Imamo sedamdeset dvije tisuće studenata te osam tisuća zaposlenih djelatnika na Sveučilištu. Na Sveučilištu se provodi sto osamdeset devet studijskih programa na prijediplomskoj i diplomskoj razini. U odnosu na ukupan broj studenata, 52 posto njih studira na Sveučilištu u Zagrebu. Kad gledamo na znanstvenu produkciju i suradnju s gospodarstvom, gotovo sedamdeset posto je rezultat rada Sveučilišta u Zagrebu. Zato mi je drago da ste, u organizaciji našeg Sveučilišta i Hrvatske matice iseljenika, odlučili mjesec dana provesti u Hrvatskoj za učenje hrvatskoga jezika i upoznavanje hrvatske kulture i povijesti”, istaknuo je u pozdravnom govoru rektor prof. dr. sc. Stjepan Lakušić.

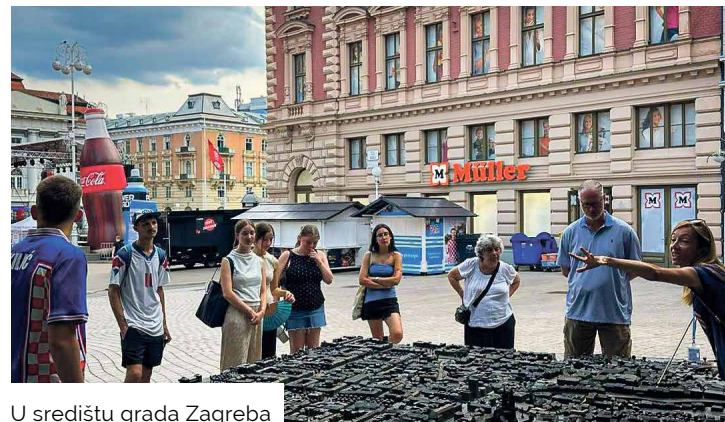
Sveučilišna škola hrvatskoga jezika i kulture namijenjena je mladeži hrvatskoga podrijetla i svim drugim studentima koji žele upoznati Hrvatsku, steći ili proširiti svoje znanje o njoj te naučiti i usavršiti

Polaznici škole na Sveučilištu u Zagrebu

Na Trgu bana Jelačića

U središtu grada Zagreba

Kod spomenika sv. Jurju u Zagrebu

Svečano otvaranje Sveučilišne škole hrvatskoga jezika i kulture

Voditelj škole doc. dr. sc. Igor Marko Gligorić, rektor prof. dr. sc. Stjepan Lakušić i ravnatelj HMI-ja mr. sc. Zdeslav Milas

Polaznici škole

Ravnatelj HMI-ja Zdeslav Milas i polaznici škole

prof. dr. sc. Božo Skoko

Ove godine školu pohađaju 22 polaznika

U Hrvatskom zagorju

U Dvoru Trakošćan

U razgovoru s rektorom

Manuela Tagle Guzman iz Čilea

„Dolazim iz Santiaga, glavnoga grada Čilea. To je grad s preko pet milijuna stanovnika. Puno je veći nego Zagreb. No, Zagreb je prekrasan, šarmantan grad i jedva čekam ga upoznati i otkriti sve njegove znamenitosti.

Ja sam peta generacija hrvatskih iseljenika u Čileu. Moja baka je podrijetlom iz Supetra na otoku Braču. Oduvijek je bila povezana s Hrvatskom. Na nas, svoje unuke, prenijela je sve svoje znanje i ljubav prema Hrvatskoj. Zato mi je jako lijepo biti ovdje. Brač mi je predivan, a ljudi ljubazni i jednostavni.

Ne govorim dobro hrvatski jezik, vrlo nespretno se izražavam i voljela bih ga naučiti pravilno i bez straha koristiti u konverzaciji. Znam reći „drago mi je“, „hvala“, „jagoda“, „baka“, „mama“, „dida“ i „teta“, „otok“ i još ponešto. Vjerujem da ću nakon mjesec dana imati bolji fond riječi. Također, veselim se što ću upoznati hrvatsku kulturu i posjetiti neka lijepa mjesta.”

Paul Fürst iz Njemačke

„Dolazim iz Njemačke. Student sam povijesti, poseban mi je interes moderna povijest nakon Drugog svjetskog rata. Zato bih volio naučiti hrvatski jezik kako bih mogao istraživati dokumente. Hrvatska povijest je jako zanimljiva, posebice razvoj moderne hrvatske države kao članice Europske unije od Jugoslavije.

Kroz ovu ljetnu školu volio bih naučiti hrvatski jezik, provesti dobro vrijeme ovdje i stvoriti uspomene.”

hrvatski jezik. Snažne veze s domovinom njihovih baka i djedova, diljem svijeta već 75 godina održava Hrvatska matica iseljenika. Ona je most između domovinske i iseljene Hrvatske te svojim programima, kulturnim događajima i okupljanjima potiče očuvanje nacionalnoga identiteta, hrvatskoga jezika, kulture, običaja te promiče osjećaj zajedništva. U svijetu danas živi više od tri i pol milijuna Hrvata i njihovih potomaka, od iseljenika u Europi i prekomorskim zemljama do hrvatskih manjina u susjednim državama. Svi oni čine neraskidiv dio jedinstvenoga hrvatskoga nacionalnoga bića – čuvari su jezika, tradicije i kulturne baštine. O pripadnosti hrvatskom narodu i važnosti očuvanja hrvatskoga jezika i kulture govorio je mr. sc. Zdeslav Milas, ravnatelj Hrvatske matice iseljenika.

OČUVANJE HRVATSKOGA JEZIKA, KULTURE I OBIČAJA

„Posebna mi je čast što vas mogu pozdraviti na početku još jedne Sveučilišne škole hrvatskoga jezika i kulture, programa koji već trideset pet godina zajednički provode Sveučilište u Zagrebu i Hrvatska matica iseljenika. Ove godine stigla su nam dvadeset dva sudionika iz nekoliko europskih i više prekomorskih zemalja. Vaš dolazak, poštovani polaznici, potvrđuje da hrvatski jezik i hrvatska kultura povezuju ljude na svim kontinentima. Mi to zove globalno hrvatsko zajedništvo. Ovaj je program odličan primjer suradnje Sveučilišta u Zagrebu i Hrvatske matice iseljenika. Sveučilište će provoditi akademski, odnosno jezični dio programa, a Hrvatska matica iseljenika organizirat će predavanja o hrvatskoj povijesti i kulturi. Pripremili smo vam bogat program. Vjerujem da će vam nastavnici

Sveučilišta u Zagrebu pomoći da unaprijedite svoje znanje hrvatskoga jezika, a Matica iseljenika da upoznate Hrvatsku na neposredan i autentičan način. Dobro došli!” uputio je dobrodošlicu polaznicima škole ravnatelj Zdeslav Milas.

POSJET HRVATSKOM ZAGORJU I PLITVIČKIM JEZERIMA

Akademski program obuhvaća 120 školskih sati nastave, u što je uključena i terenska nastava, pri čemu jedan školski sat traje 45 minuta. Jezična se nastava sastoji od odvojenih gramatičkih i lektorskih sati te sati posvećenih pojedinim jezičnim djelatnostima. Znanje hrvatskoga jezika dijeli se na devet razina: početna (P1a, P1b, P2, P3), srednja (S1, S2, S3) i napredna (N1, N2, N3).

Program iz hrvatske kulture sastavni je dio Škole koji organizira Hrvatska matica iseljenika. Taj dio programa obuhvaća akademska i terenska predavanja o hrvatskoj kulturi i povijesti, stručno vođene posjete različitim muzejima, galerijama, umjetničkim izložbama, kazališnim predstavama i koncertima te kulturnim i znanstvenim institucijama, kao i studijske izlete u Hrvatsko Zagorje i na Plitvička jezera.

Polaznici koji polože ispite iz hrvatskoga jezika dobit će diplomu Sveučilišta u Zagrebu, svjedodžbu s upisanim ocjenama iz slušanja, govorenja, čitanja i pisanja te potvrdu o stečenih 8 ECTS bodova. Polaganjem ispita iz hrvatske kulture polaznici mogu steći dodatni ECTS bod.

Nastava se održavala u prostorima Sveučilišta u Zagrebu, u zgradi SEECEL-a, i trajala je do 17. srpnja 2026. ///

Današnji izgled 5. i 6. paviljona

Cjelovita obnova 5. i 6. paviljona studentskoga doma na Savi

Projekt kapitalne rekonstrukcije dvaju paviljona Studentskoga doma „Stjepan Radić” vrijedan je gotovo 20 milijuna eura, a uključuje cjelovitu obnovu soba, sanitarnih čvorova, nove instalacije i stolariju, energetske obnovu pročelja te prilagođeni pristup osobama s invaliditetom

PIŠE: Ana Konta

FOTO: Branko Nad i Studentski centar u Zagrebu

Cjelovita obnova 5. i 6. paviljona u Studentskom domu „Stjepan Radić” počela je potkraj srpnja. Projekt rekonstrukcije i modernizacije dvaju paviljona, kako su najavili u **Studentskom centru u Zagrebu**, uključuje kompletnu obnovu soba s 862 kreveta i novim namještajem, sanitarne čvorove i brzi internet, energetske obnovu i nove instalacije te osiguran pristup svim etažama za osobe s invaliditetom. Uz sve najavljene radove, predviđeno je i uređenje popratnog okoliša paviljona.

Riječ je o nastavku modernizacije toga studentskog doma u sklopu projekta vrijednog 19.855.840,99 eura, koji se u cijelosti financira nepovratnim sredstvima iz programa **Konkurentnost i kohezija 2021. – 2027.** Novi prostori bit će prilagođeni suvremenim potrebama studenata. Naime, 5. i 6. paviljon posljednji su put obnovljeni 1987., uoči Univerzijade, i od tada nije bilo značajnijih ulaganja u te objekte. Studentski dom „Stjepan Radić”, poznatiji među studentima kao Dom na Savi, najveći je studentski dom u Hrvatskoj. Studentski centar u

Zagrebu dosad je u tom studentskom kompleksu obnovio sedam paviljona 2015. godine te izgradio dva nova: 11. i 12. paviljon. Prema riječima Marija Župana, ravnatelja Studentskoga centra u Zagrebu, u sljedećim se godinama očekuje i obnova središnjega paviljona koji obuhvaća kuhinje, kino i dvoranu „Pauk”.

Na predstavljanju projekta prikazana je videoprojeksija soba i zajedničkih prostorija koje će imati suvremeniji dizajn, više funkcionalnosti i kvalitetnije uvjete boravka.

ENERGETSKA OBNOVA

„Napokon možemo objaviti da uskoro krećemo u realizaciju projekta rekonstrukcije i dogradnje studentskih smještajnih paviljona u Studentskom domu „Stjepan Radić”. Rekonstrukcijom petog i šestog paviljona nastavlja se modernizacija ovog studentskog doma koja uključuje obnovu soba s 862 kreveta, pripadajuću infrastrukturu i prilazne puteve”, rekao je ravnatelj Studentskog centra **Mario Župan** krajem lipnja na predstavljanju projekta rekonstrukcije.

Današnji izgled 5. i 6. paviljona

Nove će sobe u 5. i 6. paviljonu biti dvokrevetne, a po dvije će dijeliti jednu kupaonicu. Za studente s invaliditetom bit će osigurano pet jednokrevetnih soba s prilagođenim kupaonicama te deset pristupačnih parkirališnih mjesta. Obnovljeni paviljoni toplom vodom i grijanjem opskrbljivat će se iz geotermalnih izvora. Energetska obnova zgrada uključuje novo pročelje i stolariju na objektima.

RADOVI ĆE TRAJATI 18 MJESECI

Predviđeno trajanje radova je 18 mjeseci. Predsjednik Studentskoga zbora Sveučilišta u Zagrebu **Gordan Kragić** na predstavljanju projekta izrazio je zadovoljstvo početkom najavljene obnove dvaju paviljona na Savi.

„Studenti podržavaju odluku Studentskog centra da se napokon obnove ova dva paviljona. To je svakako nešto što se dugo čekalo i ono što je Zagrebu, kao glavnom sveučilišnom gradu, ali i glavnom

gradu Republike Hrvatske, više nego potrebno”, istaknuo je Gordan Kragić.

SUBVENCIJE ZA SMJEŠTAJ OD 152 EURA ZA 906 STUDENATA

Zbog obnove smještajnih kapaciteta 5. i 6. paviljona SD-a „Stjepan Radić” te 8. paviljona SD-a Lašćina tijekom provedbe natječaja za smještaj u studentske domove, dodijelit će se **906 subvencija studentima koji ostanu ispod bodne granice** u iznosu od 152,00 € na način:

- ➔ prema konačnoj ljestvici poretku 6.097 studenata ostvaruje pravo na studentski dom
- ➔ ispod crte prvih 906 studenata ostvaruje pravo na subvencionirani smještaj kod privatnog stanodavca u iznosu od 152,00 €
- ➔ student koji je ostvario pravo na studentski dom ne može primiti navedenu subvenciju

- ➔ student koji ostvari pravo na subvenciju (nakon spuštanja bodne granice na njegov broj bodova) može se useliti u studentski dom, ali gubi pravo na subvenciju od mjeseca useljenja u studentski dom
- ➔ idući student u redu čekanja može nastaviti primiti subvenciju za smještaj kod privatnog stanodavca od sljedećeg mjeseca

Privremena rang-ljestvica natječaja bit će objavljena 17. kolovoza 2026. na mrežnoj stranici Studentskoga centra u Zagrebu i oglasnoj ploči u Savskoj 25. Prigovori na rezultate pišu se u roku 8 dana od objave te će odgovori na njih biti poznati do 9. rujna 2026. Nakon objave odgovora na prigovore, formira se i objavljuje konačna rang-ljestvica.

Studenti će imati mogućnost rezervirati smještaj odmah nakon objave rezultata natječaja te će se u iste moći useliti do 21. rujna 2026. Tko ne rezervira smještaj

ili se ne useli do navedenog datuma, smatra se da je odustao od smještaja u studentskom domu. Studenti koji će ostvariti pravo na subvenciju smještaja kod privatnog stanodavca, ugovore o isplati subvencije potpisivat će sa Studentskim centrom u Zagrebu u listopadu 2026.

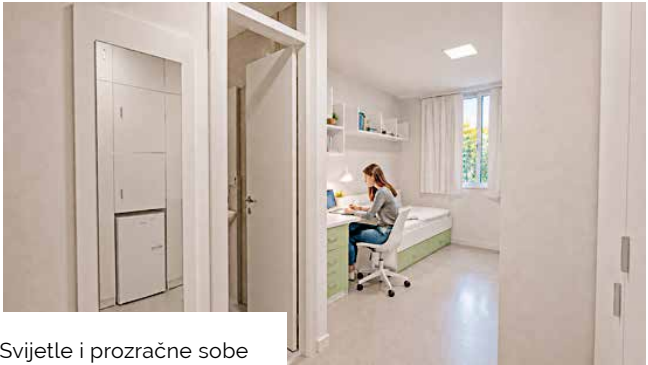
Tijekom studenoga 2026. Studentski centar u Zagrebu raspisat će Natječaj za ostvarivanje prava na potporu za smještaj studenata kod privatnih stanodavaca na području Grada Zagreba i Zagrebačke županije za akademsku godinu 2026./2027. te će dodijeliti 60,00 € mjesečno za ukupno 800 studenata koji neće ostvariti pravo na studentski dom ili pravo na potporu za smještaj kod privatnog stanodavca u iznosu od 152,00 €. Pravo na potporu za smještaj kod privatnog stanodavca nemaju studenti koji su se uselili u učeničke domove. ///

Današnji izgled 5. i 6. paviljona

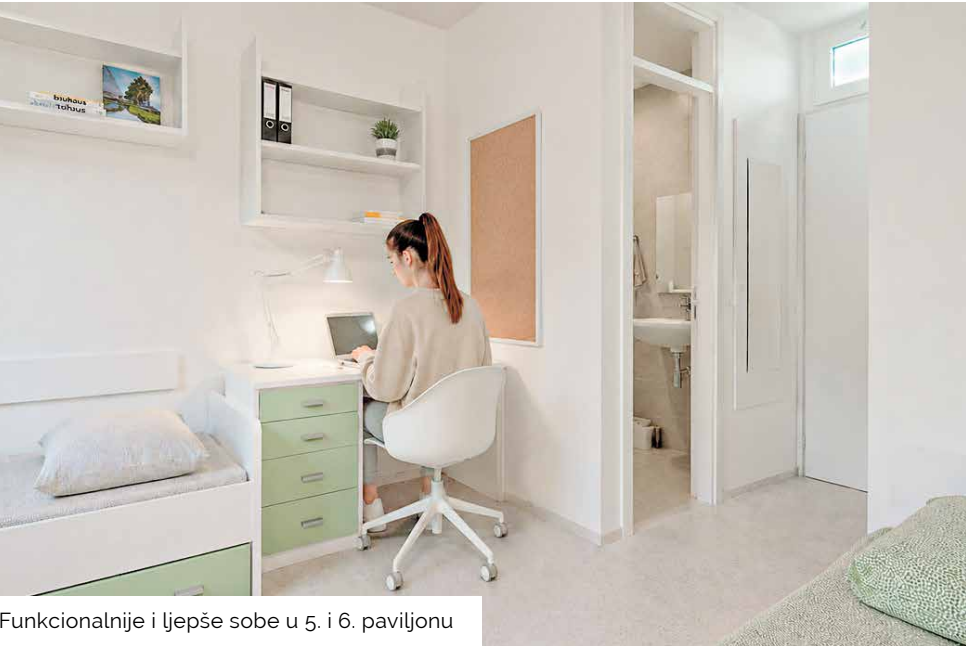
Nove sobe će biti moderno uređene

Svijetle i prozirne sobe

Dvije sobe dijelit će zajedničku kupaonicu

Funkcionalnije i ljepše sobe u 5. i 6. paviljonu

ZAŠTO U 21. STOLJEĆU I DALJE TREBAMO UMJETNOST I KULTURU U OBRAZOVANJU?

Umjetnički predmeti nisu luksuz u rasporedu, nego uvjet za razvoj cjelovitih ljudi

Profesorica Tamara Jurkić Sviben s Učiteljskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu upozorava da se u doba digitalizacije, STEM-prioriteta i mjerljivih ishoda, umjetnost u obrazovanju ne smije svesti na ukras, dodatak ili povremeni izlet iz škole. Ona je, ističe, razvojna, socijalna, inkluzivna i obrazovna potreba svakoga djeteta

PIŠE: Branko Nad
FOTO: Branko Nad i privatna arhiva

Tamara Jurkić Sviben, izvanredna profesorica Učiteljskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, nedavno je na međunarodnom stručnom skupu „Umjetnost i kultura u obrazovnoj vertikali” otvorila temu koja se, kaže, danas mora postavljati glasnije nego ikada: *Zašto u 21. stoljeću i dalje trebamo umjetnost i kulturu u obrazovanju?*

U vremenu digitalizacije, ubrzanoga tehnološkog razvoja, naglašenog usmjerenja prema STEM područjima i sve snažnijeg inzistiranja na mjerljivim ishodima, umjetnost se u širem društvenom kontekstu često doživljava kao dodatak, ukras ili estetski višak.

Međutim, profesorica Jurkić Sviben podsjeća da je tijekom povijesti upravo umjetnost bila prostor kroz koji se mjerilo, brojilo, uspoređivalo, tumačilo i uređivalo svijet.

„Kultura i umjetnost nužan su dio općega obrazovanja jer djeci danas trebaju vještine kao što su održavanje pažnje, disciplina, mogućnost interpretacije, empatija, suradnja, shvaćanje jezika te razvijene kognitivne sposobnosti. Također, ne i manje važno, umjetnost ima razvojni, socijalni i inkluzivni moment”, ističe Jurkić Sviben te poručuje:

„Za cjelovite i kreativne ljude u društvu nužna je umjetnost, ne samo obrazovanje”.

Naša sugovornica smatra da se pitanje o potrebi umjetnosti i kulture u obrazovanju danas mora postavljati upravo zato

Umjetnost i kultura nisu suprotnost znanosti, nego područja u kojima znanost sve jasnije potvrđuje njihovu neophodnost za cjelovit razvoj čovjeka, ali i nužnost za razvoj nje same. I najsnažnija svjetska sveučilišta u STEM i društvenom području u obvezni dio svojih studijskih programa uključuju umjetničke kolegije i umjetničke sadržaje

izv. prof. dr. sc. Tamara Jurkić Sviben

što se odgovor na njega prečesto smatra samorazumljivim. U vremenu u kojem se prednost daje tehnologiji, funkcionalnim znanjima i mjerljivim ishodima, umjetnost i kultura lako se mogu početi doživljavati kao dodatak ili prostor slobodnog vremena.

A suvremena znanstvena istraživanja, ističe, pokazuju suprotno. Aktivno sudjelovanje u umjetničkim i kulturnim aktivnostima ima mjerljive učinke na kognitivni, emocionalni, socijalni, komunikacijski i građanski razvoj djece i mladih.

PITANJE KOJE VIŠE NE SMIJEMO SMATRATI SAMORAZUMLJIVIM

Zato, kaže, više nije dovoljno reći da su umjetnost i kultura važne zato što to intuitivno osjećamo ili zato što pripadaju tradiciji humanističkog obrazovanja. Potrebno je pokazati da imaju dokazive razvojne, obrazovne i društvene učinke.

„Umjetnost i kultura nisu suprotnost znanosti, nego područja u kojima znanost sve jasnije potvrđuje njihovu neophodnost za cjelovit razvoj čovjeka, ali i nužnost za razvoj nje same”, naglašava.

Podsjeća i da najsnažnija svjetska sveučilišta u STEM i društvenom području u obvezni dio svojih studijskih programa uključuju umjetničke kolegije i umjetničke sadržaje. Razlog je, kaže, potreba za kreativnošću u razvoju znanosti. Upravo zato smatra važnim o toj temi govoriti na sveučilištima u Hrvatskoj i u široj akademskoj zajednici. Ako obrazovanje

shvatimo samo kao prijenos funkcionalnih znanja, upozorava, propuštamo njegovu temeljnu zadaću: oblikovanje cjelovite, osjetljive, misleće i odgovorne osobe.

Glazbena i likovna kultura u školama se često doživljavaju kao manje važni predmeti, gotovo marginalizirani u odnosu na hrvatski jezik, matematiku ili prirodoslovje. No profesorica Jurkić Sviben upozorava da se marginalizacijom umjetničkih predmeta ne gubi samo prostor za pjevanje, slikanje, slušanje glazbe ili upoznavanje umjetničkih djela, nego jedan od temeljnih prostora u kojem dijete razvija osjetljivost, pažnju, slušanje drugoga, sposobnost interpretacije, stvaralačko mišljenje i emocionalnu pismenost.

Umjetnički predmeti djecu ne uče samo umjetničkim vještinama. Oni ih uče kako promatrati, kako slušati, kako izraziti ono što nije uvijek moguće izreći pojmovnim jezikom, kako surađivati i kako razumjeti različite perspektive.

Ako se umjetnički predmeti svedu na manje važne sadržaje, obrazovanje postaje siromašnije upravo u dimenzijama koje su djeci i mladima danas osobito potrebne: empatija, koncentracija, kreativnosti, kulturni identitet i sposobnost smislenoga sudjelovanja u zajednici.

UMJETNOST OBLIKUJE NAČIN MIŠLJENJA I OSJEĆANJA

Umjetničko iskustvo, objašnjava profesorica Jurkić Sviben, istodobno aktivira više razina djetetova razvoja. U glazbi dijete sluša, pamti, prepoznaje obrasce, usklađuje ritam i pokret, emocionalno reagira, surađuje s drugima i razvija osjećaj za oblik, vrijeme i izražajnost.

U likovnom izražavanju uči promatrati, razlikovati, oblikovati, donositi odluke i prevesti unutarnji doživljaj u vidljivu formu. U dramskom radu ulazi u različite uloge, preuzima tuđu perspektivu, razumije odnose, uloge i posljedice ponašanja.

Zato umjetnost nije samo vještina.

„Ona oblikuje način mišljenja i način osjećanja. Ona razvija sposobnost tumačenja svijeta”, ističe profesorica.

Drugim riječima, umjetničko iskustvo ne oblikuje dijete samo kao učenika, nego i kao osobu.

Gledanje kazališta uživo
može imati učinke
na razumijevanje
radnje, vokabular,
socijalno preuzimanje
perspektive i toleranciju

Govoreći o obrazovanju budućih učitelja, profesorica Jurkić Sviben ističe da studenti na učiteljske studije dolaze s vrlo različitim iskustvima. Neki su pohađali glazbenu školu ili likovne radionice, sudjelovali u zborovima, plesnim, dramskim ili likovnim aktivnostima. Drugi su, pak, imali vrlo malo sustavnog umjetničkog iskustva.

Zato obrazovanje učitelja mora ozbiljno računati s činjenicom da se sigurnost u poučavanju umjetničkih sadržaja ne podrazumijeva, nego se mora sustavno razvijati. Budući učitelji, kaže, tijekom studija ne bi se trebali osposobljavati samo za tehničko izvođenje nastavnih jedinica. Važno je da razumiju pedagošku, razvojnu i kulturnu vrijednost umjetnosti.

Ako se student ne osjeća sigurno i samo-účinkovito u pjevanju, likovnom izražavanju ili vođenju kreativne aktivnosti, postoji opasnost da će kasnije u razredu umjetničke sadržaje svesti na minimum. Zato je na učiteljskim i odgojiteljskim studijima potrebno jačati i kompetencije i samopouzdanje budućih učitelja i odgojitelja, ali i njihovu svijest da umjetnost nije rezervirana samo za posebno darovite. Ona pripada svakom djetetu.

BUDUĆI UČITELJI NE MORAJU BITI UMJETNICI, ALI MORAJU RAZUMJETI VRIJEDNOST UMJETNOSTI

„Učitelj i odgojitelj ne mora biti profesionalni umjetnik da bi djeci otvorio vrata umjetničkog iskustva, ali mora razumjeti njegovu vrijednost i mora biti dovoljno pedagoški i metodički osnažen da ga kvalitetno posreduje”, poručuje.

Profesorica Jurkić Sviben smatra da se u obrazovanju budućih učitelja umjetnički sadržaji moraju prestati promatrati samo kroz logiku nastavnoga predmeta. Naravno, važno je znati kvalitetno poučavati glazbenu i likovnu kulturu, ali umjetnost ima i širu pedagošku, obrazovnu i odgojnu funkciju.

Ona može biti snažno motivacijsko sredstvo, način učenja, način izražavanja, način povezivanja sadržaja, način uključivanja djece različitih sposobnosti i snažan poticaj za razvoj jezika, mišljenja, emocija i socijalnih odnosa.

U obrazovanju učitelja, kaže, trebalo bi više prostora dati iskustvenom, interdisciplinarnom i refleksivnom učenju. Budući učitelji trebaju sami proći kvalitetna umjetnička iskustva: pjevati, slušati, promatrati, stvarati, posjećivati kulturne ustanove, analizirati izvedbe i povezivati umjetnost s jezikom, poviješću, prirodom, društvom i dječjim razvojem.

Tek tada umjetnost prestaje biti sadržaj koji se u nastavi samo odrađuje i postaje snažan pedagoški alat koji učitelj razumije, osjeća i zna primijeniti.

Osobito važnim smatra pokazati budućim učiteljima da umjetnost može biti prostor uključivanja, motivacije i komunikacije, ponajprije za djecu koja se možda ne ističu u tradicionalno vrjednovanim školskim područjima.

Upravo iz tog razloga, ističe, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu snažno podupire umjetničko područje. Fakultet u svom ustroju ima Galeriju i Glazbenu scenu, kroz koje se artikuliraju umjetničke i kulturne aktivnosti studenata i nastavnika. Tako je umjetnost aktivno prisutna u svakodnevnom životu ustanove, ne samo kao predmet poučavanja nego i kao živa praksa.

Te se aktivnosti dopunjuju suradnjama s drugim kulturnim institucijama i programima na nacionalnoj razini, među kojima su program *Ruksak pun kulture* Ministarstva kulture i medija, glazbe-

na proizvodnja Hrvatske radiotelevizije, Matica hrvatska, Hrvatski glazbeni zavod te umjetnički programi Sveučilišta u Zagrebu. Posjeti muzejima, kazalištima, koncertima i galerijama, smatra profesorica Jurkić Sviben, ne bi smjeli biti shvaćeni samo kao povremeni izleti ili nagrada na kraju polugodišta. Oni trebaju biti sustavan dio obrazovnoga procesa.

KULTURNI POSJETI NISU IZLETI, NEGO OBLIK UČENJA

Posjet muzeju, kazalištu, koncertu ili galeriji nije tek izlazak iz škole, nego oblik učenja koji se ne može u cijelosti zamijeniti udžbenikom, prezentacijom ili digitalnim sadržajem.

Istraživanja, kaže, pokazuju da posjeti muzejima mogu razvijati kritičko mišljenje, toleranciju i interes za buduće kulturno sudjelovanje. Gledanje kazališta uživo može imati učinke na razumijevanje radnje, vokabular, socijalno preuzimanje perspektive i toleranciju. U digitalnom dobu posebice je važno ne izgubiti vrijednost neposrednog susreta – s umjetničkim djelom, prostorom, izvedbom, tijelom, zvukom i zajedničkom pažnjom publike.

Kulturni posjeti trebaju biti planirani, metodički pripremljeni i smisleno povezani s nastavom. Nije dovoljno dijete samo odvesti u muzej, kazalište, galeriju ili na koncert. Važno ga je pripremiti za taj susret, nakon njega potaknuti razgovor, refleksiju i interpretaciju te mu pomoći da neposredno kulturno iskustvo preraste u dublje razumijevanje.

U tom kontekstu na Učiteljskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu postoje vrijedni rezultati metodičkih istraživanja, među kojima se ističu radovi autorica Martine

Gubimo jedan od
temeljnih prostora
u kojem dijete
razvija osjetljivost,
pažnju, slušanje
drugoga, sposobnost
interpretacije,
stvaralačko mišljenje i
emocionalnu
pismenost

Kolar Billege i Vesne Budinski, kao i istraživanja koja je profesorica Jurkić Sviben sama provodila u suradnji sa studentima i kolegicom Martinom Mičijom Palić.

U javnim raspravama o obrazovanju često se govori o funkcionalnim znanjima i pripremi učenika za tržište rada. No, profesorica Jurkić Sviben smatra da je shvaćanje po kojem umjetnost i kultura nisu praktične za budućnost učenika – preusko.

OBRAZOVANJE NIJE SAMO PRIPREMA ZA TRŽIŠTE RADA

Ako praktičnim smatramo samo ono što je neposredno mjerljivo ili izravno povezano s tržištem rada, tada zanemarujemo velik dio onoga što čovjeku treba da bi bio sposoban učiti, surađivati, komunicirati, razumjeti druge, prilagođavati se promjenama i stvarati nove ideje. Umjetnost i kultura razvijaju upravo one sposobno-

sti koje se danas često nazivaju kompetencijama budućnosti: kreativnost, kritičko mišljenje, komunikaciju, suradnju, emocionalnu inteligenciju, kulturnu osviještenost i sposobnost razumijevanja kompleksnih značenja. „To su iznimno praktične sposobnosti, samo ih ne mo-

žemo uvijek svesti na jednostavan test ili tablicu ishoda”, ističe. Osim toga, obrazovanje se ne smije shvatiti samo kao priprema za tržište rada. Ono je i priprema za život u zajednici, za odgovorno građanstvo, za razumijevanje vlastite kulture i drugih kultura, za oblikovanje

osobe koja zna misliti, osjećati, prosudivati i stvarati.

U tom smislu umjetnost i kultura nisu suprotne funkcionalnom obrazovanju. One ga, zaključuje sugovornica, produbljuju i humaniziraju. ///

PORUKA KREATORIMA OBRAZOVNIH POLITIKA: UMJETNOST TREBA STRATEŠKI JAČATI

Kada bi mogla poslati jednu poruku kreatorima obrazovnih politika o mjestu glazbene, likovne i općenito umjetničko-kulturne edukacije u školama, profesorica Jurkić Sviben kaže da bi ona bila jasna: Umjetnost i kultura u obrazovanju nisu prostor koji treba čuvati iz sentimentalnih razloga, nego područje koje treba strateški jačati na temelju znanstvenih dokaza. Ako želimo obrazovanje koje cjelovito potiče i razvija djecu i mlade, tada glazbena, likovna, dramska, plesna, medijska i općenito umjetničko-kulturna edukacija moraju imati snažnije i stabilnije mjesto u obrazovnoj vertikali – od ranog i predškolskog odgoja, preko osnovne i srednje škole, do obrazovanja učitelja, nastavnika i studenata.

Pritom su, kaže, osobito važni pozitivni primjeri iz susjedne Slovenije, koja je uspjela zadržati približno dvostruko veći vremenski okvir predviđen za umjetničke predmete i sadržaje u odnosu na hrvatski obrazovni program. Profesorica Jurkić Sviben iskreno se nada da će svi koji odlučuju o planiranju budućnosti obrazovnoga sustava uzeti u obzir rezultate znanstvenih istraživanja jer ona u gotovo svakom razvojnom segmentu cjelovite osobe potvrđuju učinke i dobrobiti snažnije zastupljenosti umjetničkih i kulturnih sadržaja i aktivnosti.

UMJETNOST – JEZIK KOJI GOVORI DUŠI ONO ŠTO JOJ SE DRUGAČIJE NE BI MOGLO PRIOPĆITI

Prof. art. Srđan Čaldarović

DEKAN MUZIČKE AKADEMIJE

„Umjetničko obrazovanje, a posebno glazbeno obrazovanje, oduvijek je imalo poseban značaj u razvoju čovjeka, ponajviše jer doprinosi cjelovitom razvoju pojedinca. Osim što razvija umjetničke vještine, disciplinu, konstantu, upornost, potiče kreativnost, kritičko mišljenje, koncentraciju, pamćenje i sposobnost rješavanja problema, glazbeno obrazovanje također jača emocionalnu inteligenciju, samopouzdanje i sposobnost izražavanja osjećaja, a kroz zajedničko muziciranje razvija suradnju, komunikaciju i osjećaj odgovornosti. Nadalje, kroz glazbeno obrazovanje razvija se i koordinacija pokreta, fina motorika koja u konačnici do-

prinosi razvoju kognitivnih funkcija. Umjetnost općenito razvija odnos prema lijepom, hrani i oplemenjuje čovjekovu dušu. U suvremenom društvu posebno su važne kompetencije poput kreativnosti, prilagodljivosti, timskog rada i cjelovitog učenja, a upravo ih glazbeno obrazovanje uspješno razvija. Istodobno, ono uključuje korištenje digitalnih tehnologija za stvaranje, izvođenje i dijeljenje glazbe, čime doprinosi razvoju digitalne pismenosti. Uz osobni razvoj, umjetničko obrazovanje ima i širu društvenu vrijednost jer pomaže očuvanju kulturne baštine, jačanju kulturnog identiteta te razvoju kreativnih industrija. Zbog svega navedenoga, glazbeno obrazovanje te obrazovanje u području umjetnosti i kulture smatra se neizostavnim dijelom obrazovanja koje priprema pojedinca za uspješno djelovanje u dinamičnom i naprednom svijetu.”

Vita Guljaš

PREDSEDNICA PJEVAČKOGA ZBORA LEGE ARTIS MEDICINSKOGA FAKULTETA

„Smatram da su umjetnost i kultura u obrazovanju potrebniiji nego ikad. U vremenu otuđenja, u kojemu se do informacije dolazi jednim klikom, neizmjereno je važno razvijati alate za širenje vidika i kritičko razmišljanje. Članica sam studentskoga pjevačkog zbora Medicinskoga fakulteta i držim kako je ta neobvezna izvannastavna aktivnost svojevrsna dopuna kurikulu. U zboru se stječe osjećaj za timski rad, međusobno poštovanje i odgovornost kroz sustav vršnjačke potpore, što je neizmjereno važno za buduću posao. Kako je taj posao poprilično iscrpljujući, vrijednost je zbora u tome što se već tijekom studija nameće kao aktiv-

nost za očuvanje mentalnog zdravlja. Osnažujući vlastito, pridonosimo zdravlju pacijenata i zajednice, u što smo se uvjerali održavajući posljednje dvije godine koncerte za pacijente i djelatnike zagrebačkih bolnica.

Kao studentica neumjetničke sastavnice Sveučilišta u Zagrebu, pozdravljam inicijative poput *Kulturnog utorka*, *Arke* i *UniChoralfesta* koje promiču usvajanje navike posjećivanja kulturno-umjetničkih sadržaja na tjednoj osnovi. Također, *Novi prostori kulture* donose sadržaje u različite zagrebačke kvartove, čineći ih dostupnijim. Time se gradi kreativnije i promišljenije društvo premda vjerujem kako, uz odgovarajuće uzore, umjetnost i kulturu treba zavoljeti već kroz osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje, pa tako dandanas svojoj profesorici likovne umjetnosti ushićeno dojavim kada posjetim neku novu izložbu.”

Prof. art. Davor Švaić

DEKAN AKADEMIJE DRAMSKE UMJETNOSTI

„Kao roditelj koji svakodnevno sudjeluje u odrastanju, odgoju i obrazovanju svoje djece, ali i kao nastavnik na Akademiji dramske umjetnosti, često se pitam zašto u 21. stoljeću umjetnost i kulturu u obrazovanju i dalje tretiramo kao usputnu, sporednu temu. Osobno duboko vjerujem u neraskidivu, dvosmjernu vezu: umjetnost je živo ogledalo u kojem se naša kultura ogleda i prepoznaje, no istovremeno i sredstvo kojim tu istu kulturu iznova oblikujemo i stvaramo. Kada promišljam o odgoju vlastite djece i radu sa studentima, stalno mi se vraćaju načela pedagoga koji su godinama strastveno upozoravali kako umjetnost i umjetničko obrazovanje nisu nekakav luksuzni dodatak, već upravo suprotno – nužnost. Kroz umjetničko obrazovanje mi djeci i mladima ne nudimo samo

suhoparne činjenice, već im dajemo opća znanja, proživljena iskustva te prostor za razvoj empatije i kritičnosti koju nijedan standardizirani test ne može izmjeriti. Danas, u eri apsolutne tehnološke dominacije i strelovitog razvoja umjetne inteligencije, očuvanje te naše autohtone, ljudske, kreativne iskre važnije je nego ikad prije.

Pritom je prisutna jedna divna, gotovo poetska ironija u činjenici da se ti najnapredniji AI sustavi današnjice oslanjaju upravo na ono što nas čini ljudima – na jezik – te ih iz tog razloga nazivamo velikim jezičnim modelima. To nam dokazuje koliko je jezik, taj temeljni alat nas dramskih umjetnika, zapravo najmoćniji medij za razumijevanje i oblikovanje stvarnosti. Zato ne želim da naša djeca i studenti budu samo mehanički pripremani za tržište rada; želim im obrazovanje kojim uče kako biti stvarni i autentični ljudi, osobe i osobnosti!”

Izv. prof. dr. sc. Renata Burai

O. D. PRODEKANICE ZA NASTAVU I STUDENTE AKADEMIJE LIKOVNIH UMJETNOSTI

„Umjetnost i kultura temeljni su dio odgoja za slobodno, kritičko i odgovorno društvo. Akademija likovnih umjetnosti mjesto je na kojem je dopušteno riskirati, propitivati i mijenjati mišljenje. Kroz umjetnički rad nastoji se kod studenata razviti sposobnost samostalnog promišljanja, a ne samo reprodukcija znanja. Putem umjetnosti studentima prenosimo općeljudske vrijednosti: empatiju, solidarnost, poštovanje, toleranciju, kao i brigu za zajedničko dobro i kulturnu baštinu. Istodobno ih potičemo na razmišljanje i sagledavanje problema iz

različitih perspektiva te razvijamo njihovu vizualnu pismenost i osjetljivost za kontekst. U društvu brzih promjena upravo im umjetničko obrazovanje potiče koncentraciju, strpljenje te rad na dugoročnim projektima, što su vještine nužne i izvan umjetničkog područja.

Kultura i umjetnost u obrazovanju povezuju teoriju i praksu, tradiciju i suvremenost, lokalni kontekst i globalne izazove te otvaraju prostor za dijalog o identitetu, povijesti i društvenim nejednakostima, što je osobito vrijedno na Sveučilištu koje želi biti odgovorno i uključivo. Bez umjetnosti i kulture nema cjelovitog obrazovanja čovjeka, stoga one moraju ostati okosnica kurikula 21. stoljeća. U tom smislu posebno je poticajna misao Vasilija Kandinskog: „Umjetnost je jezik koji govori duši ono što joj se drugačije ne bi moglo priopćiti.”